

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Острозька академія»
Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарного менеджменту
Кафедра української мови і літератури

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра
на тему «**Авторські лексичні новотвори в сучасній воєнній поезії**»

Виконала студентка 2 курсу, групи МУФ-2
спеціальності 035 «Філологія»
спеціалізації 035.01 «Українська мова та література»
освітньо-професійної програми
«Українська філологія: літературні та мовнокомунікативні студії»

Зейда Іванна Миколаївна

Керівник – кандидат філологічних наук, доцент
Максимчук Віталій Васильович

Рецензент – кандидат філологічних наук, старший
викладач кафедри української мови Національного
університету «Львівська політехніка» Радько Оксана
Григорівна

Острог, 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ І ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. НЕОЛОГІЯ ВІЙНИ ЯК ОБ’ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	10
1.1. Сучасна воєнна поезія в лінгвістичному осмисленні.....	10
1.2. Теоретичні засади вивчення авторських новотворів війни.....	14
1.3. Репрезентація новотворів війни в лексикографічних працях.....	21
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ У СУЧАСНІЙ ВОЄННІЙ ПОЕЗІЇ.....	30
2.1. Семантика іменникових новотворів.....	30
2.2. Семантичні особливості авторських прикметників.....	55
2.3. Авторські дієслівні новотвори у воєнній поезії.....	59
РОЗДІЛ 3. СЛОВОТВІРНИЙ АСПЕКТ АВТОРСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ НОВОТВОРІВ У СУЧАСНІЙ ВОЄННІЙ ПОЕЗІЇ.....	61
3.1. Узуальні способи конструювання новотворів.....	61
3.2. Оказіональні новотвори в сучасній воєнній поезії.....	73
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	87
СПИСОК ПЕРШОДЖЕРЕЛ І ЇХ УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	99
ДОДАТКИ.....	100

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ І ПОЗНАЧЕНЬ

АЛН – авторський лексичний новотвір.

ЛСГ – лексико-семантична група.

#~ – указівка на приблизну дату створення авторського лексичного новотвору.

ВСТУП

Актуальність дослідження. Мова – динамічна система, що постійно змінюється, розвивається, модифікується через зовнішньо- та внутрішньомовні чинники. Як відомо, лексичний рівень мовної системи найбільш чутливий до різноманітних впливів, тому в лексичному складі постійно відбуваються зміни. Деякі старі слова виходять з активного вжитку і зникають, а інші з'являються. На сучасному розвитку мовознавства актуальною є проблема появи неологізмів, зокрема авторських лексичних новотворів (далі – АЛН), у лексичному складі мови, які функціують у текстах різних стилів та жанрів і номінують предмети, явища, поняття, властивості, дії тощо.

У контексті сучасної лінгвістики перспективним та актуальним є дослідження інноваційних мовних процесів, фіксація та розгляд нових слів як результатів індивідуальної авторської креативності майстрів слова. Вивчення лексичних новотворів дає можливість чіткіше проаналізувати внутрішньомовні закономірності віддзеркалення явищ за допомогою наявної нормативної парадигматико-синтагматичної системи сучасної мови, а також вивчити активні мовні процеси на конкретному етапі розвитку людства. У широкому значенні новотвори, зокрема авторські, – це особливий шар лексики, що формується не тільки через появу нових реалій, але й під впливом тенденцій внутрішньомовного розвитку, наприклад, увиразнення викладу думок, надання думкам емоційно-експресивного змісту тощо.

Авторський лексичний новотвір – це незвичайне лексичне утворення, що функціює в мові художніх творів, відображає не лише особливості світосприйняття письменника, а й риси національного менталітету. Авторські новотвори входять до літературної мови, поповнюючи її словниковий склад. Письменники творять okazіональні слова через їх поліфункційність, адже вдало сконструйований АЛН здатний відбити власне світобачення автора, образно відтворити особливості національного світовідчуття, а також стати найдоречнішою номінацією тієї чи тієї ситуації. АЛН відображають

індивідуальну творчість кожного поета, який має свій стиль, власний погляд на світ.

Словотворчість письменників – найпопулярніше джерело дослідження новотворів, за допомогою яких автор може висловити свою думку щодо суспільної ситуації чи проблеми. Зараз, у період – повномасштабної війни з росією, усе більше популярною стає поезія воєнної тематики. Вона здебільшого з'являється на просторах інтернету, де творці-початківці публікують свої напрацювання. Окрім того, відомі автори видають збірки, у яких описують власні думки, переживання, погляди на війну. Як результат, активно з'являються нові лексеми на найменування воєнних явищ, предметів, процесів, дій тощо.

Як бачимо, у сучасному світі, у якому багато викликів і загроз, постає потреба мовного вираження для того, щоб краще зрозуміти та передати справжню природу війни та її вплив на суспільство, країну та культуру. У цьому контексті важливого значення набувають лексичні новотвори, а саме авторські, які створюють письменники як реакцію на сучасні воєнні реалії. Тобто АЛН – це мовний інструмент для того, щоб висловити почуття, рефлексії на складні події.

Авторські новотвори воєнної тематики вивчали багато науковців, Н. А. Адах досліджувала АЛН Василя Барки за період Другої світової війни [4]; О. В. Семенюк – особливості індивідуально-авторської номінації в поезіях Павла Тичини воєнного (1941–1945 рр.) та післявоєнного (1946–1967 рр.) періодів [92], О. Г. Радько – індивідуально-авторські назви статичних ознак в українській поезії, зокрема й воєнній, ХХ століття [86], Г. М. Вокальчук – лексико-семантичні та словотвірні особливості АЛН Михайля Семенка, сконструйовані під час Першої світової війни [19] та ін.

Російсько-українська війна вплинула на всі царини суспільного життя. За 2014–2024 роки збройної агресії з боку росії в українській літературі написано велику кількість поетичних творів про війну. З-поміж авторів – Сергій Жадан, Юрій Іздрик, Борис Гуменюк, Павло Вишебаба, Олександр Ірванець, Максим Кривцов, Юлія Ілюха, Валерій Пузік та ін. За допомогою інтернету тексти досить швидко поширюють серед аудиторії. У мережі з'являються сайти, на

яких кожен українець може опублікувати свої вірші, написані в період російсько-української війни. Одним із них є портал «Поезія вільних», що почав функціонувати в березні 2022 року з ініціативи Міністерства культури та інформаційної політики України, Державного агентства України з питань мистецтв і мистецької освіти та волонтерів. На сайті розміщено поезію про війну українською, англійською, французькою, польською та іншими мовами. Станом на листопад 2024 року опубліковано близько 38 тисяч віршів [warpoetry.mkp.gov.ua].

Проте авторські новотвори в сучасній військовій поезії досі комплексно не схарактеризовано з урахуванням екстралінгвальних чинників війни, які впливають на семантику інновацій. Дослідження неологізмів воєнної тематики дасть змогу простежити динаміку словника української поезії, схарактеризувати роль словотворчості сучасних поетів в еволюції АЛН в українській поезії XXI ст. й оцінити їхній внесок у збагачення поетичного лексикону.

Об’єкт дослідження – авторські лексичні новотвори в сучасній військовій поезії.

Предмет – лексико-семантичні, дериваційні, функційні особливості АЛН воєнної тематики.

Мета дослідження – комплексно проаналізувати корпус авторських лексичних новотворів у сучасній військовій поезії.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- проаналізувати особливості сучасної військової поезії в лінгвістичному осмисленні;
- визначити теоретичні засади вивчення авторських новотворів війни;
- схарактеризувати репрезентацію новотворів війни в лексикографічних працях;
- описати типологію та критерії ідентифікації авторських лексичних новотворів у сучасному мовознавстві;
- виявити максимально повний корпус АЛН у сучасній військовій поезії;

- дослідити лексико-семантичні особливості АЛН воєнної тематики;
- визначити узуальні й оказіональні способи конструювання АЛН у сучасній воєнній поезії;
- укласти словник АЛН у сучасній воєнній поезії.

Методологічним і теоретичним підґрунтям магістерської роботи стали праці з неології Н. А. Адах, Г. М. Вокальчук, Н. В. Гаврилук, О. О. Жижоми, Ж. В. Колоїз, В. В. Максимчука, О. Г. Радько, О. М. Турчак та ін.

Специфіка об'єкта, мета й завдання праці зумовили використання таких **методів**: *контекстного аналізу* – для ідентифікації АЛН у поетичних збірках і на сайті «Поезія вільних»; *компонентного аналізу* – для дослідження семантичної структури авторських новотворів; *методу кількісних підрахунків* – для визначення загальної кількості новотворів, їх відсоткового співвідношення в різних групах; *словотвірного аналізу* – для встановлення словотвірної структури АЛН; *описового методу* – для визначення основних ознак АЛН, опису критеріїв їх ідентифікації та класифікації; *функційного методу* – для дослідження функцій АЛН у сучасній воєнній поезії.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше в українській неології комплексно проаналізовано АЛН у сучасній воєнній поезії; з'ясовано лексико-семантичні особливості новотворів, зафіксованих у сучасній воєнній поезії, схарактеризовано лексико-семантичні групи воєнних АЛН, досліджено найпродуктивніші способи їх творення, з'ясовано функційні особливості новотворів, укладено словник авторських новотворів у сучасній воєнній поезії.

Матеріалом дослідження слугували близько 560 АЛН воєнної тематики, засвідчених на порталі «Поезія вільних» (<https://warpoetry.mkip.gov.ua/>) і в збірках Сергія Жадана, Юрія Издрика, Бориса Гуменюка та ін.

Теоретична і практична цінність дослідження полягає в тому, що здобуті результати можна використовувати для створення підручників і посібників із курсу «Сучасна українська літературна мова» (розділів «Лексикологія», «Лексикографія», «Словотвір»), «Неологія і неографія» тощо, у лексикографічних студіях, дослідженнях із воєнної лінгвістики, спецкурсів із

індивідуально-авторської неології, у практиці викладання лексикології, лексикографії, деривації. Словник новотворів, уміщений у додатку, може стати базою для укладання повного словника авторських лексичних новотворів у военній поезії.

Апробація роботи. Основні результати дослідження обговорено на засіданнях лексикографічної лабораторії «Острозький неограф» Національного університету «Острозька академія» (2023–2024 рр.), виголошено на II Міжнародній науково-практичній конференції «Міжкультурні комунікації в галузі освіти» (21–22 березня 2024 року, м. Хмельницький, Хмельницький національний університет), Всеукраїнській науковій конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур» (18–19 квітня 2024 року, м. Донецьк, Донецький національний університет імені Василя Стуса), XXIX науковій викладацько-студентській конференції «Дні науки» (13–17 травня 2024 року, м. Острого, Національний університет «Острозька академія»), III Всеукраїнській науковій конференції здобувачів вищої освіти «Нові парадигми сучасної філології» (8 листопада 2024 року, м. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка).

Публікації. Основні положення й результати дослідження висвітлено в таких статтях і тезах:

1. Зейда І. Семантика авторських новотворів на позначення ворога в сучасній военній поезії. *Матеріали Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур» (18–19 квітня 2024 року).* Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 31–34.

2. Зейда І. Теоретичні особливості вивчення авторських новотворів у сучасній военній поезії. *Славістичні студії: лінгвістика, літературознавство, дидактика.* Хмельницький : Хмельницький національний університет, 2024, Вип. 15. С. 122–129.

3. Зейда І. Узуальні способи конструювання авторських новотворів у сучасній воєнній поезії. *Матеріали III Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти «Нові парадигми сучасної філології» (8 листопада 2024 року)*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. С. 120–123.

4. Зейда І. Оказіональні новотвори в сучасній воєнній поезії. *Universum : студентський науковий журнал*. Вінниця, 2024. №14. С. 330–336.

Структура й обсяг магістерської роботи. Наукове дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури (позицій) і додатків. Загальна кількість сторінок – 128, із них основного тексту –84.

РОЗДІЛ 1. НЕОЛОГІЯ ВІЙНИ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1. Сучасна воєнна поезія в науковому осмисленні

Лютий 2022 року – початок складного часу для нашої країни, який змінив усе життя, свідомість, культуру. Повномасштабна війна росії проти України вплинула навіть на нашу мову та літературу. Це справжнє випробування, що віддзеркалено не тільки в зламаних життях людей, а й у рядках українських віршів. Поезія, як невіддільна частина культурного дискурсу, стає інструментом розуміння та спробою висловити думки й погляди про наболіле.

Літературна творчість завжди активно реагувала на різноманітні події в суспільстві – образами, темами, ідеями, жанрами. Особливо значуща така реакція у важкий для народу час, адже література виконує функцію суспільного терапевта, вона дає можливість назвати проблему, прийняти ту чи ту ситуацію, висловити біль і розчарування, трансформуватися. З огляду на це, закономірно, що сучасна українська реальність віддзеркалена у великій кількості художніх творів. Сергій Жадан у промові на врученні Премії миру німецьких книгарів 2022 року зазначив: «Від початку війни ми всі повертаємо собі цю порушену здатність – зрозумілого висловлювання. Ми всі намагаємось пояснити – себе, свою правду, межі своєї порушеності та травмованості. Література, можливо, має в цьому випадку трішки більше шансів, оскільки генетично пов'язана з усіма попередніми мовними катастрофами та розламами» [29].

Сучасна українська поезія в умовах війни – це хронікер подій, що найшвидше реагує на трагічні та бурхливі явища реальності. Автори порушують багато тем і проблем, актуальних для нашого народу, як-от, бої, поразки, перемоги, уславлення воїнів ЗСУ, спогади щасливого довоєнного минулого, творення образу українця-емігранта, оспівування рідної домівки та вдячність країнам, які прийняли біженців, плани на майбутнє, смерть близьких і рідних, вимушена еміграція тощо. Досить влучно зазначає А. В. Землянська, що «поезія не тільки демонструє події, робить їх доступними та більш зримими для

сприйняття й усвідомлення тих, хто не був безпосередньо їх учасником, але й дає змогу людям краще зрозуміти й висловити передусім переживання та емоції, донести їх до інших» [31, с. 84].

Загальновідомо, що травматичний досвід війни породжує в будь-якому суспільстві появу різнопланового культурного продукту та відповідну колективну рефлексію, нові культурні символи та раціоналізацію. Російсько-українська війна, гаряча фаза якої розпочалася 2022 року, стала справжнім викликом для держави, перспектив її розвитку й існування. Цей виклик сприйняла і художня література. Вона зреагувала досить оперативно, адже видано низку поетичних збірок воєнної тематики, як-от, «Вірші з війни» Бориса Гуменюка, «Тільки не пиши мені про війну» Павла Вишебаби, «Вірші з бійниці» Максима Кривцова, «Скрипниківка» Сергія Жадана та ін. [83, с. 3].

О. О. Маленко зауважує, що «літературі ж у цьому відведено особливу роль – стати “літописцем” війни в її людських відчуттях, емоціях, враженнях, які, вкарбовані словом у текст, мають позачасову силу впливати на психоемоційну сферу нашої свідомості» [67, с. 106]. З цим погоджується й О. Я. Пухонська, яка зазначає, що твір сучасної літератури про війну для читача – це важливе джерело поряд з офіційною інформацією та журналістськими матеріалами, адже, попри вигадку у творі, там існують ще справжні почуття, емоції, враження, а також передається чийсь реальний досвід. Окрім того, це ще й фіксація історичних подій, що унеможливить їх забуття та перетворить «на матеріал культурної пам’яті» [85, с. 8].

Сучасна воєнна поезія (2014–2024 рр.) стала об’єктом праць багатьох дослідників, які розкривають її сутність, особливості, теми, образи та символи, зокрема А. В. Землянської [31], І. М. Літвінової [60], В. Е. Матвієнко [70], Т. В. Пастух [80], Я. О. Поліщука [83], М. М. Рябченко [91], Т. О. Цепкало [107] та ін.

Багато науковців зосереджує увагу на тематиці війни в українській поезії. Наприклад, О. О. Маленко дослідила риторичку війни в сучасному українському поетичному дискурсі, зокрема в збірках Любові Якимчук «Розкладання» (2014),

«Абрикоси Донбасу» (2015) та Сергія Жадана «Життя Марії» (2015), «Тамплієри» (2016) про воєнні події на сході України. На думку дослідниці, поетична рефлексія трансформувала передчуття війни в її констатацію, фіксує не тільки світ фізичних речей, зокрема руйнацію сіл і міст, смерть, запеклі бої, окупацію тощо, але й відтворюючи метафізику стану людей під час війни, їхній страх, розгубленість, зневіру, відчай, душевний біль, страждання, надію, віру та любов. І саме розірваність кордонів, територій, сімей та душ стала лейтмотивом поезії війни [67].

На думку Я. О. Поліщука, який аналізував поезію про російсько-українську війну на Донбасі 2014–2016 років, збірка «Вірші з війни» Бориса Гуменюка – це новий для української літератури досвід осмислення війни, що змальовує враження солдата з передової, спробу зрозуміти етику війни та різноманітні рефлексії, викликані переживанням болю та смерті [83].

В. Е. Матвієнко описала психотравматичний досвід війни в збірках Бориса Гуменюка «Вірші з війни» та «Блокпост». Дослідниця зазначає, що тексти автора – це рефлексії воєнного часу та побуту, а завдання поета – відтворити діапазон почуттів і думок того, хто щоденно опиняється віч-на-віч зі смертю, відчуває її подих і сприймає світ зовсім по-іншому, аніж пересічна людина. У текстах Бориса Гуменюка продемонстровано психотравматичний мілітарний досвід українського населення, автор пояснює різні форми виявлення травми, а саме індивідуальну, колективну та етнонаціональну, а натуралізм картин воєнного життя він вдало поєднує з рівнем символічних образів, утворюючи асоціативну схему: війна – досвід – психотравма [70].

І. М. Літвінова розглянула особливості семантичної реалізації образу війни в поетичних українськомовних текстах, розміщених на сторінках соціальних мереж протягом перших трьох місяців повномасштабного вторгнення. Дослідниця з'ясувала, що в аналізованих творах образ війни частотний і виражений значною кількістю образів-складників, його характеризує широка палітра засобів виразності. Особливе місце посідають образи, пов'язані з конкретними трагічними подіями війни – звірствами ворога

щодо мирного населення українських міст, знищенням літака «Мрія», бомбардуванням пологового будинку та драматичного театру в Маріуполі тощо. На думку І. М. Літвінової, частотність образу війни, його семантична глибина та розмаїття інтерпретацій свідчать про масштаб страждань українського народу щодо подій, які відбуваються на території нашої держави [60].

Також науковці вивчають засоби, символи та колористику сучасної воєнної поезії. Наприклад, С. Б. Фіялка розглядає зображально-виражальні засоби в українській поезії періоду повномасштабної військової агресії росії. Дослідниця виокремлює засоби образотворення, за допомогою яких у поезії воєнного часу віддзеркалено реакцію на вторгнення та процеси подолання травматичного досвіду й руйнування колоніальних світоглядних наративів і структур [103].

Крім того, маємо дослідження мережевої поезії про війну. Наприклад, А. В. Землянська та В. Є. Устінов описали колористику сучасної воєнної поезії на сторінках соціальної мережі «Фейсбук». Вони стверджують, що в поезії про війну переважають кольори з глибокою національною символікою, зокрема синій і жовтий, чорний і червоний, а також похідні від них. Колірна палітра воєнної поезії, на думку дослідників, заглиблює в національну культурну традицію, адже застосування саме тих відтінків сприяє формуванню національно-патріотичних цінностей, заради яких воїни здатні на все, навіть віддати своє життя [31]. А. М. Мартинець та Т. П. Чередник також вивчали воєнну мережеву поезію та вивчали міфологізацію її вербальних візій. Для аналізу дослідниці використали твори із соціальних мереж, опубліковані як на особистих сторінках авторів, так і на різних інтернет-платформах і форумах. Зокрема, це вірші Дмитра Лазуткіна, Олени Герасим'юк, Світлани Перч, Василя Задорожного, Сергія Рубана, Анни Ютченко, Шури Стріли, Михайла Красюка та ін. Дослідниці зазначають, що особливість мережевих поетичних творів про війну – їх емпатійна частина, яка повністю впливає на читача за допомогою поєднання слова та його візуального супроводу [68].

На нашу думку, посилення військового вектора української поезії про війну активізувало науковців у напрямі дослідження воєнної поезії, її особливостей, значення, мотивів, тем, образів та символів, адже ці вірші фіксують не тільки світ фізичних речей, але й відтворюють метафізику людського стану під час війни. Крім того, поетичні рядки про війну вербалізують страх, переживання, біль, травматичний досвід, водночас фіксують події, що допомагає краще розуміти стан людей, які зараз перебувають у вирі війни в Україні.

Отже, наукове осмислення воєнної поезії дає змогу розкрити її роль у формуванні сучасного літературного дискурсу та розумінні воєнних конфліктів. Дослідники зосереджують увагу на розгляді особливостей поетичної мови, метафор, образів та інших літературних засобів, аналізують різні жанри сучасної воєнної поезії, її головні теми та персонажі, а також оцінюють її важливість для сучасної української культури.

1.2. Теоретичні засади вивчення авторських новотворів війни

Війна росії проти України не тільки змусила багатьох людей перейти на українську мову, але й спровокувала справжню хвилю словотворення. Українці активно реагують на дійсність неологізмами, вивчають нові поняття та надають звичним словам нового значення [69, с. 161]. Мова розвивається у суспільстві навіть у такий складний для нашої нації період. Яскравий приклад розвитку мови та її нерозривного зв'язку з народом – поява нових лексичних одиниць та утворення нових значень у вже наявних словах і поповнення лексичного складу, що викликано сучасною соціально-політичною ситуацією [103, с. 161].

Учені зазначають, що «вся історія людства – це історія війн і збройних конфліктів» [3, с. 52], а будь-яка «війна – це війна не лише людей, а й слів» [2, с. 28]. Американський письменник Сет Лерер, говорячи про зміни в час війн, підкреслював: «Війна завжди змінює мову. Вона приносить нові слова, змінює ставлення до них» [1, с. 77].

С. П. Гриценко зауважила, що в період російсько-української війни мова стала найвищою формою та генератором патріотизму, вона актуалізувала одну зі своїх ключових функцій і стала ідентифікатором національної належності, своєрідним маркером, який виокремлює «свого» та «чужого» [24, с. 10]. Дослідниця також наголосила, що війна змусила людей ознайомитися з тими реаліями, про які більшість мирного населення нашої держави не знала та почати працювати в тих напрямках, що раніше не були в царині їхньої професійної зацікавленості. Унаслідок, мовленнєва реакція соціуму не забарилася та з'явилося багато лексичних новотворів [24].

З огляду на вищезазначене, доцільно детальніше розглянути теоретичні засади вивчення авторських новотворів війни. Насамперед, зосередимо увагу на понятті «авторський лексичний новотвір», адже в сучасному мовознавстві для позначення нових слів використовують різні терміни.

Розглянувши та проаналізувавши неологічні дослідження таких науковців, як Г. М. Вокальчук, Ж. В. Колоїз, В. В. Максимчук, О. Г. Радько, О. В. Семенюк, Н. Ф. Клименко, О. О. Тараненко, О. М. Турчак та ін., ми виявили такі номінації: *авторський неологізм, okazionale слово, авторський лексичний новотвір, okazionalizm, індивідуально-авторський новотвір*. Деякі дослідники, зокрема Ж. В. Колоїз [46], В. В. Максимчук [67], Н. А. Адах [4], О. О. Жижома [30], пишуть про синонімність цих термінів, тому ми погоджуємося з їхніми думками. Уважаємо, що така велика кількість понять зумовлена тим, що кожен науковець по-різному підходить до вивчення нових слів. Проте кожен термін виправданий по-своєму та характеризує явище зі свого погляду.

У лінгвістиці поняття «авторський лексичний новотвір» має багато визначень. Г. М. Вокальчук зазначає, що «авторським новотвором є мовленнєве утворення системного й асистемного характеру, що виникло в процесі індивідуального творчого акту як результат свідомого порушення автором мовної норми» [19, с. 31]. З цим міркуванням погоджується О. Г. Радько [86].

В. М. Русанівський кваліфікує авторські лексичні новотвори як слова, які спонтанно виникають у мовленні однієї людини або вжиті в невеликому

колективі [90, с. 30]. На думку Н. А. Адах, авторські лексичні новотвори – це такі слова, які вперше можна побачити на сторінках друкованого тексту та не зафіксовані в загальномовних словниках [4, с. 84].

О. А. Стишов переконаний, що новотворами є слова, словосполучення та фразеологізми, а також їх окремі значення, які з'явилися на певному етапі розвитку мови задля позначення нових понять та реалій, периферійних номінацій, актуалізація яких зумовлена територіальними й соціальними чинниками функціонування літературної мови, а також okazіоналізми або індивідуально-авторські новації, одноразово застосовані у мовній практиці конкретного автора, редакції, видання чи в конкретному тексті [95, с. 46].

В. В. Максимчук, стверджує, що «АЛН є специфічними репрезентантами індивідуально-авторської (нерідко з локальними особливостями) мовної картини світу, що входить до національної мовно-поетичної картини світу, під якою зазвичай розуміється сукупність людських уявлень про світ, експлікованих засобами художньої мови» [64, с. 274].

А. А. Медведєва вважає, що авторські лексичні новотвори – це лексеми, які зазвичай не функціонують за межами авторського художнього твору [73, с. 119]. Н. С. Христич зазначає, що АЛН – це спеціальна нова чи переосмислена через певні суб'єктивні й об'єктивні причини частина художньої лексики, яку використовують для того, щоб віддзеркалити образність художнього тексту, передати певні емоції, коли в мові бракує вже наявних слів і надати творові індивідуального характеру [106, с. 118]. Дослідниця зауважує, що така лексика має свої відмінні ознаки змісту та форми, що викликані як позамовними чинниками (особливості характеру, художній зміст, ідеологія, рецепція тощо), так і внутрішньомовними закономірностями та специфікою відображення цих процесів у мові [106, с. 119].

На нашу думку, авторський лексичний новотвір – це незвичайне лексичне утворення, що функціонує в мові поетичних і прозових, публіцистичних і наукових текстів, відображає не лише особливості світосприйняття автора, а й риси національного менталітету.

Синонімним терміном уважаємо «авторський неологізм», про особливості якого зазначає Г. М. Вокальчук: «Індивідуально-авторські лексичні номінації покликані в оригінальній формі відобразити своєрідність світобачення і світосприйняття поета, вони є специфічними знаками авторського стилю, “продуктом” складних взаємовідношень у тріаді «світ – мова – мовець». Народжуючись в індивідуальному мовленні, лексичний новотвір за умови суспільної необхідності в ньому може згодом стати набутком мови, її невід’ємним елементом» [14, с. 14]. Тобто це мовленнєві одиниці з індивідуальним контекстним значенням, оскільки автор придумує новотвори на позначення нових або вже наявних у мові явищ, предметів. Такі номінації можуть існувати лише в конкретному поетичному тексті, де можна зрозуміти авторське значення новотвору.

Крім того, Н. Ф. Клименко та Є. А. Карпіловська [38] не виокремлюють оказіоналізми з-поміж неологізмів, але ми вважаємо, що це обмежує розуміння цих понять. Неологізми, насамперед, виконують номінативну функцію і збагачують лексичний склад мови, а оказіоналізми створені переважно для того, щоб досягти експресивно-стилістичного ефекту.

У сучасній неології науковці термін «оказіоналізм» протиставляють «індивідуально-авторському новотвору». Проте, ми погоджуємося з думками Ж. В. Колоїз [45, с. 78–83] і О. О. Жижоми, які вважають ці терміни синонімічними і великої різниці між ними не бачать. О. М. Турчак зазначає, що оказіоналізм – це «незвичне, експресивно забарвлене слово чи стійке сполучення слів (нове за значенням і формою, або тільки за значенням, або тільки за формою), яке по-новому, свіжо, оригінально називає предмети, явища дійсності, утворене з порушенням законів словотворення чи мовної норми, існує лише в певному контексті, у якому воно виникло, має свого автора й характеризується такими ознаками: належністю до сфери мовлення, відтворюваністю, залежністю від контексту, повною чи частковою затемненістю семантики, одноразовістю й нерегулярністю використання, ненормативністю, новизною, експресивністю й індивідуальною належністю» [100, с. 7].

Отже, ми вважаємо, що поняття «авторський лексичний новотвір», «індивідуально-авторський новотвір», «оказіоналізм» є еквівалентними, оскільки це слова, створені в конкретному контексті, виконують певну стилістичну функцію, позначають різні явища, предмети або дієства, крім цього, вони відображають індивідуально-авторський стиль письменника.

Головні причини, що спонукають авторів творити нові слова, – стилістичні й художньо-естетичні завдання, тобто основна функція поетичних новотворів – стилістично-експресивна. Загалом, авторські новотвори порівняно з узуальними характеризують постійною поліфункційністю з огляду на їх структурно-семантичну природу. У зв'язку з цим, вдалі авторські лексичні новотвори розкривають нові виражальні можливості мови, передають нові стилістичні, семантичні та емоційно-експресивні відтінки, а також по-новому називають явище чи особу, що не властиво загальнолітературним словам, але сприяє художньому задуму твору [30, с. 14].

На сучасному етапі війна – головний екстралінгвальний чинник утворення нових слів в українській мові, що пов'язано з потребою називати реалії та явища, які з'явилися через суспільно-політичні події в нашій державі. Мовці намагаються віднайти найбільш точні та виразні форми, порівняно із загальноновживаною лексемою, щоб висловити почуття, настрої і думки. АЛН стають своєрідним мовним маркером російсько-української війни та вбирають весь спектр емоцій щодо воєнних дій, агресора, його злочинів тощо [105, с. 120].

У сучасній воєнній поезії зафіксовано не тільки авторські новотвори, а й загальнономовні неологізми, що з'явилися до того, як автор їх ужив. Наприклад: *Лізе путлер в Україну, лантєног проклятий, / Бо маразм його давно почав діставати* (Леонід Євтушок, ПВ:1247, #~20.03.2022). Проте в інтернет-дискурсі цей неологізм поширився раніше, ще до початку повномасштабного вторгнення: *Колись я вірив, що путлер спричинив війну. Але з часом зрозумів, що це свідома воля росіян* (facebook.com, 21.09.2019). Як зазначає О. В. Лазарєв, загальнономовні неологізми називають нове поняття, виконують номінативну функцію та згодом

стають загальноновживаними, натомість авторські не функціують поза межами твору й тому не втрачають відтінку новизни, зберігають своє експресивне забарвлення [57, с. 41–42]. На відміну від АЛН, загальнономвні неологізми активно побутують у засобах масової інформації, соціальних мережах та повсякденному мовленні. Уживання загальнономвних неологізмів у воєнній поезії – це потужний інструмент, за допомогою якого автори відображають сучасні воєнні реалії та реакцію на них. Митці часто використовують уже наявні в мові новотвори, однак їхні значення в поетичному контексті набувають нових відтінків, адже кожне вжите слово має авторський задум і може мати негативну конотацію, емоційну напругу, комічне забарвлення, іронію тощо. Неологізми воєнної тематики, які з’явилися в українському дискурсі останніми роками, в загальноновживаному значенні можуть бути іменниками на позначення окремих осіб чи явищ, натомість у поетичному контексті їхня семантика може розширитися або трансформуватися. В українській мові з’явилося багато неологізмів, пов’язаних із війною та сучасним політичним контекстом. Нові слова маркують ворогів, їхню країну та президента, виражають ставлення українців до воєнних подій. Наприклад, *свинособака* – зневажливе позначення російських солдат, указує на їхню агресивну та жорстоку поведінку; *двохсотий* – так найменують загиблих ворожих військових; *чмобік* – назва мобілізованих росіян, які не мають належної підготовки та нездатні воювати; *оркостан, бидлостан* – образливі та саркастичні позначення держави-агресора; *путло, путлер* – так неформально називають президента росії Володимира Путіна. Путлер – поєднання прізвищ Путін і Гітлер. Неологізм вказує на агресивну, імперіалістичну політику Путіна, порівнюючи його з одним із найбільш відомих диктаторів в історії [54].

У поезіях АЛН використовують як вагомий засіб для того, щоб створити художній образ війни, вони допомагають розкрити самого автора та зрозуміти його стилістичні засоби, що функціують. Крім того, авторські лексичні новотвори у поетичних текстах посилюють емоції, експресію. Не можливо не погодитися з А. М. Гладченко та О. С. Комаровою, які зазначають, що більшість

інновацій війни містять не тільки експресивне забарвлення, але й мають чітке розмежування на «свій» і «чужий». Для новотворів на позначення «своїх» притаманні позитивні ознаки, а для чужих» характерне яскраве вираження таких почуттів як висміювання, зневага, сарказм тощо [20, с. 12].

Функціонування нових слів, словотвірні інновації та процеси неологізації викликають на сучасному етапі значний дослідницький інтерес. На нашу думку, перспективні питання щодо розвитку української неології такі: виявлення характерних словотвірних тенденцій у національній мові певного хронологічного періоду, безпосередній вияв яких – поява новотворів; дослідження авторських новотворів війни; вплив неологізмів на розвиток словотвірної та лексичної системи мови; функціонування новотворів у текстах різних жанрів і стилів, а також у художніх творах окремих письменників; дослідження чинників, які впливають на появу індивідуально-авторських новотворів; еволюційні процеси в царині неологічної номінації тощо.

Отже, АЛН – це слово з емоційно-забарвленим значенням, що функціонує в поетичній мові, позначає нові предмети або явища, оригінально відображає світобачення поета та є знаком авторського стилю. Поняття «авторський лексичний новотвір» багатогранне та містить різні аспекти мовної творчості, від особливостей індивідуального стилю автора до впливу загальних мовних процесів. Різноманітність термінів, використовуваних для позначення новотворів, демонструє широту підходів у вивченні цього явища, а також про його значущість у лінгвістиці.

Сучасна воєнна поезія відображає важливі аспекти війни та її вплив на суспільство. Вона є не лише способом виразити емоції та переживання, але й своєрідним мовним маркером сучасних подій. Авторські новотвори, які з'являються в поезіях, відображають реальність, пов'язану з війною та мають важливе значення у формуванні національної самосвідомості. Для новотворів війни властиве емоційне забарвлення, часто саркастичне або іронічне, а також велика експресивність. Процеси утворення нових лексичних одиниць у час війни пов'язані з потребою найменувати події, явища, якості, предмети, що

виникли через новітні життєві реалії. Це підтверджує динамічність і безперервний рух у лексико-семантичній системі мови.

1.3. Репрезентація новотворів війни в лексикографічних працях

Кожна епоха, кожний історичний період або знакова подія так чи так залишають свій слід у мові, створюють власний словник, що зберігає пам'ять про їх перебіг, явища, визначних особистостей тощо. Сьогодні Україна перебуває в стані війни, яка завжди була однією з центральних тем у житті суспільства. Війна впливає на всі аспекти людського існування, зокрема мову та її лексичний склад. Під час конфліктів і війн, з'являється безліч новотворів, які відображають нові реалії, поняття та явища. Ці слова стають важливим складником лексикографічного опису сучасної мови, які віддзеркалюють не лише технічні аспекти конфлікту, але й соціокультурні та емоційні виміри.

На нові умови життя та на вимоги до мови української суспільної практики, як зазначає Є. А. Карпіловська, українське мовознавство відгукнулося не тільки новими загальномовними та термінологічними, але й словниками нового для української лексикографії типу – неологічними, або словниками мовних інновацій, що відрізняються метамовою та складом своїх реєстрів способом опису та поясненням [33, с. 149].

У сучасному мовознавстві укладено багато словників нових значень і слів. Неографія, або неологічна лексикографія, – це лексикографічне оброблення, фіксація в словниках і затвердження значень нових слів. Останнім часом у нашій країні все частіше починають з'являтися такі словники, а сучасні науковці активно фіксують авторські неологізми, як-от, Є. А. Карпіловська, В. В. Максимчук, Л. В. Оліфіренко, Ж. В. Колоїз, О. Б. Тимочко, Л. І. Шевченко та ін. Окрім того, яскравим прикладом ефективної роботи в царині неологічної лексикографії є діяльність колективів Інституту мовознавства ім. О. Потебні та Українського мовно-інформаційного фонду (УМІФ) НАН України. Ще 1994 року УМІФ під керівництвом В. Широкова започаткував проєкт «Словники

України», мета якого – створювати серії українськомовних словників нового покоління.

Потужний внесок у розвиток української індивідуально-авторської неографії зробила Г. М. Вокальчук, яка вивчала лексико-граматичні, семантичні, дериваційні та функційні особливості понад 7000 АЛН у віршах українських поетів ХХ століття. Дослідниця розробила нову, конкретнішу класифікацію авторських новотворів, розглядаючи їх як окремий вид оказіональних лексичних утворень порівняно з традиційною класифікацією. Крім цього, Г. М. Вокальчук запропонувала типологію словників авторської неологічної лексики та обґрунтовувала теоретичні засади їх укладання [14]. З-поміж проаналізованих АЛН зафіксовано й новотвори війни, зокрема Другої світової, як-от: *бій-наступ* (П. Дорошко: 169 # 1958), *ворожо-злий* (А. Малишко:98), *війна-загуба ...* (П. Воронько: 54-55 # 1945-1962), *неможений* (Ю. Клен: 183 # 1943-1944), *новощасний* (Ю. Клен: 150 # 1943-1944), *хмара-вояк* (В. Мисик: 414), *звір-ворог* (О. Олесь:179), *червоно-армія* (Д. Май-Дніпрович: 67), тощо [15].

Н. А. Адах уклала «Словник авторських лексичних новотворів Василя Барки» [5]. Як зазначає дослідниця, період Другої світової війни був найпродуктивнішим у словотворчості В. Барки, хоча тривав лише три роки (1944–1946 рр.) [5, с. 33]. Під час війни творчість В. Барки набула особливого драматизму та експресії, що відобразилося на його мовотворчості. Жахи війни, глибокі екзистенційні переживання та усвідомлення масштабів людських страждань спонукали поета активно шукати нові слова і форми, здатні передати ці складні почуття. Його авторські новотвори в цей період відображають сильну емоційну напругу і прагнення до філософського осмислення подій. У поезії В. Барки цієї доби засвідчено велику кількість новотворів, пов'язаних із війною, смертю, стражданнями і духовними пошуками. Наприклад, *вісник-партизан* (В. Барка, # 1946), *втечник* (В. Барка, # 1946), *дука-владолобець* (В. Барка, # 1944), *душоморець* (В. Барка, # 1945), *людоморець* (В. Барка, # 1944), *дощ-кров* (В. Барка, # 1944) та ін. [5].

В. В. Максимчук уклав «Словник лексичних новотворів сучасних поетів Рівненщини». Це перша регіональна праця в українському мовознавстві, де описано новотвори (понад 5200 одиниць) поетів одного територіального угруповання. У цьому словнику наявні АЛН, пов'язані з війною, як-от, *адольфовогітлеровий* (МПш:17), *«АК»-автомат* (МСт2:43), *війна-людоджер* (АВ2:9), *воїн-син* (БСт1:52), *ворог-мечоносець* (Бабій10:69 # 04.02.2005), *душоджер* (Бабій2:5), *запроданці-юди* (ЮБонд:7), *москальці* (ВР2:323 # 1967), *орда-заброда* (ВР2:244 # 1995), *хановобатиєвий* (МПш:17) та ін. [63].

О. В. Кирилюк уклала «Словник авторських лексичних новотворів Павла Тичини», у який увійшло 1085 одиниць. Формування реєстру АЛН базовано на чотирьох основних принципах: інтертекстуальному, лексикографічному, компаративному та текстологічному. Після лексикографічної та текстологічної експертизи первісного реєстру інновацій було вилучено ряд номінативних одиниць, які виявилися не авторськими утвореннями, а рідковживаними загальномовними найменуваннями, фольклоризмами, діалектизмами тощо. У словнику авторських новотворів Павла Тичини зафіксовано також інновації воєнної тематики, зокрема *звір-ворог* (Павло Тичина: 293 # 1943), *зрадник-робак* (Павло Тичина: 112), *враг-бузувір* (Павло Тичина: 7), *герман-фашист* (Павло Тичина: 519 # 1949), *фріц-звір* (Павло Тичина: 287 # 1943) та ін. [36].

АЛН воєнної тематики засвідчено в «Словникові індивідуально-авторських прикметників в українській поезії ХХ-ХХІ сторіч» Г. М. Вокальчук, О. Г. Радько. Прикметникові інновації відображають драматизм та емоційне напруження, властиві подіям війни, формують нові смислові поля, збагачують мову новими образними засобами. У словнику зібрано авторські прикметники, що характеризують війну, її наслідки та вплив на людину, з-поміж яких є як метафорично навантажені, так і більш реалістичні новотвори. Наприклад, АЛН *афганістанний* (М. Пшеничний:116) пов'язаний із війною в Афганістані та має емоційно-експресивне значення; *адольфовогітлеровий* (М. Пшеничний:17) – указує на очільника ворожої армії під час Другої світової війни; *мільйонгорлий* (Гео Шкурупій:20) – створює

багатогранний образ масового болю, страждань [87]. Ці лексеми не лише передають події чи картини, але й стають засобом розкриття внутрішнього стану ліричного героя, його страхів, надій.

Вагомий внесок у дослідження неологізмів української мови зробили А. М. Нелюба та Є. О. Редько, які уклали та видали серію словників «Лексико-словотвірні інновації». У працях із цієї серії вміщено лексеми, що з'явилися внаслідок словотвірних процесів в українській мові протягом різних років. Автори ретельно дослідили й показали шляхи творення нових слів, використавши досить широку джерельну базу: переважно це різноманітні засоби масової інформації (друковані, інтернет-видання, теле- та радіопрограми), а також сучасні художні твори. Під час оформлення матеріалу дотримано загальноприйняті словникові принципи: словникові статті впорядковані за українським алфавітом, стиль і правопис оригіналу збережено, наголоси вказані для дериватів та їхніх твірних, що стали основою для назв статей. У словниках, виданих 2014–2022 рр., зафіксовано й новотвори російсько-української війни, напр., іменникові інновації: *антипутін* (особа, протилежна до В. Путіна), *АТОвець* (особа-учасник АТО (антитерористична операція)), *бульбобандерівець*, *ватник* (особа, у якої вата в голові (про прихильників війни Росії проти України й учасників цієї війни на боці Росії)), *жидобандера* (ослівлення словосполучення *жид-бандера* (російські загарбники про українців, що захищають свою Батьківщину)), *каПутін* (Путін, якому капут), *кацапульта* (катапульта для кацапів), *путінолиз* (особа, яка лиже [дупу] Путіна (підлещуватися)), *деенерія* (країна Денеер (ДНР – Донецька народна республіка)); прикметникові АЛН: *відоКРИМлений* (ослівлення словосполучення *відокремлений Крим*), *окупантомовний* (ознака, пов'язана з мовою окупанта); дієслівні інновації: *відмайданити* (завершити майданити), *миропросити* (ослівлення словосполучення *просити миру*.) та ін. [78].

З-поміж лексикографічних праць варто згадати «Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа» за редакцією Л. І. Шевченко та Д. Ю. Сизонова 2017 року [108]. Це інноваційний словник, у якому зібрано нові

слова та фразеологізми з українських ЗМІ, а також це перший словник, який об'єднав неолексику та неофразеологізми в сучасному українському вербальному просторі на основі медійних джерел – журналів, газет, реклами, телебачення, радіо, інтернету. У ньому наявні й деякі новотвори, що пов'язані з війною, наприклад, *путінізм, війна російська медійна, війна гібридна, війна інформаційна* тощо [108].

2019 року з'явилася друга частина цього словника, що мала на меті репрезентувати інноваційні процеси, які відбуваються в українській мові на прикладі масової комунікації. У цій частині також є новотвори війни, як-от, *вірус «росія», мирняк, найманець, відповідка, рободрон, російській слід* та ін. [109]. Третя частина інноваційного словника об'єднує неолексику та неофразеологію вербального простору України за 2019 – початок 2020 року. У словнику вміщено понад 300 мовних одиниць, які репрезентують сучасний український медіапростір. Серед цих мовних одиниць знаходимо й новотвори війни: *великий обмін, гегемонія гібридна, кадировці* тощо [110]. Четверту частину видано 2021 року, вона вміщує неолексику та неофразеологію сучасного вербального простору нашої країни за 2020 рік. У ній теж зафіксовано численні новотвори війни, напр.: *деза, рашисти, орки* та ін [111].

2022 року опубліковано п'яту частину словника «Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа». Видання охоплює терміни, новотвори та вислови, які стали відображенням важливих подій в Україні, зокрема війни, політичних і соціальних криз, технологічних інновацій. Також зафіксовано слова і фразеологізми, які з'явилися в медіа під час повномасштабної війни росії проти України. Такі одиниці відображають події, пов'язані з героїзмом, опором, волонтерством, переселенцями, військовими діями та міжнародною підтримкою. Наприклад, військова термінологія (слова, пов'язані з війною): *антипутінець, бавовна, Сталевий Азов, бандерлоги, ембарго російське, укрупівці*; фразеологізми та меми, які стали популярними в суспільстві завдяки медіа: *привіт з Чорнобаївки, єБайрактар* та ін. [112].

Нещодавно в Україні опубліковано словник неологізмів української мови, що з'явилися від початку війни росії проти України. Цю працю уклали журналісти «АрміяInform», інформаційне агентство Міністерства оборони України, засноване в грудні 2018 року [11]. У словнику «АрміяInform» міститься 25 новотворів, як-от, *рашизм, рашисти, хлопок, йти за російським кораблем, бавовна, дискотека, орк, мордор, завести трактор* та ін. В агентстві зазначають: «У різний час, коли з'являються нові предмети, явища та поняття, будь-яка жива мова породжує неологізми – новостворені слова, терміни чи фрази, що описують навколишню дійсність. Природно, що така резонансна подія, як повномасштабне вторгнення Росії в Україну, призвела й до нового сплеску словотворення. АрміяInform зібрала словничок найвідоміших неологізмів російсько-української війни. Звісно, він не претендує на вичерпність, адже новотвори з'являються та виходять з ужитку майже щодня» [11].

Такі праці І. І. Брага уналежнює до народної інтернет-лексикографії, яка формує частину сучасної лексики. Дослідниця наголошує на важливості цього явища для вивчення мовних змін, зокрема в умовах війни. Народна інтернет-лексикографія – це словники, які уклали не професіонали-філологи, а пересічні користувачі інтернету, використовуючи власний досвід і інтуїцію для опису нових слів і фраз [10, с. 90-91].

Низку новотворів війни фіксує також онлайн-словник сленгу та неологізмів сучасної української мови «Мислово», розроблений 2012 року. Його І. І. Брага також уналежнює до народної інтернет-лексикографії. Слова та визначення до праці додає інтернет-спільнота, проте перед публікацією внесок користувачів контролює редактор. Крім того, у словнику наявна ненормативна лексика та суржик. У «Мислово» зафіксовано такі новотвори війни, як, *рабсіянин, свиногорець, свинособака, росіянци, п'ятисотий, ухиянт, літо в Криму* та ін [74]. Щороку цей словник обирає слово року, головні критерії якого – соціальна значущість і популярність. Словом 2021 року визнано лексему «вакцина», 2022 – «русский военный корабль, иди...», а 2023 року –

«мобілізація», адже ця лексема була досить популярною впродовж усього минулого року, а особливого поширення набула в грудні, після того, як уряд уніс до парламенту законопроект про мобілізацію [74].

Погоджуємось із думкою І. І. Браги, що завдяки народній лексикографії люди мають постійний доступ до значних за обсягом, постійно оновлюваних словникових матеріалів, перевага яких полягає в тому, що вони значно швидше відбивають соціальні настрої, оцінки, прагнення [10, с. 99].

2022 року Національна академія педагогічних наук презентувала «Термінологійний словник російсько-української війни» за редакцією члена-кореспондента НАПН України М. М. Слюсаревського. До словника входять 111 термінів, які описують реальність війни за чотирма головними категоріями:

- учасники (сторони) війни (*воїни світла, десантура, кадирівці, окупант, мордор, Путлер, рашистські стерв'ятники, запорєбрик* та ін.);
- локації та події війни, що є осередками найбільшого емоційного напруження (*гумконвой, маріупольський пологовий будинок, ядерний тероризм* та ін.);
- психологічні феномени та наслідки війни (*груповий нарцисизм, образ війни, травма жертви, ПТСР* та ін.);
- приклади спонтанної міфо- та мемомтворчості українського суспільства, що виконує автотерапевтичну функцію (*бандерівський смузі, цигани вкрали танк, Чорнобаївка*) [98].

У словнику подано лексему та її визначення. Наприклад, «Чорнобаївка – мем, що означає повторення росіянів однієї й тієї ж помилки; населений пункт, біля якого на аеродромі понад десять разів поспіль було знищено скупчення російської військової техніки» [98, с. 19].

Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти випустив практичний посібник «Мова війни: нові слова, нові значення, нове сприйняття» [75], у якому проаналізовано лексичні новотвори, на виникнення яких вплинула російсько-українська війна та нормативне вживання термінології

воєнного часу. Крім того, у посібнику схарактеризовано нові слова, вирази та фразеологізми, як-от, *цигани вкрали танк, тракторна дивізія «пташка», муха, затридіні, завести трактор, за поребриком* тощо.

Письменниця та авторка книги «Спільна мова. Як народжуються і живуть слова» Анастасія Левкова теж вмістила в книзі невеликий словник, у якому наявні часто вживані слова повномасштабної російсько-української війни. Дослідниця зауважує, що поява нових слів – це ознака того, що мова жива й безперервно перебуває в активному вжитку, а тому й має різні засоби, щоб віддзеркалювати реальність. У словнику зафіксовано такі новотвори війни, як-от, *«балалайка (летюча)», «коридор», «люстра», «корівка (борщевоз)», «собака», «Дашка», «Мішка»* тощо [58].

У березні 2023 року в Німеччині було укладено «Словник війни» – це проєкт українського літературознавця, поета та перекладача Остапа Сливинського, який зазначає, що його видання «це плетиво голосів, розмов, часто уривчастих, незавершених. Це – весь наш 2022-й у словах і голосах. Це – повсякдення перших місяців війни, як ми його одне одному розповіли» [93]. Окрім того, «Словник війни» перекладений більш ніж 15 мовами та згодом видадуть словацькою, польською, грузинською та корейською. На сайті видавництва зазначено, що «війна змінює значення слів. Деякі значення стають тупими, їх доводиться гострити, як ніж точильним каменем. Інші стають настільки гострими, що на них неможливо дивитися» [93].

Члени неографічної лабораторії «NEOLEX-Рівне» катедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету під керівництвом Г. М. Вокальчук розпочали укладати «Словник українського спротиву». До праці ввійшло понад 1000 одиниць, засвідчених в українському контенті 2014–2023 років, зокрема в поетичних текстах, інтернет-джерелах і соціальних мережах. Н. А. Адах і Г. М. Вокальчук зазначають, що лексикографічна праця належить до словників, що описують сферу мовлення – фіксують одиниці, які є результатами лінгвокреативної діяльності письменників, журналістів, а також мовців, що не є фахівцями в царині мас-медіа та красного письменства [6, с. 97].

У словнику зафіксовано так АЛН періоду повномасштабної війни, як *орбанити*, *мертвечук*, *Кацапляндія*, *затрьохсотити*, *рабсія* та ін. [6, с. 98-106].

На сучасному етапі розвитку мовознавства зростає кількість лексикографічних праць, зокрема інтернет-словників, кожен із яких нараховує тисячі слів і щоденно їх доповнюють новими. Нові технології створення лексикографічних праць розширюють як можливості звичайного користувача, який шукає значення новотвору, так і лінгвіста-дослідника, який швидко та зручно може віднайти потрібну лінгвістичну інформацію, зокрема вимову слова, його написання, історію появи, семантику та науково проаналізувати. Вважаємо, що такі лексикографічні праці – важливе та правдиве джерело інформації, яке дає можливість оперативно отримувати дані щодо різноманітних лінгвістичних проблем.

Погоджуємося з думкою більшості науковців, що зараз лексикографічні праці особливо актуальні, адже вони фіксують саме номінаційний корпус української мови, який першим реагує на всі явища, події та потреби суспільної практики. З огляду на те, що новотвори – це найефективніша та найшвидша реакція мови на комунікативну й когнітивну потреби суспільства, то «через нове слово як стрижневу номінативну одиницю дослідник мовної динаміки має змогу виявити й інші типи мовних інновації правописні, так звані неографізми чи орфографічні новації, морфемні (неоморфеми), словотвірні (неоформанти й неоснови, нові моделі словотворення), граматичні (морфологічні й синтаксичні), стилістичні [34, с. 3].

Отже, у сучасних лексикографічних працях широко представлені новотвори війни. Дослідники вміло збирають такі новотвори, фіксують їх у словниках і пояснюють їхні значення, подаючи також приклади їх вживання. Серед найважливіших лексикографічних праць, які фіксують новотвори війни на сучасному етапі, виокремлено словник «Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа» за редакцією Л. І. Шевченко та Д. Ю. Сизонова в п'ятьох частинах, «Словник українського спротиву» Н. А. Адах і

Г. М. Вокальчук, також онлайн-словник неологізмів та сленгу сучасної української мови «Мислово».

РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ У СУЧАСНІЙ ВОЄННІЙ ПОЕЗІЇ

2.1. Семантика авторських іменникових новотворів

Усі зміни, що відбуваються в тому чи тому суспільстві, віддзеркалені в лексичному складі мови, який є найчутливішим до всіх перебудов. Лексико-семантична система мови складається з сукупності слів. Вивчення семантики слова є однією з найважливіших проблем у сучасній лінгвістиці, оскільки, як зазначає Л. І. Мацько, у мовній семантиці відображено весь пізнавальний і уявний світ людини, її зв'язки з природою, з усім людством, та й сама мова [72, с. 217]. Дослідження семантичної будови слова, її характеристик та інших ознак має важливе теоретичне і практичне значення.

Лексико-семантичні особливості АЛН воєнної тематики досліджувало багато науковців, зокрема Н. А. Адах вивчала семантику новотворів Василя Барки за період Другої світової війни [4], О. В. Семенюк – семантичні особливості індивідуально-авторських номінацій Павла Тичини [92], О. А. Стишов – лексику масмедіа, зокрема новотвори, які виникли внаслідок воєнних дій і соціальних змін [96], О. Г. Радько – індивідуально-авторські назви статичних ознак в українській поезії ХХ століття [86], Г. М. Вокальчук – лексико-семантичні та словотвірні особливості АЛН Михайля Семенка, сконструйовані під час Першої світової війни [19] та ін.

Важливим напрямом у сучасному мовознавстві є вивчення системної організації лексики, тобто коли досліджують не окремий авторський новотвір, а лексико-семантичні поля (ЛСП) – сукупність лексичних одиниць, які мають однаковий зміст. ЛСП можуть містити лексико-семантичні групи (ЛСГ), тобто декілька слів, об'єднаних певною темою [53, с. 300].

Науковці виокремлюють різні ЛСГ лексем військової лексики, ураховуючи переважно інтра- й екстралінгвальні причини та хронологічні межі їх появи. І. О. Литовченко на основі лексико-семантичного принципу в межах військової лексики вирізняє такі ЛСГ: «Назви зброї та її частин», «Назви амуніції», «Назви військових споруд» [59]. Г. В. Бачинська, досліджуючи структурно-семантичні особливості військової лексики в повісті О. Вільчинського «У степу під Авдіївкою» виокремила ЛСГ «Місце дислокації військових об'єктів», «Військові підрозділи», «Назви військових звань, чинів та посад», «Стрілецька зброя», «Загальні назви воїнів», «Назви представників супротивної сторони», «Назви бійців української сторони» та ін. [7, с. 241-244]. Т. П. Матвійчук сучасні неологізми війни поділяє на такі ЛСГ: новотвори для опису та характеристики противника; неологізми, утворені від прізвищ політичних діячів; неологізми з компонентом-топонімом; нові слова для позначення військової техніки та зброї; інші новоутворені лексичні одиниці, що стосуються ведення бойових дій [71]. На нашу думку, ґрунтовніше ЛСГ новотворів війни описує Д. В. Василенко, який класифікує слова на ЛСГ, що називають управління військом, військовослужбовців, зброю, військову техніку, укріплення, споруди, військові дії, агресію, поразку, перемогу, цивільний сектор під час війни [12].

У сучасній воєнній поезії зафіксовано індивідуально-авторські новотвори та загальномовні неологізми. Індивідуально-авторські інновації створюють конкретні автори під час написання художніх текстів. Унікальність таких одиниць зумовлена стилістичним забарвленням, що тісно пов'язує їх із певним контекстом твору. На нашу думку, індивідуально-авторські новотвори – прояв авторського мовного експерименту, спрямованого на вираження оригінальних ідей, емоцій чи змістів. Натомість загальномовні неологізми функціують у ширшому мовному вжитку. Вони не закріплені за окремими авторами, а постають із потреб суспільної комунікації чи впливу позамовних чинників. Тому в нашій роботі ми розмежуємо авторські інновації, які утворили митці у

воєнній поезії, та загальнономовні неологізми, які використані в поетичних рядках (див. Додаток А).

Як відомо, у лексико-граматичному класі іменників найбільше і найчастіше з'являється нових одиниць. Так само найбільш поповнюваним є і клас авторських іменникових новотворів, який має семантичні та структурні відмінності від загальноновживаних слів.

У сучасній воєнній поезії іменники посідають перше місце за кількістю (87,7%) (див. рис. 2.1) від загальної сукупності АЛН (див. Додаток А). Іменникові новотвори мають різне значення та належать до різних лексико-семантичних груп. Проаналізувавши іменникові новотвори (див. Додаток А), зафіксовані в сучасній воєнній поезії, ми розподілили їх на такі ЛСГ:

- «Найменування ворога»;
- «Номінації росії та російських політиків»;
- «Назви українців»;
- «Найменування української землі»;
- «Назви білорусів»;
- «Номінації війни»;
- «Назви військової зброї».

Рис. 2.1. Частиномовний розподіл новотворів у сучасній воєнній поезії

Найбільш репрезентативною є ЛСГ авторських лексичних новотворів «Найменування ворога» (58,3%) (див. рис. 2.2). Це лексеми, що відображають ставлення українців до російських військових, які воюють на нашій землі. У межах цієї групи за семантикою вирізняємо такі тематичні групи: «Назви російських військових», «Назви російського народу». На нашу думку, російський народ – це вороги, адже він замовчує та підтримує агресивну політику своєї влади. Вороги просто спостерігають замість того, щоб протестувати та щось змінити, а пасивність з боку росіян – це співучасть у воєнних діях.

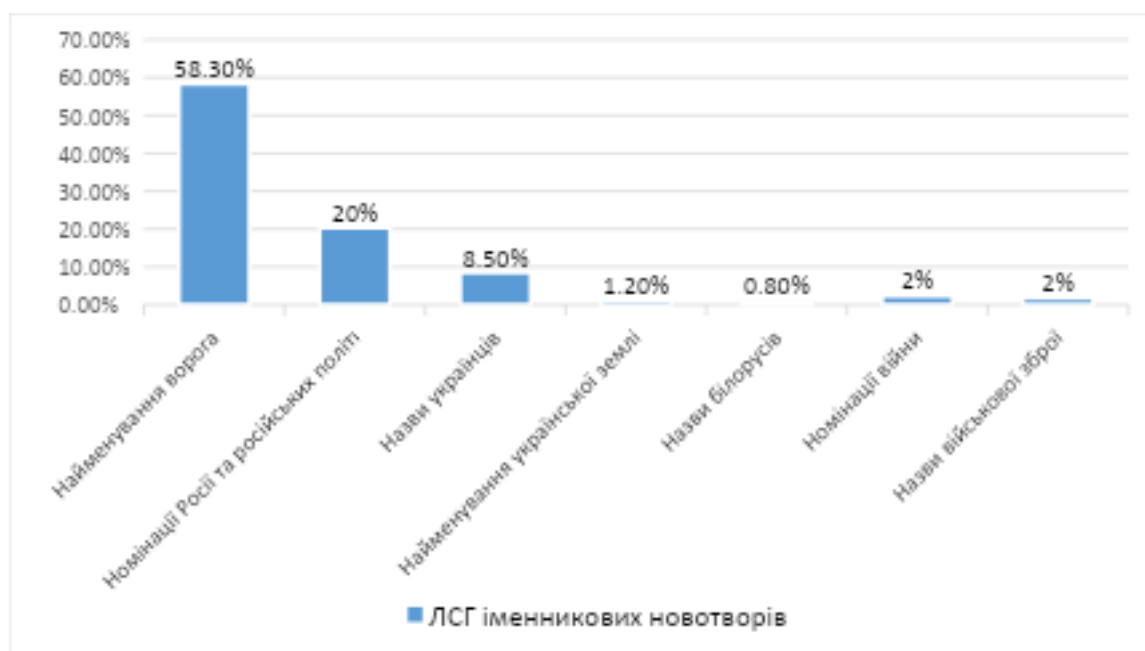

Рис. 2.2. Частотність іменникових ЛСГ

«Назви російських військових» – найчисельніша лексико-семантична підгрупа АЛН у сучасній військовій поезії. Це пов'язано з ненавистю українського народу до ворогів, які прийшли на нашу землю. Саме тому такі новотвори мають негативну конотацію: *агресор-кацап, брати-«освободітелі», ванька-невдаха, вбивці-орки, звір-росіянин, зомбі-псевдолюди, орки-москалі*;: «Освободіть?» *Тож слухайте сюди, / «Брати-освободітелі» прокляті, / Загинете на нашій землі ви* (Лілія, ПВ:3764, #~21.03.2022); *Бійтеся в своїй багнюці, зомбі-псевдолюди!* / *Всім за злочини криваві привітання буде!* (Позивний «Поет», ПВ:20058, #05.04.2022).

До ЛСГ авторських новотворів, які позначають ворога, належать номінації, що містять такі семи:

‘кацап’: *агресор-кацап, кацап-людоджер, казан, касар-и, кацап-палач* та ін.;

‘орки’: *дикар-орк, орк-москаль, орк-нелюд, орк-совдеп, орк-«канібали», орк-ворог, орк-гнида, орко-бурундук* та ін.;

‘москаль’: *москаль-окупант, москаль-мрець, москво-ординець, нелюд-москаль, москаль-шакал, москаль-загарбник, москаль-супостат* та ін.;

‘окупант’: *окупант-гад, окупант-прибулець, окупант-холера, сатана-окупант* та ін.;

‘ворог’: *бідолаха-ворог, ворог-заброда, ворог-маніяк, ворог-приблуда, ворог-щур, ворог-злочинець, ворог-нападник, ворог-ординець* та ін.;

‘звір’: *звір-росіянин, звірюка-ворог, нелюд-звір, пес-опричник, свино-собака, собака-москаль, собака-сатрап, скот-голодренець* та ін.;

‘вбивця’: *вбивці-орки, вбивця-син, ворог-вбивця, мародер-вбивця, робот-вбивця, убивця-москаль, убивця-фашист, убивці-заброди* та ін.;

‘сусід’: *заброда-сусід, зрадник-сусід, сусід-«брат», сусід-агресор, мерзотник-сусід* та ін.;

‘рашист/фашист’: *бандерівець-фашист, бидло-raschi, кровопивець-рашист, rasch@цвіль, raschism, рашист-падлюка, насильник-рашист* та ін.;

‘кат’: *кат-побратим, кат-посіпака, людоджер-кат, нелюд-кат, кат-чужинець, мерзотник-кат, кат-сатана* та ін.;

‘ванька’: *ванька-невдаха, ваньок-неандерталець;*

‘рятівник’: *брати-«освободителі, «асвабадітель-воїн», виЗволителі, різник-«рятівник»;*

‘зомбі’: *зомбі-псевдолюди, зомбі-стадо, зомбі-упири, зомбо-воїн, зомбі-драко, зомбі-змій, зомбі-московит, зомбо-психопат* та ін.;

‘небрат’: *бандит-брат, «брат»-супостат, «брат-чужинець», каїни-брати, росіянин-псевдобрат, небраття-московити* та ін.;

‘путін’: *пунтік, путінець, путіст, путліровець;*

‘сміття’: *покидьок-сміття*;

‘орда’: *агресор-ординець, орда-mosk@лі, орда-сарана, ординець-посіпака*
та ін.

Авторські новотвори зі семою ‘кацап’ мають виразно негативне та жартівливе маркування, оскільки ще з XVIII ст. так зневажливо називають росіян, а з початком російсько-української війни цю лексему почали вживати активніше. В Етимологічному словнику української мови за редакцією О. С. Мельничука зазначено, що «за версією Д. Яворницького «кацап» має тюркське походження від слова «gassab», що означає «м’ясник», «живодер»» [28, с. 408]. Саме тюрки першими почали називати москалів кацапами через недотримання договору, згідно з яким жителів Казані повинні були лишити живими, якщо вони віддадуть місто без бою. Проте обіцянки не було дотримано – жителів жорстоко вбили. Московити не просто знущалися над людьми, а використовували страшні види катувань. Тоді татари і почали називати росіян кацапами [67]. Те ж саме відбувається сьогодні, росіяни щодня знищують мирне українське населення. У сучасному контексті термін «кацап» використовують для критики дій російського уряду чи військових сил, а також для позначення російських військових. Наприклад, *1170 кацанів* *подошло минулої доби на українській землі* ([Конфлікти і закони](#)), *Підла атака кацанів: рашисти наступають одразу на кількох напрямках і атакують мирні міста* ([Україна молода](#)), *Український письменник і музикант Руслан Горовий випустив нову пісню на тему війни «Якби не кацани»* ([UA.Новини](#)). У воєнній поезії зафіксовано АЛН із семою ‘кацап’, що вказує на жорстокість і звірства ворога, напр.: *агресор-кацап, ка@цап, кацап-людоджер: Агресорів-кацанів / ти косиш тисячами. / І ссе зі злості лапу / їх виродок ночами* (Василь Клічак, ПВ:4004, #13.03.2022); *Хай видохнуть від ран. / Кацани-людоджери. / Убивці-москалі. / Назад їх – до печери / в розтрянні кремлі* (Василь Клічак, ПВ:4004, #16.03.2022).

З першого дня повномасштабної війни українці почали називати росіян орками, асоціюючи їх із брудними й агресивними створіннями. У мережі

«Інтернет» опубліковано чимало пояснень такого найменування: «У книзі Джона Толкіна сказано, що орки – брудні неотесані істоти, інтелектуальні можливості яких навряд чи можуть конкурувати з рівнем розвитку придорожньої каменяки»; «Орки сліпо йдуть за своїм повелителем, не думають і не мислять самостійно, смиренно виконуючи будь-які його накази» ([Уніан](#)).

У сучасній військовій поезії функціують АЛН зі семою ‘орки’, як-от *вбивці-орки* – цей новотвір поєднує лексеми «вбивці» й «орки», які мають негативнооцінну конотацію та засуджують дії російських військових, підкреслюючи їхню агресивність і насильство. У юкстапозиті *орк-нелюд* префікс не- вказує на нелюдність і безжальність. В АЛН *орк-совдеп* складник «совдеп» – скорочення від «советський депутат», що вказує на зневажливу назву російських некомпетентних і корупційних політиків. АЛН *орк-«канібал»* характеризує ворогів, як тих, хто їсть подібних собі, тобто вказує на їхню лють і жорстокість. В інновації *оркська-ненажера* слово-ознака *ненажера* вказує на те, що орки не можуть зупинитися та насититися багатьма вбитими людьми й окупованими територіями. Наприклад, *А ті орки-нелюди! / Та ви себе врятуйте!!! / Пришли нас визволяти.??? / Краще бункер вбивці штурмуйте!!* (Вікторія, ПВ:695, #~20.03.2022); *Тримайся рідна Україна, з тобою ми, з тобою світ! / Та падла, оркська-ненажера, у пеклі вже горить, горить...* (Ольга Горлова, ПВ:13259, #~09.04.2022)

АЛН зі семою ‘москаль’ мають негативне значення та називають ворожих російських військових. Лексемі *москаль* у сучасній військовій поезії надано такі характеристики: а) *нелюд*, тобто безжальна, жорстока та бездушна особа, яка не має людських якостей [Сум с 332]: *Скільки горя і біди / Наробили нелюди-москалі, / Залишаючи криваві сліди* (Наталя Паска-Горяча, ПВ:20252, #~28.06.2022); б) іменник *окупант* позначає москалів як тих, що встановили свій контроль над територією, яку насильно захопили: *Наш ворог - москаль-окупант. / Лицемір і брехун* (Роман Ф, ПВ:11308, #~06.04.2022); в) *мрець* у значенні ‘померлий, безжиттєвий’, виражає сильну ненависть українців до ворогів і бажання їхньої швидшої смерті: *Випуски своїх недоновин ви*

присвячуєте йому, / А краще б показали фото москаля-мерця (Роман, ПВ:6250, #~24.03.2022); г) шакал – жадібні, хитрі та хижі люди [СУМ с. 396]: *І тих, хто не вчився, москалі-шакали / Десь-таки у чомусь та переконали* (Ігор Дурда, ПВ:12030, #~07.04.2022).

До ЛСГ «Найменування ворога» належать також АЛН, які мають сему 'окупант'. До іменника *окупант* автор додає ознаку *прибулець*, тобто той, хто перебуває на не своїй території, чужий, ворожий: *Накриває снігом криваві шрами / Наших з вами доріг і вулиць... / Залишайся поряд своєї мами, / Бо подохнеш тут, окупант-прибулець!* (Вероніка Мовчан, ПВ:1879, #~20.03.2022). Слово-ознака *гад* має негативну конотацію та вказує на злочинні дії окупанта, зокрема підступність і виражає огиду: *Вкраїну спопелити на руїну / Тобі не вдасться окупанте-гад!!!* (Ірина, ПВ:3693, #~21.03.2022). Новотвір *окупант-холера* в контексті вжито зі значенням 'небажане та надокучливе явище, яке охопило український народ': *Проснулися під гул сирени, / Напав на мирний мій народ / Російський окупант-холера* (Валентин, ПВ:6668, #~25.03.2022).

У семантичній структурі лексичних новотворів з інтегровальною семою 'ворог' є слова-ознаки, які описують їх особливість і надають негативні характеристики. Ворог має ознаку *бідолаха*, тобто нещасна людина, той, хто перебуває в тяжкому становищі, зокрема на війні: *Валяється бідолахи-ворога ніжка, / Не обійшов він смерть пекучу* (Костя Слівін, ПВ:3382, #~21.03.2022). Слова-ознаки *заброда*, *приблуда* характеризують ворога, як 'того, що заблукав, опинився не на своїй землі та не має якоїсь конкретної цілі': *Все буде добре, все буде гаразд! / Ворог-приблуда, без сумніву, згине, / Дорогу до пекла знайде він у нас* (Галина Онацька, ПВ:... #~03.05.2022). Авторський новотвір *ворог-маніяк* передає значення ворога з ненормальними й агресивними нахилами через свою небезпечну поведінку: *Земля моя ковтає дим ядучий, / що всюди сіє ворог-маніяк* (Сашко Обрій, ПВ:6900, #~25.03.2022). Ще одним новотвором на позначення негативної оцінки ворога є *ворог-щур*, що вказує на його лякливість

і підлу вдачу [СУМ6 с. 102]: *Війна їх зжерла, щоб жили ми в мирі І щоб подохли вороги-щурі* (Ганна Гайворонська, ПВ:3574, #19.03.2022).

Лексичні новотвори з інтегрувальною семою ‘звір’ характеризують росіян як лютих і жорстоких, надаючи їм тваринних рис: *Не забудь, Україно, як 24 лютого / Хижий звір-росіянин, у шкурі овечій, мов брат, / Вдерся в мирну країну і бив із ненавистю лютою/ З літаків, «Ураганів» і тисяч потужних гармат* (Марущак Анатолій, ПВ:... #~23.03.2022). У поетичній мові зафіксовано також й інші назви окупантів, зокрема їх порівнюють зі свинею та собакою, характеризують ворогів як неохайних і брехливих. В українській мові лексема «собака» також має переносне значення «зла, жорстока, недоброчлива і т. ін. людина» (СУМ 1978: 430). Наприклад, *Проти путінських псів-опричників - / на шляхах стоять залізничники* (Пермяков Андрій, ПВ:5277, #~22.03.2022); *Собака-сатрап, / Якщо одним словом, То просто кацап* (Роман Ф, ПВ:11308, #~06.04.2022). Також у сучасній воєнній поезії зафіксовано новотвір *свино-собака*, який скалькований із німецького «Schweinehund» та описує росіян як негідників і нікчем: *Літри крові за сльозу дитини / Вбий свино-собаку: врятуй Україну!* (Артем Зелений, ПВ:18369, #~18.05.2022). На думку О. В. Українця, свинособака – доволі давня образа, яка не містить в собі жодної додаткової інформації, крім асоціації одразу з двома тваринами зі зразковим покручем нечистих істот [101]. Погоджуємось із А. М. Гладченко, що сьогодні цю лексему використовують дуже часто [20, с. 9].

АЛН із семою ‘вбивця’ характеризують росіян як тих, що постійно вбивають мирне українське населення: *вбивці-орки, вбивця-син, ворог-вбивця, робот-вбивця, убивця-москаль, убивця-фашист*. Напр.: *Чом скажіть ви вбивці-орки кляті / Сюди пхалися? / «Русский мир»! І з бомбою "спасатель" / Помиляється!* (Анастасія Боровик, ПВ:7088, #12.03.2023); *Ви зомбі, ви роботи-вбивці, / В вас запис в програмі один - / Руйнування і знищення* (Рунельо Вахейко, ПВ:31184, #~10.06.2023). Авторський новотвір *мародер-вбивця* має значення ‘той, хто робить набіги та грабує населення’: *Ніколи він не впав би на*

коліна / перед ордою мародерів-вбивць (Анатолій Яриновський, ПВ:24252, #~19.11.2022).

АЛН із семою ‘сусід’ із негативним значенням називають російських військових. Лексемі *susid* у сучасній військовій поезії надано такі характеристики: а) *зрадник* – ‘той, хто зраджує своїх сусідів’: *Коли брат йде на брата, шкірячись лукаво. / Коли з-за хати зрадники-сусіди нападають* (Бабич Богдана, ПВ:16253, #~24.04.2022); б) *агресор* – ‘ворожий нападник’: *І немає вороття, / І не має сенсу / Ця війна не за життя, / Мій сусід-агресор* (Татур Надія, ПВ:14307, #~25.03.2022); в) *деградант*, тобто особа, яка перебуває в стані занепаду, зниження моральних і розумових якостей: *Зізнайся, що дарували посмішку сусіди-деграданти, / Скотилась економіка до дна назад у 90-ті* (Діана Романишин, ПВ:17177, #~03.05.2022); г) *терорист* – ‘жорстока людина, яка робить насильницькі дії’: *Щоб у сусідів-терористів / Із настанням тепла й весни / Проклюнулися перші мізки / Та ми побачили плоди* (Деркач Анна, ПВ:20028, #~24.06.2022). У новотворі *сусід-«брат»* слово-ознака *брат* ужито в лапках, що вказує на саркастичну оцінку та протилежне значення: *Бо зло — що нива в бур’янах! / А, головне, - з сусідом-«братом» / Дев’ятий рік у нас війна...* (Лоза Анатолій Романович, ПВ:2304, #~21.03.2022).

У військовій поезії зафіксовано називання росіян іменником *рашисти*, утвореного поєднанням двох лексем – «раша» і «фашист» зі зневажливим емоційно-експресивним забарвленням. Рашист сповідує фашистську ідеологію та має за мету, підкорити та знищити всіх навколо себе. Авторські новотвори зі семою ‘рашист/фашист’ негативно характеризують ворогів, зневажаючи й засуджуючи їхні дії та ідеологію: *бидло-raschi, кровопивець-рашист, rasch@цвіль, raschusm, рашист-падлюка*. Напр.: *У жодному кутку нема спокію, / Усюди кров, трагедія і біль, / Прийшов raschusm із клятою війною, / Прийшла гнила смердюча rasch@цвіль* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28406, #21.04.2022). АЛН *насильник-рашист* описує ворогів як тих, що застосовують фізичне та моральне насильство щодо українців: *Чекає кара вас,*

насильники-рашисти, / Меч пімсти впаде, бо ж ви гірші ніж фашисти... (Петро Федичканич, ПВ:10340).

Інновації із семою ‘кат’ характеризують росіян як тих, хто знущується з українців і катує мирне населення: *кат-побратим*, *кат-посіпака*, *людоджер-кат*, *нелюд-кат*. Напр.: *Любове моя, чи ти чуєш мене там, де хмари?.. / Чи бачиш, як гірко нас мучать кати-побратими?* (Світлана Антонюк, ПВ:3109, #~21.03.2022); *Нехай вогонь летить в небесну твердь / і спопеляє ката-посіпаку* (Галина Кухаришин, ПВ:2952, #26.02.2022).

У сучасній військовій поезії на позначення російських військових зафіксовано такі АЛН із семою ‘ванька’, як-от, *ванька-невдаха*, *ваньок-неандерталець*, що мають іронічний і зневажливий підтекст, оскільки «Ванька» – це зменшувально-пестлива форма типового російського імені Іван. Українці називають усіх російських військових одним ім’ям, не маючи до них жодної поваги: *Злії орки повзуть, мов мурахи / Зазомбовані дідом-хуйлом / Гинуть сотнями ваньки-невдахи / Й не шкода їх нікому – позор* (Петро Петрович, ПВ:1233, #~20.03.2022). Подібний образ використовує і Марія Кондратенко в пісні про Ваньку-встаньку: *Ванька-встанька, що таке? / Приготуй собі пакет / Ванька-встанька, не біжи / Вже немає куди йти* [49]. Виконавиця згадує про Ваньок, тобто російських окупантів, які вдерлися в Україну, та пакет, який військові часто асоціюють із тілом, що повертається додому, підкреслюючи марність їхніх дій та неминучість загибелі. У пісні наявна іронія та зневага до ворога, висміювання його впертості та бездумного виконання наказів, що лише призведе до загибелі.

АЛН зі семою ‘рятівник’ мають негативне значення, оскільки для номінації російських військових, які прийшли нібито звільняти українців, уживають лексеми «освободітелі», «асвабадідель» (відповідно до російської вимови): *«Освободіть?» Тож слухайте сюди, / «Брати-освободітелі» прокляті, / Загинете на нашій землі ви* (Лілія, ПВ:3764, #~21.03.2022). Новотвір *різник-«рятівник»* поєднує дві протилежні ролі – різника, тобто людини, яка вбиває, і рятівника, яка навпаки допомагає, але лапки вказують на іронічне,

презирливе ставлення та непряме значення цього слова (*Орда ворюг, катів, гвалтівників / Уже чекають день і ніч бавовну / Родини різників-«рятівників»* (Олег Іванович, ПВ:27526, #25.02.2023)).

Зафіксовано АЛН зі семою ‘зомбі’, тобто ‘мертва, нежива істота, яка воскресла’: *зомбі-упирі, зомбо-воїн, зомбі-московит*. Напр.: *Гостомель, Буча, Маріуполь, Суми, / Охтирку, Ворзель... оповила тінь / Росії з її зомбі-упирями* (Карпенко Інна, ПВ:9947, #~03.04.2022). Новотвір *зомбі-стадо* в контексті вжито зі значенням ‘група людей, яка підкоряється комусь і не має власної думки’: *боляче, коли сусід — ходячий сатана разом із народом зомбі-стадом* (Тіна Маргітич, ПВ:4062, #~21.03.2022).

До ЛСГ «Найменування ворога» належать також новотвори, які мають сему ‘небрат’. Інновації заперечують спорідненість, передають відсутність якостей братерства та характеризують росіян як ворогів: *росіянин-псевдобрат, небраття-московити*. АЛН «брат»-супостат поєднує два протилежні за значенням слова: «брат», що означає близькість, дружбу, та «супостат» — противник, недруг. Проте в контексті *брат* ужито в лапках, що має зневажливе емоційно-експресивне забарвлення. Такий семантичний контраст в АЛН передає лицемірність росіян, які маскуються в братів, а насправді – вороги: *Не буде правди на Землі, / допоки «брата»-супостата / не виб'єм з рідної землі* (Віктор Селюченко, ПВ:13763, #~11.04.2022). У новотворі *Каїни-брати* використано образ із біблійної історії про Каїна та Авеля, де Каїн вбиває свого брата, ставши символом зради, братовбивства та крайньої жорстокості. АЛН *Каїни-брати* підкреслює негативні риси ворогів, як-от, зрада та жорстокість: *Не вірю цифрам і собі. / Не вірю досі, що є люди-звірі.. / Не вірю, що є Каїни-брати...* (Світлана Волкова, ПВ:19737, #~15.06.2022). У рядках наявний концепт «братовбивчої війни», що відображає трагічний конфлікт між народами, які колись були близькими по крові, культурі або духовності, мали спільну історію, релігію тощо. Під час російсько-української війни концепт «братовбивчої війни» пов'язаний із тим, що багато людей з України та Росії мають родинні зв'язки.

Лексичні новотвори з інтегрувальною семою ‘сміття’ характеризують росіян як морально нікчемних людей, що роблять ганебні та підлі вчинки. АЛН *покидьок-сміття* складається з двох семантично близьких за значенням слів, оскільки обидва мають значення ‘щось викинуте, негідне, непотрібне’. У контексті новотвір *покидьок-сміття* підкреслює жорстокість і нищість дій ворога, який вдається до руйнувань і насильства: *Ордою спалені будинки, / В яких колись було життя, / Його забрали і в дитинки / Ординські покидьки-сміття* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27174, #26.01.2023).

У сучасній військовій поезії на позначення ворогів зафіксовано такі АЛН із семою ‘путін’, як-от, *пунтік, путінець, путіст, путліровець*, що мають зневажливу конотацію та вказують на те, що російські військові пов’язані з Володимиром Путіним. АЛН *пунтік* має значення «прихильники Путіна, що діють у його інтересах, виконуючи накази». Це дрібні, безсильні люди, відданість і дії яких незначні та маргінальні: *Набрав собі армію пунтіків Вова, / Та щось в них система слабенька нервова* (Юлія Базя, ПВ:18337, #~18.05.2022). Неолексема *путінець* передає негативний образ людини, що віддана Путіну та бере участь у його агресивній політиці. АЛН має негативне значення та вказує на ненависть українців до тих, хто асоціюється з агресором, насильством та руйнуванням. *Путінець* – уособлення зла й агресії, яке походить від Путіна та його режиму: *Хто дав право прилітати / Бомбам, мінам і снарядам / Від росії в нашу хату? / Путінці, ви всі прокляті!* (Котова Валентина Іванівна, ПВ:25270, #~20.12.2022). Новотвори *путіст, путліровець* теж мають негативне забарвлення та виражають зневагу до тих, хто підтримує політику Путіна. Напр.: *Вже кожен путліровець знає, / Як хочеш жити - нас не тронь!!!* (Сердюк Оксана, ПВ:35921, #~15.12.2023).

АЛН зі семою ‘орда’ мають негативну конотацію та порівнюють росіян із монгольськими завойовниками, які відомі своєю жорстокістю, насильством і руйнуванням. У сучасній військовій поезії лексему *орда* вживають для позначення аморальних і варварських дій ворогів: *агресор-ординець, орда-mosk@лі*. Напр.: *Жорстокість дивує багатьох українців, / Хто і чим окупантам завинив? / Та*

мета і ціль агресорів-ординців / Знищити народ, що вільно жив (Альбіна Кулик, ПВ:25340, #~22.12.2022). Новотвір *орда-сарана* створює образ нестримної, бездумної руйнівної сили. *Орда* – велика, агресивна група людей, здатна до насильницьких дій і грабунку, і асоціюється з навалою, що спустошує території. Слово-ознака *сарана* синоніміїне та має значення ‘зажерливе нашестя, яке знищує все на своєму шляху’. У біблійному контексті сарана – одна з десяти кар, що були послані на Єгипет через відмову фараона відпустити ізраїльтян. Нашестя сарани знищило врожай, усі рослини та дерева, не лишивши жодної зелені. У поезії АЛН *орда-сарана* – це російські окупанти, які подібно до біблійної сарани знищують усе на своєму шляху: *Відплата і кара Господня за все / Орді-сарані, що змією повзе / На землю квітучу багато століть!* (Ольга Кириченко, ПВ:26215, #17.01.2023).

У сучасній воєнній поезії зафіксовано АЛН *ватний*, утворений від іменника «вата». В українськомовному дискурсі слово «вата» має переносне значення, його часто вживають для позначення людей із проросійськими поглядами, схильних до пропаганди або тих, хто підтримує ідеї, пов'язані з радянським минулим і сучасною політикою Росії [37]. О. В. Українець зазначає, що така назва росіян походить від однойменної деталі одягу. У нас її називали «куфайка». Ватник як деталь одягу асоціюється з ГУЛАГом і трудовими таборами. «Ватник» – це людина, якій ця абсолютно потворна і тоталітарна деталь власної культури цінніша за все інше [102]. АЛН *ватний* і *ватник* мають негативну конотацію та виражають зневагу й осуд людей, які підтримують ідеологію Росії: *Колоборантам шлях назад закрить, / Вони не є, й не будуть більше «наші». / Не тільки їх, а й «ватних» посіпак* (Покрасьон Анатолій Михайлович, ПВ:19114, #~31.05.2022); *«Ватник», чуй: русини – не раби! / Землю вкрав – епох не викрадають, / Бо завжди загарбника здолають* (Микола Стасюк, ПВ:15497, #~19.04.2022).

В українському дискурсі росіян називають *бандерлогами*, що походить від твору Редьярда Кіплінга «*Книзі джунглів*». Так автор називав персонажів книги – мавп. «Бандар-логи або бандер-логи – це мавпи (гінді *bandar* – «мавпа», а *log*

– «народ»), мета яких викрадати все, що бачиш у себе на шляху, грабувати та плюндрувати, творити хаос. Але більш за все ці тварюки бояться свого покровителя – змія Каа» [43]. Зараз так зневажливо найменують російську опозицію. Путін уперше вжив це слово 15 грудня 2011 року під час своєї промови, у якій назвав російську опозицію «бандерлогами». Він назвав опозицію противниками Росії і зазначив, що з ними інколи неможливо налагодити контакт. «Знаєте, що можна сказати? Ідіть до мене, бандерлоги!», – заявив Путін [94]. У сучасній воєнній поезії наявний АЛН *бандерлог*, який позначає росіян, указуючи на їхню безглуздість, безвідповідальність і нездатність самотійно мислити. Напр.: *Світ зрозуміє: «велич рашки» - фейк. / Всього лиш недолугі бандерлоги* (Віра Павленко, ПВ:25761, #01.01.2023).

ЛСГ «Назви російського народу» об'єднує і номінації військових, оскільки чіткої межі між мирними жителями та військовими немає, адже кожен росіянин причетний до війни. У сучасній воєнній поезії зафіксовано збірні іменники, що позначають ворогів і мають негативну конотацію, наголошуючи на жорстокості, зокрема, *люди-звірі, народ-варвар, пацюк-русня, людодід-росіянин*. Напр.: *Народе-варвар схаменися, / Ти явно програєш Богам!* (Алвард, ПВ:5840, #~23.03.2022); *Людодід-росіянин – світ це перевірів, / І те, що негідник він – це не злослів'я!* (Павлюк Леонтій Михайлович, ПВ:20918, #~13.07.2022).

На нашу думку, номінації на позначення ворогів використовують із виразно негативним забарвленням для того, щоб показати свою ненависть до російських окупантів. Творення таких АЛН сприяє відображенню національної самосвідомості та співчуття до жертв війни, а також підсилює образ ворога як агресивного та безжалісного.

До ЛСГ «Найменування росії та російських політиків» (20,3%) увійшли авторські новотвори, які називають російського президента Володимира Путіна. Основними причинами утворення таких АЛН стали:

1) психофізіологічні особливості денотата, як-от, низький зріст (*баран-ліліпут, безумець-гном, гном-авторитет, карлик-тиран,*

садист-курдупель, гномик-пройдисвіт та ін.). Такі образи часто використовують для того, щоб створити специфічні образи в літературі та фольклорі. Наприклад, «ліліпут» — це вигадане створіння з роману Джонатана Свіфта «Мандрі Гуллівера», яке символізує маленький зріст і критикує людські фізичні вади. «Гном» і «карлик» мають різні семантичні відтінки, адже гном зазвичай мудрий персонаж, а карлик може мати як позитивні, так і негативні конотації. АЛН *карлик-тиран* описує негативні риси, поєднуючи фізичну неповноцінність із моральною чи соціальною проблематичністю. Інновації *садист-курдупель* і *гномик-пройдисвіт* також мають на контрасті між фізичними характеристиками та моральними чи соціальними якостями персонажа, підкреслюючи специфічні риси через поєднання малих розмірів і негативних або жартівливих рис. Напр.: *Безумець-гном вже геть оскаженив, / Чи то уже їм всім відняло розум* (Каспрук Мирослава, ПВ:29912, #~03.05.2023); *нездорова психіка (недомірок-шизофрен, психопат-палач, карлик-шизофренік, терорист-істеричка): На молитву про поміч і на плач / Людей, яких мордує психопат-палач?!* (Тетяна Димань, ПВ:5573, #~23.03.2022); *старість (дід-хуйло, карлик-дідок, бункердід)*. Напр.: *І чистішим стане світ, / Як сконає «бункердід»!* (Сергій Дубенко, ПВ:32333, #20.07.2023). У сучасному медіапросторі активно побутує сполука «бункерний дід» – прізвисько Володимира Путіна, що стало інтернет-мемом. Так російського президента почали називати через те, що він ховається у своєму бункері – підземній споруді, яку важко зруйнувати. Назва «бункерний дід» з'явилася під час пандемії завдяки інтернет-мему «Діду, пий таблетки, а то отримаєш по дупі». Після початку повномасштабної війни почали писати, що Путін сидить у своїх бункерах і звідти керує російськими військами;

2) риси поведінки, зокрема боягузтво, жорстокість, насильство, злість, злочинність: *тиран-боягуз, людоджер-кат, монарх-терорист, тиран-людоджер, тиран-упир, тиран-диктатор* та ін. Напр.: *Нуртує кров, і гніву крутоверть / Розверзла паці крижані лещата, / Щоб розчавити людоджера-ката, / Щоб зупинити біль страждань і смерть!* (Шиковець Сергій, ПВ:3439,

#~21.03.2022); *І сам зміг всім це довести! / Тепер з монархом-терористом / Ніхто не хоче справ вести!* (Олександр Гарматний, ПВ:26156, #05.07.2022);

3) прізвище російського президента. Це жартівливі та іронічні інновації, що критикують підкреслюють негативні риси правління Володимира Путіна. *Путлер-маньяк* – поєднання імені Путіна з лексемою «маніяк» у російській орфографії, що наголошує на його жорстокості та диктаторському стилю правління. *Путя, Пукін, Пуйло, Путло, Путькін* – скорочені та зневажливі форми прізвища російського президента. *Путлер, Гітле-путі-ло, Гітлер-путін* – поєднано імена Путіна та Гітлера, що вказує на диктаторські та авторитарні методи його правління. *Ліліпутін* – злиття двох лексем «ліліпут» і «путін», що вказують на невеликий зріст російського президента. Напр.: *Ген, їде в залізному танку по світі / Кремлівський диявол, такий собі Пукін* (Вячеслав Шинкар, ПВ:8049, #~29.03.2022); *Лізе путлер в Україну, лаптею проклятий, / Бо маразм його давно почав діставати* (Леонід Євтушок, ПВ:1247, #~20.03.2022).

Новотвір *садист-Саурон* порівнює президента росії з персонажем фантастичного твору Дж. Р. Р. Толкіна «*Володар пернів*» Сауроном, який уособлює абсолютне зло, прагнення до необмеженої влади та тиранії. Це безжальний тиран, що прагне поневолити світ і встановити тоталітарний контроль. Саме таким є Володимир Путін через свої агресивні дії щодо населення України: *Всім миром стали в оборону / Проти садиста-Саурона* (Тетяна Димань, ПВ:5575, #08.03.2022).

АЛН *хитрун-кощій* і *Кощей-лілі-Путін* мають негативну конотацію з використанням мітологічного образу Кощія Безсмертного. Кощій – персонаж слов'янської мітології, казок і фольклору. Його зображують як старого, кістлявого чоловіка з блідою шкірою, він має чаклунські здібності та може викрадати дівчат. Неолексеми *хитрун-кощій* і *Кощей-лілі-Путін* характеризують Володимира Путіна як зухвалою та підступного, який використовує нечесні методи для того, щоб досягти своїх цілей, так само, як Кощій, через хитрість і маніпуляції. Напр.: *Зібрав хитрун-кощій диван: / Покликав борджигінів, /*

Зайсанів сивих поскликав - / Зійшлися всі, й присіли (Богдан Кириєнко, ПВ:29613, #~26.04.2023); *З пазух дістати каміння «Крим-наш»... / Буде в Гаазі Кощей-лілі-Путін. / Й кожен у списку Яник, Ринат* (Ірина Кримська-Лузанчук, ПВ:13644, #~10.04.2022). Неолексема *Понтій-прокуратор* апелює до біблійного образу Понтія Пилата – римського прокуратора, який ухвалив рішення про розп'яття Ісуса Христа. Це алюзія до російського президента, який ухвалює жорстокі рішення, чинить насильство над українцями, але водночас робить винних у цьому інших людей. Напр.: *Кривавий Ірод, лицемір-диктатор / Тремтів за муром цитадельної стіни / Обрав байдужість Понтій-прокуратор / Волав як бидло натовп: «Розіпни!»* (Олег Іванович, ПВ:29839, #27.04.2023).

У сучасній воєнній поезії зафіксовано АЛН, утворені від прізвища російського політичного діяча, президента Чечні Рамзана Кадирова: *кадирка, кадирова-собака*. АЛН *кадирка*, утворений злиттям твірних основ: *Кадирка* ← Ка[ди́ров + дирка], передає зневажливе ставлення до політика. Інновація *кадирова-собака* вказує на агресивний і підлий характер. Напр.: *Проти путлера-маньняка / І кадирова-собаки, Проти мокші із болота / Нас веде козак Голота* (Василь, ПВ:8366, #~30.03.2022).

Не менш поширеними є найменування росії, які мають негативне забарвлення, висміюють і критикують росію, її уряд, напр.: *країна-брехло, країна-зłodійка, країна-непотріб, країна-тиран, сусідка-загарбниця*. Напр.: *Вони не межують з країною-тираном, з країною-непотребом, тож тут досить простору. / Може, й на краще - буде легше розбирати завали* (Софія, ПВ:3070, #~21.03.2022). Ворожу країну порівнюють із біблійним персонажем Голіафом, що уособлює велику та могутню силу ворога, яку українці переможуть (*Голіафе-росія, ось твоя кара! / Очі розплющив, ну що, не примара?* (Регіна Свиридова, ПВ:4518, #~22.03.2022)). Новотвір *країна-матрьошка* має негативне значення. Матрьошка — це традиційна російська іграшка, що складається з кількох вкладених одна в одну дерев'яних фігурок. АЛН *країна-матрьошка* характеризує Росію як штучну та багат шарову державу, що приховує свою сутність: *Країна-матрьошка, курган-могила, / Що здебільшого винаходів своїх*

не мала, / Сто років тому пазл червоний зробила - / Чотирнадцять інших силою приєднала (Адріана Яремчук, ПВ:24724, #~09.12.2022). Слово-ознака *катакомба* в неолесемі *мошква-катакомба* дає відчуття темряви, закритості та нещирості, що визначає РФ як ізольовану та віддалену від зовнішнього світу, як країну, де немає свободи: *Підтримують Нелюдя Зомбі, / Що поруч із нами віками / Жили у мошква-катакомбі, / І нас називали "братами"...* (Сергій Дубенко, ПВ:3926, #~21.03.2022).

Після початку повномасштабної війни в Україні постало питання про повернення Російській Федерації назви Московія, адже саме таке найменування має бути згідно з історією. Як зазначає Я. В. Дашкевич, «Московщина по суті загарбала назву Русь, яка своїм питомим змістом – етнічним, географічним, устрoeвим – цілком відповідає сучасному термінові Україна...» [26]. 23 листопада 2022 року було оприлюднено петицію про офіційне перейменування назви «росія» на «московія» та замінення термінів «російський» на «московський», «російська федерація» на «московська федерація», яку підтримало понад 25 тисяч українців [petition.president.gov.ua].

У сучасній воєнній поезії зафіксовано АЛН *Московія-нападниця*. Слово-ознака *нападниця* має негативну конотацію та вказує агресивне історичне минуле – загарбницькі завоювання земель. Напр.: *Війна в державі, та – воєнний стан,- / Московія-нападниця лютує, / Московський патріарх, кремлівський клан* (Алла Демчишина, ПВ:28640, #~30.03.2023). Також Росію називають *Кацапією*, що походить від слова «кацап» (тюрк. *gassab* – м'ясник, живодер). АЛН *кац@нія* – іронічне найменування, що передає презирство до Росії через агресивні дії на території нашої країни: *Злетілась із кац@нії вся погань. / Прощай "немітая рассея, - навсєгда!"* (holodnadia38@gmail.com, ПВ:21638, #~03.08.2022). У контексті автор описує її як місце перебування всієї «погані», що посилює відчуття зневаги до російських політиків і їхніх учинків.

АЛН *Зомбіленд, Зомбостан, Оркостан, Бидлостан* мають іронічний та сатиричний відтінок, критикують політичний режим, масову пропаганду в

країні ворога. У лексичній структурі АЛН поєднано дві лексеми *зомбі / орк / бидло* (характеристика жителів) і *ленд / стан* (вказує на країну), що відображає ідею про контрольоване суспільство, де громадяни не можуть думати самостійно, оскільки на них впливає місцева пропаганда, яка їх дезінформує та зомбує. Напр.: *А в прогнилім зомбостані на всі втрати наплювати, / Там раби за своїм «богом» добровільно йдуть за ґрати* (Давид Найфонов, ПВ:11039, #~06.04.2022); *Корчаться в вибухах / Чорної злѳби, / Що бидлостан розплотив* (Вероніка Журавель, ПВ:33923, #17.04.2022).

У сучасній воєнній поезії функціують й інші номінації росії:

- транслітеровані (*раша-сволота, R@ша, ПаРАША, raschoton, рашка-аспід-змія*). Корінь *раш-* транслітерація з англійської мови слова *Russia* (росія) (*Ще не вмерла Україна / І не вмере ніколи / Від свинячої паРАШИ* (Микола Карпець, ПВ:8649, #~30.03.2022));

- графо-семантичні (*paZZeя, paSSeя, pozzія*). Використано літеру *Z*, що стала символом російського вторгнення в Україну. Саме нею вороги позначають свою військову техніку, якою щодня вбивають мирне населення. На думку СБУ, окупанти надихнулися часами Другої світової війни, коли в нацистському таборі літерою *Z* позначали будівлю, де спалювали тіла в'язнів [51]. Використання графічного позначення пов'язане з ідентифікацією, тобто латинські літери позначають регіон, з якого наступають: *Z* – східні сили РФ, *Z* у квадраті – з окупованого Криму. Напр.: *Москалів кладуть в мішечок / До paZZeї відправлять!* (Інна Бабак, ПВ:6428, #~24.03.2022).

Активно функціують у сучасній воєнній поезії АЛН, що найменують українців (8,5%). Цю групу ми поділяємо на дві лексико-семантичні підгрупи: «Назви українських воїнів», «Назви цивільних українців».

До лексико-семантичної підгрупи авторських новотворів, які позначають українських воїнів, належать номінації, що містять такі семи:

‘воїн’: *воїн-боєць, воїн-брат, воїн-герой, воїн-звитяжець, воїн-син, воїн-богатыр, воїн-ратоборець, повстанець-воїн;*

‘герой’: *брат-герой, герой-бог, герой-провісник, герой-син, герой-солдат, звитяжець-герой* та ін.;

‘захисник’: *захисник-лев, захисник-солдат*;

‘лицар’: *лицар-звитяжець, лицар-син*;

‘янгол’: *янгол-герой, янгол-захисник, воїн-янгол*.

У семантичній структурі лексичних новотворів зі семою ‘воїн’ є слова-ознаки, які описують позитивні якості українських воїнів і передають їхню мужність і міць, створюють образ хоробрих і непереможних: *воїн-боєць* – частина «боєць» вказує на те, що воїн завжди готовий до бою за свою країну; *воїн-герой* – новотвір об'єднує поняття воїна з героїзмом і визнанням за вчинки, що виявились особливо мужніми та благородними. Напр.: *А перед Господом святим / Просити будем на колінах / Опіки воїнам-бійцям, / Невинним жертвам геноциду!* (Зіновія Гаврилюк, ПВ:15300, #18.04.2022). АЛН *воїн-звитяжець* характеризує українських солдатів як тих, хто вміють долати труднощі та виходити переможцем у будь-яких ситуаціях. Слово «звитяжець» походить із церковнослов'янської мови, що додає йому семантики урочистості та піднесеності. Воно підкреслює не лише фізичну силу чи військові навички, а й духовну звитягу та моральну велич захисників: *Ми з вами, воїни-звитяжці, / Ми з вами, наші славні козаки* (Пазиченко Світлана, ПВ:31, #~11.03.2022). Слово-ознака «син» у новотворі *воїн-син* указує на зв'язок із батьківщиною, родиною та традиціями: *Дідусю, не чекали ворогів / На нашу рідну українську землю, / Не сподівались воїнів-синів / У двадцять першому столітті ви, напевно?* (Наталія Шевель, ПВ:34358, #~26.09.2023).

АЛН зі семою ‘герой’ мають позитивну конотацію та характеризують українських військових як відважних, хоробрих і стійких, як-от, *герой-син, герой-солдат, звитяжець-герой* (*В українських дружин все життя «на нулі», / де воюють герої-солдати...* (Ольга Петришина, ПВ:27735, #~04.03.2023)). У новотворі *герой-бог* воїна порівняно з божественною силою, що вказує на велич і винятковість цієї людини: *За давню іржу ланцюгів – / Солоною кров'ю – відплата. / І помста героїв-богів, / І віра у волю крилату* (Вікторія Шаблівська,

ПВ:26185, #09.01.2023). Слово-ознака *брат* демонструє братерську відданість у боях та захист рідних і близьких: *Брати-герої бережуть наш спокій, / «Закрили небо», але вже не при житті* (Чабаненко Марина, ПВ:3107, #~21.03.2022).

Авторські новотвори з інтегрувальною семою ‘захисник’ мають значення ‘воїн, який боронить людей від ворожих куль’: *Хтось виживе, хтось ні у цьому двобої, Шану матимуть безмежну захисники-герої!* (Альбіна Шептицька (Кулик), ПВ:15331, #~18.04.2022). Слово-ознака *лев* у новотвір *захисник-лев* характеризує воїнів сміливими та безстрашними: *Розлетиться на шматочки тиша кришталева; Вчитель знову став хоробрим захисником-левом* (Позивний «Поет», ПВ:20058, #05.04.2022)).

Також зафіксовано АЛН зі семою ‘лицар’, у яких українських хлопців порівнюють із лицарями, які мають високі моральні цінності та відданість, як-от, *лицар-звитяжець, лицар-син: Не намагайтесь нав’язати їй своє... / У неї лицарі були, і далі будуть, / І лицарі-звитяжці в неї зараз є* (Анатолій Яриновський, ПВ:30507, ~25.05.2023).

АЛН зі семою ‘янгол’ позначають тих, військових, які загинули на війні, під час бою, але назавжди залишаться в пам’яті українців: *янгол-герой, янгол-захисник, воїн-янгол*. Напр.: *І відлітають янголи-герої / У небо із жорстокого двобою* (Тетяна Приймасюк, ПВ:2853, #~21.03.2022); *Воїни-янголи, в Небо злітали, / Як заповіти наступних звитяг!* (Олексій Осіпов, ПВ:18289, #~19.05.2023).

У сучасній військовій поезії наявний АЛН зі семою ‘ЗСУ’, що вказує на військовослужбовця, який належить до лав Збройних сил України. Неолексема *ЗСУ-солдат* передає образ українського солдата, який стоїть на захисті своєї країни, символізуючи водночас силу та єдність української армії: *О, скільки в полі вас вже полягло / Сивих і мужніх ЗСУ-солдатів!* (Тарасова Любов, ПВ:32065, #~10.07.2023).

До другої підгрупи «Назви цивільних українців» входять АЛН, що найменують українців, які постраждали від російсько-української війни, а слово-ознака *янгол* вказує на їхню загибель: *дитина-янголя, люди-янголи* (А

діточки-янголята ще життя не жили, А вони їх підступно, жорстоко убили... (Альбіна Шептицька (Кулик), ПВ:15331, #~18.04.2022)).

До ЛСГ «Найменування української землі» (1,2%) належать авторські номінації, які мають такі семи:

‘руїна’: *згарища-руїни, країна-руїна;*

‘гніздо’: *місто-гніздо;*

‘святиня’: *земля-святиня.*

За період повномасштабного вторгнення українські населені пункти постраждали, багато зруйновано. Саме це віддзеркалено в авторських новотворах з інтегрувальною семою ‘руїна’. АЛН *згарища-руїни, країна-руїна* мають семантику розрухи, занепаду, знищення українських міст і сіл: *Усюди плач, плач неньки-України... / І Суми, і Одеса, і Дніпро... / Стають щомиті згарища-руїни. / Чому в нас біль й не сіється добро?* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28406, #~23.03.2023)). Схоже значення мають новотвори *привид-місто, місто-примара*, адже слова-ознаки *привид* і *примара* вказують на вже зруйнований, померлий стан: *Запеклий бій за привиди-міста, / В яких колись жили щасливо люди* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:29995, #05.05.2023); *Горять! А там ще не дотліло... / Міста-примари, згорблена земля* (Віра Павленко, ПВ:15082, #~18.04.2022).

АЛН із семою ‘гніздо’ увиразнює значення ‘домашнє огнище’ [СУМ2, с. 95] та передає образ міста – місця прихистку, безпеки та захисту для людей, які щодня потерпають від обстрілів і боїв: *усім безконечним собою / це місто-гніздо / нап'ялося і теж захищає невинних* (Катерина Міхаліцина, ПВ:24, #~11.03.2022).

Неолексема *земля-святиня* передає образ української землі, якій автор додає ознаку *святиня*, утворюючи семантику священного місця: *Згине вся орда ворожа на землі-святині. / І по світу залунає – Слава Україні!* (Вікторія Коновалова, ПВ:24811, #~10.12.2022).

У сучасній військовій поезії функціують АЛН, які найменують білорусів (0,8%). Ці слова використовують, щоб створити стереотипні уявлення про

білорусів і білоруську культуру, часто з відтінком глузування або критики. Наприклад, юкстапозит *бацька-білорус* утворено від білоруського слова «бацько» – ‘батько’, ‘старший’, щоб спародіювати та висміяти авторитет Олександра Лукашенка (*росія, тебе прокляли твої ж люди, Й бацька-білорус свою країну* (Олексій Трохимчук, ПВ:2325, #~21.03.2022)); *бульбоїд* – передає стереотипний образ білорусів, як людей, які багато споживають картоплі (*пнуть з усіх щілин клопи, воші та таргани, / то вусатий бульбоїд в РБ* хулиганить* (Володимир Чуйко, ПВ:76, #~20.03.2022)). АЛН *Лукаш-Бульбаш* поєднує прізвисько білоруського лідера Лукашенка зі словом «бульбаш»: *Білорус був трохи скраю / Потім обісрався, / Лукаш-Бульбаш до придурків / Скоріш приєднався* (Сімонов Тимур, ПВ:3911, #~21.03.2022)). Погоджуємось із думкою Г. П. Лукаш, яка вважає лексему «бульбаш» етнофолізмом – етнонімом із негативною конотацією та зазначає, що мотивацією для появи екзоетноніма «бульбаш» стало перенесення речі, вживаної в побуті етносу [61, с. 125-127].

До ЛСГ «Номінації війни» (2,4%) належать авторські новотвори, у семантичній структурі яких виокремлюємо сему ‘війна’: *вигнанка-війна, кривдниця-війна, війна-злодійка, відьма-війна, війна-облуда, сука-війна*. Інновація *сука-війна* також наявна в пісні українського співака Андрія Кузьменка «Сука-війна», що описує війну на сході України, як безжальну силу, яка руйнує і вбиває: *Ну і хто тебе кликав, чому ти прийшла, / Стара проститутка, сука-війна?.. / Хто тобі платить за наші тіла?.. / Скільки ще тобі треба, яка їх ціна?...* [55]. У воєнній поезії для характеристики російсько-української війни зафіксовано АЛН, що мають різні слова-ознаки, які відображають різні аспекти війни, зокрема емоційний стан, характер дій та їхніх наслідків. Новотвір *кривдниця-війна* характеризує війну як джерело страждання, кровопролиття, насильства та болю: *Печуть вогнем душі глибокі рани, / Забрала сина кривдниця-війна...* (Катерина Гончаренко, ПВ:3931, #~21.03.2022). Слово-ознака *кров* у новотворі *війна-кров* указує на трагічні наслідки війни, загибель, поранення, від яких щодня страждають військові та мирне населення: *Мо здурів, ачи не знає: / Хто війну-кров засіває* (Роман

Перехрест, ПВ:536, #28.02.2022). Новотвір *вигнанка-війна* вказує на військові дії, через які люди змушені були покинути свої домівки та переїхати в чужі міста, країни. Слово-ознака *мамця* в АЛН *мамця-війна* наголошує на тому, що для ворогів війна – це нормальне явище: *Моя матір то Воля козацька! / Твоя, виродку, мамця-Війна!* (Загоруля Наталя, ПВ:953, #~20.03.2022). Наявна алюзія до паремії «Кому війна, а кому мати рідна», адже коли одні воюють, страждають, помирають і допомагають, то інші шукають спосіб нажитися. АЛН *згубниця-війна* має значення ‘сила, що знищує і приносить утрати та смерть’: *Несправедлива згубниця-війна / Життя зриває, як волошки в полі* (Інна Чірка, ПВ:25194, #~18.12.2022).

З-поміж авторських новотворів у сучасній військовій поезії засвідчено невелику кількість одиниць, які називають військову зброю (1,8%). АЛН *трембіти-джавеліни* – утворення, у якому поєднано два різні предмети, що символізують звучання: зброї для атаки «джавеліни» та трембіта. У цьому новотворі наявне перенесення значення з одного предмета на інший на основі їхньої зовнішньої ознаки, адже обидва предмети – трембіта і джавеліни – мають довгу і звужену форму. Напр.: *Сурмлять трембіти-джавеліни, / Запеклі точаться бої, / Солдати віддано стоять / За волю нашої землі* (Каюк Ярослав, ПВ:1147, #~20.03.2022).

Важливою зброєю під час російсько-української війни є донати. У сучасній військовій поезії зафіксовано АЛН *донат-зброя*, який вказує на важливість фінансової підтримки, щоб забезпечити військових необхідним обладнанням: *Іноді байдужість-вбивство, / Часто донати-зброя! / Щоб припинити звірство / треба стати Героєм!* (Альона Нікітіна, ПВ:29407, #~21.04.2023). З початком військових дій цивільні люди, щоб захиститися від окупантів почали виготовляти саморобну зброю, яка отримала назву «бандера-смузі» – пляшки зі запальною сумішшю. Така зброя також має назву «коктейль Молотова», яка з’явилася під час радянсько-фінської війни (1939–1940 рр.) й названа на честь В’ячеслава Молотова – тогочасного міністра закордонних справ. Після підписання Пакту Ріббентропа–Молотова радянські

війська почали бомбардувати Фінляндію запальними бомбами. У відповідь фіни виготовили схожі легкозаймісті пляшки та назвали «коктейлем для Молотова» [44]. АЛН *бандера-смузі* – українізована номінація коктейлю з алюзією на Степана Бандеру – символ українського національного опору. Інновація відображає прагнення українців знищити ворогів: *Ми незалежні, ви звичайні сиротинці / У вас «водка» в нас Бандера-смузі* (Валерія, ПВ:818, #~20.03.2022).

Отже, іменникові новотвори в сучасній воєнній поезії формують системно впорядковане тематичне поле, до якого уналежнюємо низку ЛСГ: «Найменування ворога», «Номінації росії та російських політиків», «Назви українців», «Найменування української землі», «Назви білорусів», «Номінації війни», «Назви військової зброї». Новотвори, зафіксовані в сучасній воєнній поезії, мають негативну та жартівливу конотацію, відображають глибокі емоційні та психологічні аспекти, переконання, відчуття гордості та велику ненависть до ворога. Неолексеми, що найменовують українців, передають хоробрість і непереможність військових, які боронять людей від ворожих куль.

2.2. Семантичні особливості авторських прикметників

Прикметник як частина мови означає непроцесуальну ознаку предмета і виражає її за допомогою синтаксичних категорій роду, числа, відмінка. Велику кількість прикметників утворено від іменників, так само як і прикметникові категорії сформувалися під безпосереднім впливом іменників [23, с. 89]. У поетичному мовленні прикметники надають тексту більшої художности, виразности й урізноманітнюють його. Як зазначає О. Г. Радько, індивідуально-авторські прикметники створюють розмаїту за семантикою і за експресивно-стилістичними функціями групу слів у плані збагачення мови художньої літератури [86, с. 53].

Авторські прикметникові новотвори воєнної тематики в українському мовознавстві спорадично вивчали такі науковці, як-от, Н. А. Адах, Г. М. Вокальчук, Г. М. Сюта, Н. В. Гаврилюк, О. В. Семенюк, О. Г. Радько та ін.

У сучасній воєнній поезії авторські прикметники посідають друге місце (10,1%) (див. рис. 2.1) від загальної кількості новотворів. З-поміж прикметникових новотворів виокремлено неолексеми, які мають власне кольоративну семантику, але кольори існують не окремо, а утворюють одне складне семантичне ціле, щоб передати колірну якість певного предмета й віддзеркалити особливість поетичного світосприйняття: *Залишилась ти з мавзолеєм, / Хай надихає тебе Ленін... / Нехай комуна сіро-чорна / Тебе охороняє сповна!* (Надія Холод, ПВ:12958, #~08.04.2022). Також зафіксовано інновації, у яких ознаку кольору поєднано з некольоративною: *Сонце сьогодні не спить: / Пріркою, чорно-глибокою / Смерть між полями біжить* (Юлія Бондарчук, ПВ:22409, #~30.08.2022). У контексті воєнної тематики переважають авторські прикметники на позначення кольорів червоних і чорних відтінків. Це пов'язано з тим, що ці кольори асоціюються з війною, кров'ю та смертю.

Два відтінки червоного кольору поєднано в новотворі *криваво-червоний*, що вказує на насильство, кровопролиття та наслідки війни: *І сусід з сусідом перекинуться жартом. / Москву ж накриє криваво-червоний сніг / І стане питання: чи було воно того варто?* (Вікторія Яковчук, ПВ:3822, #~21.03.2022). Ще одним новотвором на позначення червоного кольору є *ракетно-вогнистий* – колір вогню, що утворився в небі від ракет і постійних обстрілів: *Я буду писати про тебе, / Про твоє бездонне небо, / Яке не давно було чистим, / А стало ракетно-вогнистим* (Тетяна Вітер, ПВ:27073, #18.06.2022).

Також зафіксовано новотвори, які позначають білий і сірий кольори. АЛН *перлинно-білий* передає особливий відтінок білого, схожого до перлів, асоціюється з ніжністю, красою і чистотою. У контексті прикметник *перлинно-білий* створює спокійний, гармонійний образ саду, який після обстрілів ворожих куль став *сизо-сірим*, тобто похмурим, холодним і пригніченим: *Темні вибухи, що лунають щодня. / Перлинно-білий сад вишневий / Миттєво сизо-сірим став* (Дарія Семчук, ПВ:32385, #~22.07.2023). АЛН *блідо-сизуватий* передає приглушений сірий колір із блакитним відтінком. Це

створює образ чогось тьмяного, невиразного та сумного: *Блідо-сизуваті хмарки з височини / Гірко ридають попелястими слізьми* (Дарія Семчук, ПВ:32385, #~22.07.2023).

У воєнній поезії наявна невелика кількість прикметникових новотворів, які мають у своїй семантичній структурі сему 'звір'. АЛН *ордо-звірячий* характеризує росіян, як ворожу орду, що прийшла на наші землі, а їхні дії жорстокими та безжальними: *Проводжав батько сина свого, / Побажавши можуть козачої, / Аби йшов крізь борвії негод / Проти полчища ордо-звірячого* (Пилип Юрик, ПВ:2401, #~21.03.2022). Субстантивований прикметник *русняво-звірячий* передає варварський образ ворога: *Кожен з нас щосекунди благає, / Злиться, ненавидить, плаче, / Що виривається те русняво-звіряче!* (Марина, ПВ:715, #~20.03.2022). Новотвір *хижацько-озвірілий* характеризує ворогів жорстокими, агресивними та безжальними, які втратили свої людські якості: *Десятий рік вже тлумляться чужинці-зайди, / Розкривши суть хижацько-озвірілу* (Світлана Пирогова, ПВ:35616, #~28.11.2023).

Зафіксовано прикметникові новотвори, у семантичній структурі яких є такі ознаки денотата: 1) внутрішні особливості ворога, зокрема нікчемність, убогість, підлість, жорстокість: *жалюгідно-огидний, мерзенний-руський, братовбивчий-хижий, нав'язливо-брудний*; 2) внутрішній стан українців: *перелякано-босий, стривожено-сонний, обірванно-безсонний, гірко-бентежний*; 3) зовнішню характеристику ворога: *руїнно-спотворений, пустобазікий*. Наприклад, *Вигнанка-війна перелякано-босих / Дітей українських та їх матерів / Стривожено-сонних і простоволосих / Штовха до кордонів далеких країв* (Анна Ничипорчук, ПВ:14011, #~11.04.2022); *А їхні обличчя руїнно-спотворені / Гнуть про «єдинство», вбиваючи нас...* (Пономарьов Олег, ПВ:19066, #~31.05.2022).

АЛН *незбагнено-могутній* у контексті надає позитивну оцінку та передає образ майбутнього як «чогось величного та загадкового»: *Все це майбутнє – незбагнено-могутнє, / вірніше сказати, на нас вже відчутнє, висне у небі* (Очеретович Назарій, ПВ:7701, #~27.03.2022).

Незначною кількістю одиниць у сучасній військовій поезії репрезентовано прикметникові інновації, утворені від російських топонімів, зокрема Москви та Кремля: *московсько-кремлівський*. Наприклад, *І сьогодні не лежи, ніж учора... / Знемагає Україна від ран, / А московсько-кремлівська потвора / Сатанинський «виконує план»* (Ніна Горик, ПВ:2425, #~21.03.2022).

Також зафіксовано авторські прикметникові інновації, утворені від прізвища російського президента. АЛН *ху-путінський* сконструйовано поєднанням скороченої ненормативної лексеми «ху» та прикметника, утвореного від прізвища російського президента. Інновація передає сильну неприязнь до ворога та принижує його образ: *Нечестивці, беззаконники, нікчеми, / Кривопивці ху-путінської системи* (Галина Брич, ПВ:14775, #~16.04.2022). Новотвір *фашистсько-путінський* указує на те, що політичні дії Путіна – пряме продовження та відображення жорстоких злочинів фашистського режиму: *Збери докупи: всю потвору, / Ганебні тики ліцемірів, / Фашистсько-путінських кумирів* (Прохорова Світлана Геннадіївна, ПВ:25364, #~22.12.2022).

Невеликою кількістю лексичних одиниць репрезентовані прикметникові новотвори з інтегровальними семами ‘рашист’, ‘зомбі’. АЛН *зомбонутий* характеризує росіян як тих, хто піддалися сильному впливу пропаганди або інших маніпуляцій, указує на деградацію їхніх розумових здібностей і некритичне сприйняття інформації: *Вас, зомбонутих, нічим не пробити, / Хочеться просто взяти й прибити* (Юлія Базя, ПВ:21088, 17.07.2022). Авторський новотвір *рашистсько-поганський* має негативну конотацію, указує на зневажливе ставлення до ворогів, на їхні варварські та жорстокі дії: *В нашій дворі хазяїнує хижак тороплений / І навіжена рашистсько-поганська орда* (Ніна Третяк, ПВ:1861, #~20.03.2022).

З початку повномасштабної війни росіян почали називати *лаптеногими* та *ватними*, указуючи на їхню відсталість і несвідомість. У сучасній військовій поезії зафіксовано субстантивованій прикметниковий новотвір *лаптеногий*, утворений від слова «лапті» – стародавнє плетене взуття, яке носили в Росії

досить довго [105]. Інновація має зневажливу конотацію, констатує соціальний стан ворогів, зокрема бідність і простоту: *Мене не потрібно звільняти / Я живу у вільній неньці-Україні / Та лаптєногим цього не поняти / Бо звикли бомжувати в убогій руїні* (Юлія Німчинова, ПВ:20617, #~09.07.2022). АЛН *ватний* походить від слова «ватник» – назви популярного теплого одягу бідних радянських людей. В українському дискурсі цей іменник почали вживати після російського вторгнення 2014 року. У словнику сучасної української мови та сленгу «Мислово» зазначено, що «ватник– людина з (пост) радянською ментальністю, яка щиро не розуміє для чого існує держава Україна» [74]. Прикметниковий новотвір *ватний* указує на несвідому та засліплену людину, яка підтримує проросійські погляди: *Колоборантам шлях назад закрить, / Вони не є, й не будуть більше «наші». / Не тільки їх, а й «ватних» посіпак* (Покрасьон Анатолій Михайлович, ПВ:19114, #~31.05.2022).

Одиничне утворення в сучасній військовій поезії репрезентовано прикметниковим АЛН, який у своїй семантичній структурі містить сему ‘зброя’: *ракетно-дроновий*. Інновація складається з двох лексем, що позначають види зброї: ракета та дрон. Це поєднання вказує на різні технології, які ворог використовує для того, щоб знищити українців: *Не допоможе вам ніколи / Ракетно-дроновий терор / І блага навіть відібравши, / Безсилий буде ваш мордор* (Максим Златьєв, ПВ:27406, #23.02.2023).

Отже, авторські прикметникові новотвори у військовій поезії передають специфічні семантичні нюанси, характерні для воєнного часу. Значну частину всього корпусу прикметникових новотворів становлять номінації на позначення кольору, які увиразнюють атмосферу війни, наводячи асоціації з кров’ю, смертю і жорстокістю. Прикметникові АЛН із семами ‘звір’, ‘рашист’, ‘зброя’ віддзеркалюють негативні риси та жорстокість ворога, його варварський характер і агресивність. Вони створюють зловісний образ противника та підсилюють контраст між ворогом і героїчними зусиллями українських захисників. Також зафіксовано інновації, які відображають внутрішній стан

українців і ворога. Менш репрезентовані новотвори, сконструйовані від російських топонімів та антропонімів, зокрема прізвища Володимира Путіна.

2.3. Авторські дієслівні новотвори у воєнній поезії

Дієслово – центральна частина мови, основний клас ознакових слів, тому що воно разом з іменником є головним носієм семантичної структури і граматичної основи речення [23, с. 156]. Авторські дієслівні новотвори створюють динамічну картину подій війни, реалістично відтворюють усі процеси в суспільстві та передають емоційно-психологічний стан людей.

Семантику авторських дієслівних новотворів воєнної тематики в українському мовознавстві досліджували такі науковці, як Г. М. Вокальчук, Н. А. Адах, О. О. Жижома, О. В. Семенюк, Н. В. Гаврилук, В. В. Максимчук та ін.

У сучасній воєнній поезії індивідуально-авторські дієслова становлять 2,1% (див. Додаток Б) від загальної кількості новотворів і вирізняються оригінальністю, посилюють експресивність і збагачують зміст художніх творів.

Проаналізувавши авторські дієслівні новотвори у воєнній поезії ми визначили, що семантика дієслів вміщена в денотативних семах ‘дія’, ‘стан’, ‘процес’. У дієслівних новотворах з інтегрувальною семою ‘дія’ засвідчено диференційну сему ‘звучання’: *Не вібрує-стогне аж струна: І пече вогнями, і тривожить...* (Микола Стасюк, ПВ:... #~19.04.2022).

З-поміж авторських дієслів з інтегрувальною семою ‘стан’ виокремлено новотвори *цвісти-тужити, хлипати-тужити*, у семантичній структурі яких наявна диференційна сема ‘психоемоційний стан / туга’: *Відголосила боєм ця весна. / Була чи не була - ми й не збагнули. / Чи дим, чи квіт, чи, може, сивина... / Сади цвіли-тужили за минулим* (Ніна Арендар, ПВ:20276, #27.05.2022).

Авторські дієслова в сучасній воєнній поезії класифікуємо на такі ЛСГ:

– характеристика емоційного стану: *цвісти-тужити, хлипати-тужити*: *Знову воєнна осінь... / Хлипають-тужать дні. / Вітер в садку голосить. / Думи снують сумні* (Ніна Арендар, ПВ:34551, #07.10.2023).

– указівка на фізичну дію: *відкобзонити* «знищити когось, відправити на той світ»: *Мушиш пам'ятати ти, / Щоб дії урезонити: / «Наших» – задонатити, / А «їхніх» – відкобзонити!* (Констянтин Каріх, ПВ:19056, #~31.05.2022); *лозунгувати* – «бездумно поширювати, виголошувати заклики під впливом пропаганди»: *Вони кажуть – хунта, вони кажуть – нацики, / Бо лозунгують, як каже їх цар* (Пономарьов Олег, ПВ:19066, #~31.05.2022).

– звучання: *вібрувати-стогнати, за...(спів)атися: Кобзон уже за...(спів)ався / Давати щодня Вам концерти* (Констянтин Каріх, ПВ:19056, #~31.05.2022).

Отже, у сучасній воєнній поезії зафіксовано незначну кількість дієслівних новотворів, які підсилюють експресивне забарвлення тексту. Проаналізовані АЛН розкривають різноманітні аспекти людського досвіду під час війни, як-от, фізичні дії, психоемоційні стани та специфічне звучання. Авторські дієслівні новотвори у воєнній поезії мають різноманітні денотативні семи, такі як 'дія', 'стан', 'процес', з додатковими диференційними семами, які надають новотворам унікальних відтінків. Виділено ЛСГ дієслів, що передають емоційний стан, фізичну дію, звучання, що дає змогу класифікувати дієслівні новотвори за їх основними значеннями.

РОЗДІЛ 3. СЛОВОТВІРНИЙ АСПЕКТ АВТОРСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ НОВОТВОРІВ У СУЧАСНІЙ ВОЄННІЙ ПОЕЗІЇ

3.1. Узуальні способи конструювання новотворів

Лінгвістична динаміка мови відображає соціальні зрушення, які відбуваються в суспільстві. Лексико-семантичний рівень мови – один із найбільш чутливих до змін, що пояснюємо його багатовимірною структурою та здатністю оперативно реагувати на нові реалії. Новотвори, зафіксовані у воєнній поезії, віддзеркалюють актуальні соціальні процеси й допомагають підвищити експресивність мовлення. Автори конструюють нові мовні одиниці, що формуються за допомогою різних способів словотвору.

У мовознавстві немає чіткого пояснення поняття «спосіб словотвору». Це пов'язано з відсутністю критеріїв для визначення мовних процесів словотвору та засобів творення нових слів. На думку І. І. Ковалика, способи словотвору – це «структурно різні шляхи й прийоми творення нових слів у результаті використання всіх наявних у певній мові словотворчих ресурсів» [42, с. 199]. В енциклопедії української мови зафіксовано таке визначення Н. Ф. Клименко: «спосіб словотворення – прийом зміни твірного слова або словосполучення (його морфемної будови, звукового складу, лексичного значення), внаслідок чого утворюється нова похідна одиниця» [40, с. 636]. Ж. В. Колоїз зазначає, що спосіб словотворення витлумачують то як «шлях», то як «прийом», то «як механізм», то як «комплексну систему» використання різних структурних словотворчих засобів утворення дериватем на всіх етапах розвитку мови. Дослідниця трактує поняття «спосіб словотвору» як одиницю класифікації, що об'єднує низку словотвірних типів, які характеризуються одним і тим самим різновидом форманта (префікс, суфікс, постфікс та ін.) незалежно від його конкретних матеріальних реалізацій у різних типах [46, с. 11]. Ми вважаємо, що спосіб словотвору – це процес утворення похідних слів (дериватів) за допомогою формальних засобів, словотворчих формантів (префіксів, суфіксів, постфіксів тощо) за дериваційними правилами та словотвірними типами.

У сучасному мовознавстві дослідники розподіляють усі способи словотвору на узуальні та незуальні. Ж. В. Колоїз зазначає: «Способи утворення okazіоналізмів, ґрунтовані на використанні узуальних словотворчих ресурсів, що характеризують традиційне (нормативне, узаконене) словотворення, слід кваліфікувати як узуальні. Способи утворення okazіоналізмів, ґрунтовані на використанні незуальних словотворчих ресурсів, що характеризують нетрадиційне (ненормативне, неузаконене) словотворення, слід кваліфікувати як незуальні» [46, с. 9]. До узуальних способів зараховують здебільшого всі лінгвістичні механізми, що сприяють оновленню кодифікованого словника; відповідно, незуальними називають такі способи і засоби, які сприяють актуалізації некодифікованого словника [46, с. 12].

Проаналізувавши авторські інновації в сучасній військовій поезії, ми з'ясували, що 83,7% слів утворено узуальними способами, які В. О. Горпинич за лексико-граматичним характером словотвірної бази та словотвірних засобів розподіляє на морфологійні та неморфологійні [23, с. 113]. До морфологійних способів науковець уналежнює префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, постфіксальний, суфіксально-постфіксальний, префіксально-суфіксально-постфіксальний, префіксально-постфіксальний, аббревіативний, флективний, осново- й словоскладання [23, с. 113]. Погоджуємось із думками дослідників, зокрема Д. В. Мазурик, що морфологійний спосіб творення переважає, адже найбільш регулярно лексичний склад сучасної української літературної мови поповнюється похідними, утвореними за допомогою морфологійного способу словотвору, який продуктивний як для новотворів на базі власне української лексики, так і для словотвірної адаптації слів-запозичень [62, с. 11].

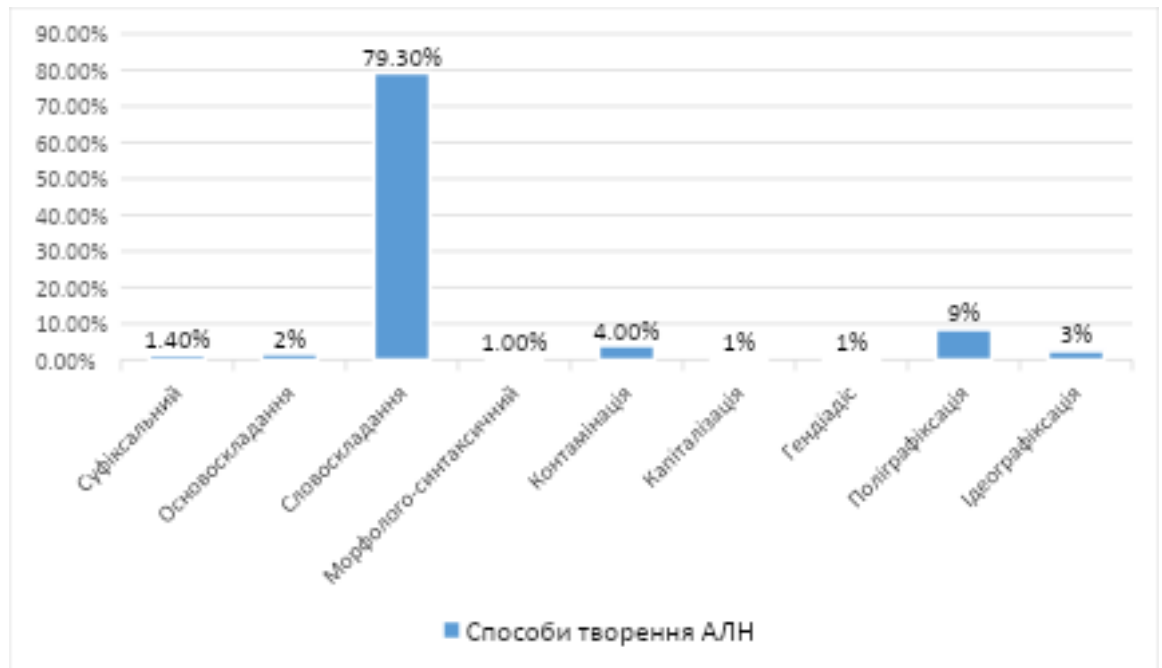

Рис. 3.1. Продуктивність способів творення АЛН

Суфіксальний спосіб – спосіб, під час якого похідне слово утворено за допомогою форманта, основний компонент якого – субстанційний або нульовий суфікс [23, с. 116]. У сучасній війсьній поезії наявні авторські лексичні новотвори, утворені суфіксальним способом (1,4%) (див. рис. 3.1). Іменникові АЛН мають такі суфікси:

- **-ик** (ППОшник: "Калібри", "іскандери" чи "кинджали" / вже всі їх наші ППОшники збивали (Пироженко Євгеній Григорович, ПВ:37422, #~26.02.2024));
- **-ік** (чмобік: Ми неодмінно переможемо / Це стадо «чмобіків» й кремля (Ірина Колодзінська, ПВ:25133, #~17.12.2022));
- **-ін** (путькін: Путькін вис-завиває - / Недовго лишилось! / Щоб ти, кончене, усралось / І місяць не милось (Вікторія Омельченко VictoryЯ, ПВ:22590, #~08.09.2022));
- **-іст** (путіст: Кріпись, тримайся, мій народде! / «путістам» нас не подолать! (Линник Ольга, ПВ:20271, #~29.06.2022));
- **-овець** (путліровець: Вже кожен путліровець знає, / Як хочеш жити - нас не тронь!!! (Сердюк Оксана, ПВ:35921, #~15.12.2023));

- **-ець** (*путінець: Хто дав право прилітати / Бомбам, мінам і снарядам / Від росії в нашу хату? / Путінці, ви всі прокляті!* (Котова Валентина Іванівна, ПВ:25270, #~20.12.2022));
- **-к-** (*ДНРівка, САУшка: Не ДНРівка, а українка, / По матері, по батькові, по паспорту також* (Пилипенко Лідія, ПВ:35812, #~08.12.2023)).

На нашу думку, АЛН *ППОшник* сконструйовано черезкроковим словотворенням. Як зазначає І. І. Ковалик, черезкрокове словотворення – це «парадигма сукупностей спільнокорневих, пов'язаних між собою наростаючою формально-семантичною словотворчою похідністю дериватів...» [42, с. 326]. Тобто це явище, коли нові слова утворюють через пропуск одного або кількох проміжних етапів у словотвірному ланцюжку. У неолексемі *ППОшник* черезкрокове словотворення полягає в тому, що під час конструювання іменника від аббревіатури ППО пропущено одну словотвірну ланку, яка могла би бути прикметниковою (ППО-ш-ний). Замість послідовності: основа + суфікс для прикметника + суфікс для іменника, відбувається безпосереднє приєднання суфікса -ик до основи через інтерфікс -ш-. Тобто можливий проміжний етап *ППО-ш-ний* пропущений, а це приклад черезкрокового словотворення. Погоджуємось із думкою А. М. Нелюби, що «унаслідок черезкрокового словотворення формуються нові словотворчі засоби, словотвірні моделі і типи, відбуваються зміни в мотиваційних відношеннях між мотиватом і мотиватором» [77, с. 201].

Дієслівні інновації утворено з використанням суфікса **-ува-**, напр., *лозунгувати: Вони кажуть – хунта, вони кажуть – нацики, / Бо лозунгують, як каже їх цар* (Пономарьов Олег, ПВ:19066, #~31.05.2022).

Зафіксовано дієслівні новотвори, сконструйовані поєднанням префікса та суфікса, одночасно доданих до кореня або основи слова, тобто конфіксацією (0,1%). АЛН *відкобзонити* утворено за допомогою конфікса **від-** + **-и**, що позначає інтенсивну або повторювану завершену дію. Неолексема *відкобзонити* має значення «вбити, знищити», а використання прізвища співака Й. Кобзона з його підтримкою російської агресії, поїздками до військових і через його

смерть, яка збіглася з ліквідацією лідера так званої ДНР Олександра Захарченка. Напр.: *«Наших» – задонатити, / А «їхніх» – відкобзонити!* (Константин Каріх, ПВ:19056, #~31.05.2022)).

Основоскладання – спосіб творення об'єднанням в одну лексичну одиницю кількох основ, унаслідок чого з'являється складне слово (комполит) [56, с. 155]. Основоскладанням найбільше утворено неолексем, що найменують ворогів (1,7%). Згідно з класифікацією різновидів основоскладання В. О. Горпинича за характером словотвірних засобів [23, с. 155] у сучасній військовій поезії виокремлюємо лексичні одиниці, утворені на основі:

1) чистого основоскладання, коли похідне слово утворене від основи залежного компонента (з інтерфіксом або без) та самостійного слова (*оркокаїн* (*орк-о-каїн*), *свинопес* (*свин-о-пес*), *лаптенюг* (*лапт-є-ног*), *звіроблядина* (*звір-о-блядина*). Напр.: *Нехай свинопес гидке рило паскудне / запхне у болота вонючі свої* (Світлана, ПВ:20618, #~09.07.2022));

2) складно-суфіксального словоскладання, коли з'єднання основ у похідне супроводжує суфіксація: *хліб возити – хлібовозка* (*хліб-о-воз-к-а*), *борець із Леніним – лєніноборець* (*лєнін-о-бор-ець*): *Хлопці, ану бігом сюди, подивіться, хто до нас приїхав – герой майдану, лєніноборець і комбат Микола Коханівський, сер Робін (не футболіст) Гуд і Гуменюк – письменник* (БГум1:18);

3) складно-флексивного способу – різновиду основоскладання, коли слово утворено за допомогою флексії-суфікса: *пусто базікати – пустобазікий* (*пусто-баз-ік-ий*), *козла ноги – козлоногий* (*козл-о-ног-ий*), *лаптенюгий* (*лапт-є-ног-ий*). Напр.: *Та – викривають зрадників дволиких, / Підступних ворогів, пустобазіких, / «Нейтральних», боягузливих, слабких...* (Алла Демчишина, ПВ:31719, #28.06.2023);

4) складно-нульового способу – основоскладання з нульовою суфіксацією: *бульбу їсти – бульбоїд* (*пнуть з усіх щілин клопи, воші та таргани, / то вусатий бульбоїд в РБ* хулиганить* (Володимир Чуйко, ПВ:76, #~20.03.2022)).

В АЛН *лаптеног* наявне усічення основи. Як зазначає В. О. Горпинич, «усічення полягає в тому, що в структурі мотивованого слова відсутня кінцева фонема основи мотивувального слова» [23, с. 183]. Усічення в неолексемі *лаптеног* передбачає скорочення форми повного слова *лаптеногий*, де прикметникова флексія *-ий* була опущена. Напр.: *Лізе пуглер в Україну, лаптеног проклятий, / Бо маразм його давно почав діставати* (Леонід Євтушок, ПВ:1247, #~20.03.2022).

Поділ АЛН за словотвірними засобами дає змогу систематизувати мовні інновації, що з'явилися в сучасній військовій поезії, виявити загальні закономірності їх творення та простежити, як різні словотвірні механізми впливають на формування нових лексем, що відображають специфіку війни.

Найбільша кількість новотворів у сучасній військовій поезії є словами-юкстапозитами (79,3%). Як зазначає Н. Ф. Клименко «юкстапозит – кількаосновне складне слово, що утворюється шляхом складання слів або слівформ» [40, с. 842]. Тобто це лексичні одиниці, утворені морфологічним способом – словоскладанням (юкстапозиція). На думку Н. Ф. Клименко, юкстапозиція – це складання кількох оформлених слів або форм слів, для яких характерне поєднання двох чи більше компонентів без сполучних голосних [39, с. 6].

У сучасній неології досі тривають дискусії щодо уналежнювання слів-юкстапозитів до АЛН. Це пов'язано з тим, що юкстапозити не мають чітко визначених меж у словотвірній практиці. Вони не утворюють нової морфологічної одиниці, а залишаються сукупністю окремих слів, кожне з яких зберігає свою морфологічну структуру. Юкстапозити можуть бути утворені поєднанням частин слів, що вже наявні в мові, тому їх протиставляють прикладці – «різновиду означення, вираженому іменником і узгодженому з опорним словом у формі відмінка» [13, с. 524]. Проте Г. М. Вокальчук зазначає, що будь-який носій мови може утворити юкстапозит за високопродуктивним словотвірним зразком «узуальне слово + узуальне слово», але письменник конструює нову номінацію поєднанням лексичних компонентів, які раніше не

поєднували [18, с. 51]. На думку О. М. Турчак, прикладка – частина okazіонального юкстапозита, яка поєднується з пояснюваним елементом. Характерна ознака прикладки – це її властивість становити з іменником цілісну єдність [101, с. 2]. Ми вважаємо, що межа між юкстапозитом і прикладкою нечітка, однак складні слова варто уналежнювати до АЛН, оскільки автор створив юкстапозити як унікальне слово, що відображає індивідуальний стиль. Вони демонструють здатність творця до мовної гри, формуючи нові, нестандартні поєднання слів, які мають оригінальне значення. Також юкстапозити підсилюють емоційне та стилістичне забарвлення тексту, зокрема створюють певний образ або асоціацію в тексті.

Згідно з класифікацією В. В. Максимчука [66, с. 44], у сучасній воєнній поезії виокремлюємо такі типи авторських юкстапозитів:

1) сполуки, які поєднують у собі компоненти близькі за значенням: *жага-бажання, мародер-вбивця, нелюд-звір, убивця-кат, варвар-вандал, воїн-боєць, лицар-звитяжець, згарища-руїни* та ін. Напр.: *Не намагайтесь нав'язати їй своє... / У неї лицарі були, і далі будуть, / І лицарі-звитяжці в неї зараз є* (Анатолій Яриновський, ПВ:30507, ~25.05.2023);

2) означувально-означувані сполуки, у яких стрижневе слово перебуває перед означуваним: *росіянин-псевдобрат, ванька-невдаха, ворог-заброда, ворог-терорист, москаль-мрець, ворог-щур, рашист-падлюка, москаль-шакал, син-окупант, кацап-людоджер, син-солдат, окупант-прибулець, орда-сарана, Путін-катюга, Путлер-маньяк, країна-зłodійка, хлопець-герой* та ін. Напр.: *Рашисти-падлюки такі агресивні, / Не знають ніколи вони каяття* (Роман Котляр, ПВ:12376, #29.03.2022); *Танки ваші потроцили, літаки збивали, Ваших синів-окупантів тисячами клали* (Євген Киричок, ПВ:8923, #~31.03.2022);

3) означувано-означувальні, у яких стрижневе слово стоїть після означуваного: *бідолаха-ворог, заброда-сусід, звір-росіянин, вигнанка-війна, кат-побратим, бандит-брат, убивця-москаль, потвора-солдат, мерзотник-сусід, супостат-московит, людод-росіянин, зłodій-президент,*

герой-солдат, мурашки-українці, кривдниця-війна та ін. Напр.: *Вигнанка-війна перелякано-босих / Дітей українських та їх матерів / Стривожено-сонних і простоволосих / Штовха до кордонів далеких країв* (Анна Ничипорчук, ПВ:14011, #~11.04.2022).

4) багатоосновні одиниці, як-от, *війн-брат-солдат, рашка-аспід-змій, катюга-вбивця-mosk@ль, Кощей-лілі-Путін*. У таких інноваціях стрижневе слово перебуває в препозиції, постпозиції та інтерпозиції. Напр.: *Та покарай рашку-аспіда-змія! / За муки жахливі їм відімсти!* (Тетяна Замчук, ПВ:32306, #~19.07.2023).

У сучасній військовій поезії зафіксовано невелику кількість новотворів, що найменовують осіб і мають препозитивний або постпозитивний означуваний компонент – власну назву: *війн-Аполон, росія-сусід, голіаф-росія, курва-путін, монстр-Кремль, нелюд-Путін, Путін-катюга, путін-фашист* та ін. Замість прикладок ужито іменники, що характеризують осіб за їхніми зовнішніми або внутрішніми ознаками. Напр.: *Вийде на світ із сердець той затаєний гнів, / Що толерантністю був до росії-сусіда. / І під напругою помислів наших і слів / Вицент розлетиться кремлівська хитка піраміда!* (Тетяна Мошковська, ПВ:13213, #~09.04.2022); *Вісім років гострив пазурі свої, - Нелюд-Путін готувався до війни* (Нагорний Леонід, ПВ:16472, #~26.04.2022).

З початку повномасштабної війни в Україні назву країни-ворога, а також слово *путін* переважно пишуть із малої літери. Згідно з чинним Українським правописом такого правила немає, але Національна комісія зі стандартів державної мови 15 вересня 2023 року ухвалила рішення, що «написання назв «російська федерація», «росія», «москва», «московія», «московське царство», «російська імперія»», «державна дума рф» тощо з малої букви можна не кваліфікувати як відхилення від норм української мови в текстах неофіційного характеру» [25]. Д. В. Данильчук зазначає, що «в Українському правопису є примітка про написання з малої літери власних назв, ужитих зі зневажливим емоційно-експресивним забарвленням, – щоправда, там ідеться лише про імена та прізвища у множині» [25]. Тобто якщо вживати прізвище російського

президента в множині – *путіни*, то написання з малої літери відповідає нормам чинного правопису. На нашу думку, застосування малої літери на позначення країни-агресора та її прибічників указує на зневагу, приниження та знецінення. Так українці знижують значення росії та її президента до рівня простих, узагальнених назв. У сучасній військовій поезії автори переважно вживають малу літеру для написання назв ворожої країни та її президента. Наприклад, *...росія... / Зрозуміли люди, / то є орда, а не народ!* (Віктор Брикульський, ПВ:470, #~20.03.2022); *росія, тебе прокляли твої ж люди, / Й бацька-білорус свою країну* (Олексій Трохимчук, ПВ:2325, #~21.03.2022); *****ська росія - людям бреше у очі / путін рахує чужий мільон / путін, щоб ти здох як той самий Гітлер - який загубив не одну / сотню життів* (Андрій, ПВ:20105, #~25.06.2022); *Росія - територія туманів, / Що піднялись над ріками отрут. / Люд чадом дихає лихих дурманів, / Яким димить московії кремль-спрут* (Віра Павленко, ПВ:37015, #06.02.2024).

З-поміж зафіксованих складених найменувань осіб за класифікацією Г.М. Вокальчук [17, с. 51] виокремлюємо новотвори з означуваними пре- або постпозитивними компонентами, що характеризують денотати за такими ознаками:

1) за родинними стосунками: *воїн-син, герой-син, мародер-син* (*Дідусю, не чекали ворогів / На нашу рідну українську землю, / Не сподівались воїнів-синів / У двадцять першому столітті ви, напевно?* (Наталія Шевель, ПВ:34358, #~26.09.2023));

2) за статтю і віком: *срочник-пацан, стіляги-хлопці, хлопець-герой, янголи-діти, дівчина-вбивця, бункер-баба* (*Не допоможе вам для лиха ні свиня, ні жаба, / Перший відео знімає, другий - бункер-баба* (Євген Киричок, ПВ:8923, #~31.03.2022));

3) за національною належністю: *мурашки-українці, бацька-білорус, звір-росіянин* (*Трудолюбиві і єдині, хоч й маленькі / Мурашки-українці дають відсіч пацюку-русні...* (Марина Бережнюк, ПВ:6141, #~24.03.2022));

4) за родом занять: *поет-воїн (Приходить до мене хлопець / Той якого тяжко поранили на околиці Маріуполя / Юний поет-воїн (БГум1:22));*

5) за соціальними контактами: *поганець-зрадник, брат-зрадник (Як тяжко жити нині на Україні, / Не те вже сонце й небо вже не те. / Поганці-зрадники зміїні / плюндрують ім'я золоте (Світлана Каратнюк, ПВ:1776, #~20.03.2022));*

6) за фізичними особливостями: *карлик-тиран, президент-ліліпут, потвора-солдат (Сльози виплакано до дна, / Сиротливі життя-каліки / залишає по собі війна (Дарія Кобзар, ПВ:3340, #~21.03.2022)).*

Отже, юкстапозитний новотвір – особливий тип лексичних конструкцій, утворений поєднанням двох або більше слів. Такі інновації можуть мати метафоричність та експресивне забарвлення. Тому юкстапозитні АЛН, зафіксовані в сучасній воєнній поезії доцільно розподілити за емоційно-експресивною характеристикою (за класифікацією В. В. Максимчука [66, с. 45]) на такі різновиди:

- юкстапозити-демінітиви – складні слова, у яких компоненти мають у своєму складі зменшувально-пестливі суфікси: *орки-московлята, карлик-дідок, ліхтарик-серце;*

- юкстапозити-аугментативи – слова, у яких наявні суфікси згрубілості: *нелюд-тварюка, орк-катюга, убивця-вразина, путі-бандюк, звірюка-ворог;*

- юкстапозити-номінативи – складні слова, які не мають ні зменшувально-пестливих, ні згрубілих суфіксів: *воїн-богатыр, ірод-скарабей, нащадки-люди, герой-бог* тощо.

На нашу думку, класифікація за емоційно-експресивною характеристикою допомагає виявити різні шари семантичного навантаження цих слів. Юкстапозити-демінітиви відображають іронічно-зневажливе ставлення до ворога за допомогою зменшувально-пестливих суфіксів *-ят-, -ок, -ик*, які підкреслюють зневагу та висміювання супротивника. Юкстапозити-аугментативи навпаки, через суфікси згрубілості *-юк, -ин-*

передають агресивність і жорстокість ворогів. Юкстапозити-номінативи можуть мати як позитивну, так і негативну емоційну забарвленість, але не менш важливі для створення образу.

Словоскладанням утворено одиничний АЛН, який містить складник *зе-* (від прізвища В. Зеленського): *зебот* – бот в інтернеті, зокрема в соціальних мережах, створений для підтримки та просування політичних ідей Володимира Зеленського. Основна ідея полягає в тому, що такі боти можуть поширювати інформацію, коментарі або агітацію, які позитивно впливають на імідж Зеленського. Складник *зе-* кваліфікуємо як корінь, оскільки він виконує роль ідентифікатора, який асоціюється з конкретною особою – Володимиром Зеленським та його діяльністю. Засвідчено неолексему *порохобот*, якою зневажливо називають прихильників Петра Порошенка. *Зебот* і *порохобот* – антоніміїні АЛН у контексті, оскільки під час виборів на пост президента між Володимиром Зеленським і Петром Порошенком тривала політична боротьба. Напр.: *І живемо в «штучній» країні. / Нас ділили на «зеботів» / Кричали ви «порохоботи»* (Панасюк Валентин, ПВ:30933, #~03.06.2023).

Неморфологійними способами словотворення рідко конструюють лексичні новотвори, зафіксовані в сучасній військовій поезії. Морфолого-синтаксичний спосіб – утворення нових лексичних одиниць через перехід слова з однієї частини мови до іншої зі зміною лексичного значення, але зі збереженням формального вираження [56, с. 161].

У сучасній військовій поезії засвідчено невелику кількість АЛН, утворених морфолого-синтаксичним способом (0,5%), зокрема субстантивацією. До класу іменників із прикметників перейшли АЛН *лаптеюгий*, *московотий*: *Не панімаєш, московотий? / Чи угро-фінські у вас «рти»? / Ото й сиди в своїм болоті / І не нав'язуйся в брати!* (Датчук Олена, ПВ:28722, #~02.04.2023). З класу числівників в іменники перейшла лексема *двохсотий*: *Вантаж її жахливим є за змістом – / «Двохсотий», якщо кажуть про війну* (Сергій Дубенко, ПВ:18939, #26.05.2022). Термін «двохсоті» або «вантаж 200» з'явився під час війни в Афганістані (1979–1989), так називали тіла загиблих

військовослужбовців, що перевозили у спеціальних цинкових трунах. Ця вся конструкція з людиною важила приблизно 200 кг. Саме тому вбитих солдатів почали називати двохсотими. Під час російсько-української війни таку номінацію українці використовують досить часто. Так називають загиблих ворогів [8]. На нашу думку, це своєрідний маркер, що відображає реальність війни та зневагу до росіян, яких знеособлюють до коду або цифри.

3 червня 2022 року Генштаб ЗСУ запропонував замінити радянське позначення вбитих «Вантаж 200» на «На щиті», оскільки українські захисники – це насамперед люди та гордість нашої країни, а кожна їхня смерть – трагедія для всієї України [99]. У сучасній військовій поезії зафіксовано маркування «На щиті» загиблих українських воїнів. Фразу «на щиті» асоціюють із перемогою та відважністю. «Повернутися на щиті» означає загинути героєм. Напр.: *Вони збирались на війну / Веселі, жартівливі / Із азартом. / Летіли в бій / Неначе ті юнці... / А повернулись з бою - / На щиті* (Марія Пензеник, ПВ:35412, #~19.11.2023).

За допомогою лексико-семантичного способу (семантичної деривації) сконструйовано невелику кількість новотворів (0,3%). У сучасному мовознавстві питання про семантичний спосіб словотворення дискусійне. В. О. Горпинич лексико-семантичним способом називає такий, за якого звукова оболонка слова залишається незмінною, але воно набуває нового значення і стає похідним [23, с. 131]. Г. П. Городиловська зазначає, що лексико-семантичний спосіб полягає в переосмисленні значення слова-мотиватора. На думку дослідниці, в основі лексико-семантичного способу лежить метафоричність, виникнення якої пов'язане з певними асоціаціями [22, с. 56]. Деякі науковці не визнають лексико-семантичний спосіб творення слів. Однак ми вважаємо, що лексико-семантичний спосіб творення слів є окремим, оскільки слово, хоч і не змінює своєї звукової оболонки, проте в певному контексті набуває іншого значення, що і дає підстави вважати це слово похідним, адже семантична деривація насамперед передбачає розвиток нового значення слова, розширення його семантичної структури.

На нашу думку, семантична деривація – це процес розділення багатозначного слова й утворення омонімів, унаслідок чого з'являються нові значення слів. Лексико-семантичним способом утворено АЛН *котомка* – «назва Росії». Котомка – це клунок, торба, зроблена зі сукна, шкіри або іншої грубої тканини [52]. Таку сумку носили мандрівники, жебраки та простаки. Вона символізувала бідність і злидні. У контексті сучасної воєнної поезії котомка набуває нового значення — метафоричної назви Росії. АЛН відображає негативне ставлення до ворожої країни та характеризує її як щось просте, застаріле і зневажене: *Ви є раби-азіати, / ваша країна – «котомка». / В неї все хочете вихати* (Костюченко Микола, ПВ:8010, #~29.03.2022). *Хлібовозка* – це машина, якою возять хліб, але у воєнному контексті лексема має інше значення: загиблі солдати стають хлібом, який перевозять у машині, що стає символом смерті та втрат. Тобто АЛН хлібовозка має значення «транспорт, за допомогою якого вивозять загиблих росіян». Напр.: *Така собі звичайна «хлібовозка», / І цифра «200» – мітка смерті на бортах – Нагадування кожному для мозку - / Війна кривава все ще сіє смерть і жах* (Сергій Дубенко, ПВ:18939, #26.05.2022).

Отже, для творення АЛН узуальними способами характерні такі особливості: 1) суфіксальний спосіб найбільш продуктивний для іменникових і дієслівних інновацій, зафіксованих у сучасній воєнній поезії; 2) незначну кількість АЛН сконструйовано за допомогою префіксального способу; 3) основокладанням переважно утворено інновації, що найменують ворогів; 4) найбільша кількість новотворів воєнної тематики є юстапозитами – конструкціями, поєднані з двох або більше слів; 5) за допомогою неморфологічних способів, зокрема морфолого-синтаксичного та лексико-семантичного, АЛН сконструйовують рідко.

3.2. Оказіональні новотвори в сучасній воєнній поезії

Авторські новотвори, зафіксовані в сучасній воєнній поезії, нерідко утворюють незувальними словотвірними способами. Оказіональні інновації,

сконструйовані через інноваційні трансформації морфемних структур, використання незвичних префіксальних, суфіксальних і словоскладальних моделей, збагачують мовленнєвий склад та увиразнюють реалії війни.

Неузуальні способи словотвору виокремлюють за їх належністю або неналежністю до системи. Деякі мовознавці, зокрема Ж. В. Колоїз [46], Є. А. Карпіловська [35], Г. М. Вокальчук [16], називають неузуальні способи okazіональними, ненормативними, нерегулярними. Ж. В. Колоїз зазначає, що okazіональні слова – це не відхилення від норми, а інша норма, реалізація можливостей мови, але в інших комбінаціях, така собі «гра без правил», яка відбувається за своїми правилами [46, с. 76]. Погоджуємося з думкою Є. А. Карпіловської, що неузуальне словотворення потрібно детальніше вивчати, оскільки за його допомогою утворюють нові засоби мовомислення, нові моделі мовної категоризації дійсності [35, с. 115].

Лінгвісти виокремлюють такі основні способи неузуального словотвору: емансипація афікса або сегмента, субституція, контамінація, черезступеневе продукування, гендіадіс, голофразис тощо [46, с. 83].

У сучасній воєнній поезії зафіксовано АЛН, утворені контамінацією (3,9%), тобто неузуальним способом, суть якого полягає в злитті формально тотожних елементів твірних слів, що мають схоже звучання. Під час контамінації частини слів взаємопроникають і накладаються одна на одну. На думку Л. В. Шевчука, словотвірна контамінація – результат лінгвокреативної діяльності, сутність якої полягає у свідомому схрещуванні двох номенів через їхню структурну чи семантичну тотожність. Накладання твірних основ не залежить від місця й характеру накладених елементів і зумовлюється асоціативними зв'язками або структурною подібністю твірних основ [113, с. 176].

Беручи за основу класифікацію Є. О. Редька [88, с. 205], проаналізуємо структурні типи АЛН, наявні в сучасній воєнній поезії:

1. Накладання однієї твірної основи на іншу:

а) накладання цілої першої основи на початок другої (*пукін* ← [пук + Пут]ін, *ліліпутін* ← [ліліпут + Пут]ін, *русофілітик* ← [русофіл + пара]літик: *Ген, їде в залізному танку по світі / Кремлівський диявол, такий собі Пукін* (Вячеслав Шинкар, ПВ:8049, #~29.03.2022));

б) накладання кінця першої твірної основи на початок другої (*бджовелін* ← бджо[ла + джа]велін, *путлер* ← Пут[ін + Гіт]лер, *пунтік* ← Пу[тін + лу]нтік, *Пуйло* ← Пу[тін + ху]йло): *Хай не пруться голодранці більше в Україну / Й пам'ятають: їх чекають наші Бджовеліни!* (Олександр Бригас, ПВ:9387, #~01.04.2022));

в) накладання цілої другої основи на кінець першої (*Кадирка* ← Ка[диров + дирка]): *Куля в лоб - і вже у лобі дірка, / Земля скловатою тобі, Рамзан Кадирка* (Юлія Базя, ПВ:18690, #~24.05.2022)).

2. Вичленування однієї твірної основи в іншу:

а) вичленування з початку твірної основи: [z + з]ло → *зло*, [z + з]нищений → *знищений*, [z + з]лодюга → *злодюга*, [z + з]анедбаний → *занедбаний*, [z + з]аскалений → *заскалений*, [z + з]вір → *звір*, [z + з]омбі → *зомбі* (*Безжалісні ракети прилітають / І вицент руйнують місто і село / Так боляче, що діти уже знають / І бачили, яким буває Зло* (Оксана, ПВ:1995, #~2022); *Ранкові зведення - ніби мантра - / Молитва за упокоєння звіра* (Сергій Чемерис, ПВ:10671, #~06.04.2022));

б) вичленування з середини твірної основи (*путлер* + [t] → *путлер*, *рашовата* + [sch] → *расшовата*, *мерзота* + [z] → *мерзота*, *орк* + [r] → *орк*, *незапроханий* + [z] → *неЗапроханий*, *Росія* + [z] → *Роззія*, *москаль* + [z] → *мозкаль*): *Де не буде вбивців клятих, / Їх в Європу не візьмуть, / Там не буде расшовати, / В пух і прах нас не зітруть* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:30151, #09.03.2023); *Ці ваші неЗапрохані? / Занедбані й Заскалені? / У вас же руки... всі брудні... / Ні, точніше у крові...* (Ірина, ПВ:1532, #~20.03.2022).

3. Комбінації з декількох прийомів: *ху-путінський* ← ху[й + путінський] + дефісація (*Нечестивці, беззаконники, нікчеми, / Кровотивці ху-путінської системи* (Галина Брич, ПВ:14775, #~16.04.2022)).

Найчастіше контамінанти утворюють накладанням однієї твірної основи на іншу. Є. О. Редько зазначає, що «для розрізнення контамінаційних типів визначальна семантика твірних основ та особливості їхньої смислової взаємодії під час номінативного акту, що уможлиблює виділення трьох великих груп – відапелятивних, відонімних і змішаних контамінатів» [88, с. 218]. З-поміж АЛН, зафіксованих у сучасній воєнній поезії, найпродуктивніші відонімні контамінанти, твірні основи яких – антропоніми, топоніми й ідеоніми.

Наявне контамінування новотворів за моделлю «антропонім+антропонім», що позначають політичних діячів (*путлер* ← Пут[ін + Гіт]лер: *Лізе путлер в Україну, лантєног проклятий, / Бо маразм його давно почав діставати* (Леонід Євтушок, ПВ:1247, #~20.03.2022)). Такий АЛН відображає негативне ставлення до президента росії через порівняння його з Гітлером, а його політичну стратегію – з фашистською ідеологією.

Для утворення контамінатів за моделлю «антропонім+апелятив» у воєнній поезії переважно використовують прізвища політиків і загальноживане, зневажливе слово, що має виразне емоційно-експресивне значення: *пукін* ← [пук + Пут]ін, *ліліпутін* ← [ліліпут + Пут]ін, *Пуйло* ← Пу[тін + ху]йло, *Кадирка* ← Ка[диров + дирка]). Напр.: *Ліліпутін в дугу хоче світ весь зігнути, / На коліна поставити, щоб був покірним* (Юлія Базя, ПВ:7772, #~28.03.2022).

Ж. В. Колоїз до прикладів контамінації уналежнює також капіталізовані деривати [46, с. 101]. Капіталізація – написання частини слова великими літерами, що уможлиблює виділити окремі сегменти лексеми та розширити значення узуального слова. У сучасній воєнній поезії наявні АЛН, утворені капіталізацією (0,5%). Зафіксовано виділені частини лексеми на початку та наприкінці новотворів. В АЛН *ПРОжити* виокремлено початок ПРО (протиракетна оборона), що увиразнює проживання в умовах війни, тобто те, що в цей складний період можна прожити завдяки ПРО. Неолексема *БАНДЕРолька* має виділену частину *БАНДЕР*, яку асоціюють зі Степаном Бандерою, очільником українського націоналістичного руху. Автор позначає

БАНДЕРолькою втрати ворога, перетворюючи інновацію на символ українського спротиву: *Не знають москальські боти / Нашу рідну мову «настолько» / З російської «Груз двухсотый» / Перекладається як «БАНДЕРолька»* (Константин Каріх, ПВ:19055, #~31.05.2022). В АЛН *паРАША* капіталізацією увиразнено кінцеву частину *РАША* – зневажливе позначення Росії. Так автор асоціює її зі словом «параша», що має негативну конотацію та вказує на презирливе ставлення до країни-агресора: *Ще не вмерла Україна / І не вмере ніколи / Від свинячої паРАШИ* (Микола Карпець, ПВ:8649, #~30.03.2022). Виділення частин лексем капіталізацією надає словам додаткового значення та експресивності. На нашу думку, контамінтовані АЛН збагачують поетичну мову, увиразнюють нові відтінки значення. Такі новотвори розширюють межі словотворчих моделей, порушуючи традиційні норми, що стимулює мовну інновацію і розвиває мову як систему.

У сучасній воєнній поезії зафіксовано різні структурні та семантичні контамінанти, що свідчить про творчий потенціал мовних ресурсів і про гнучкість мови ословлювати суспільно-політичні реалії через мовну гру. М. М. Юрковська вважає, що «в основі мовної гри лежить невідповідність граматичної будови висловлювань правилам мовного узусу, порушення загальноприйнятих правил відбору та вживання мовних засобів на всіх текстових рівнях – від фонетичного до інтертекстуального» [114, с. 13]. Погоджуємось із твердженням Т. А. Космеди та О. В. Халіман, що мовна гра – це вияв креативності мовної системи [50, с. 118]. На нашу думку, мовна гра дає змогу створювати нові значення узуальних слів, підкреслює динамічність мови, її здатність адаптуватися до змін у культурі та суспільстві. Крім того, мовна гра відображає індивідуальний стиль автора.

Різноманіття мовних експериментів виявляється в різних формах. Одним із видів мовної гри є голофразис, який Ж. В. Колоїз тлумачить як незузальний спосіб словотворення, коли нове слово утворюється на основі словосполучення або речення внаслідок ліквідації проміжків між словами [46, с. 117]. Тобто ціла фраза або словосполучення з декількох слів стає однією лексемою.

Голофразисні оказіональні одиниці мають складну структуру та передають багатозначний зміст, що пов'язує їх із синтаксичними явищами та семантичними новотворами. У сучасній військовій поезії наявний одиничний АЛН, утворений голофразисом (0,1%). Прикметник *мижебратній* складається з фрази «ми же братній», яка в контексті має іронічний підтекст і критикує ідею «братнього народу»: *Розпанахує безмір небес / «мижебратня» ракета крилата...* (#Гол(авп):20).

Зафіксовано невелику кількість АЛН, утворених незувальним способом гендіадісом (0,3%) – римованим складанням, що полягає в поєднанні двох компонентів, останній з яких – відзвуччя першого [46, с.114]. Наприклад, *Народ не влізе у вражі пуга. / Міцніше нас лиш об'єднає / Дубинка беркута-рекрута* (Олександр Заяць, ПВ:5447, #~23.03.2022); *Білорус був трохи скраю / Потім обісрався, / Лукаш-Бульбаши до придурків / Скоріш приєднався* (Сімонов Тимур, ПВ:3911, #~21.03.2022). На нашу думку, гендіадісні АЛН – гра зі звучанням, коли перший компонент утворює основу, а другий додає логічне й емоційне завершення, підсилює значення першого та створює іронічний або гумористичний ефект.

Продуктивним видом мовної гри в сучасній військовій поезії є АЛН, утворені поліграфіксацією (8,5%) – незувальним способом словотвору, коли лексеми суміщають графічні засоби різних мов [9, с. 134-135]. Найчастіше в словах поєднують латиничні та кириличні графічні засоби.

З початку повномасштабної війни в українському дискурсі почали часто вживати графічні позначення Z і V, якими російські військові маркують свою техніку, а цивільні жителі використовують на рекламних плакатах, листівках тощо. В інтернет-дискурсі є багато версій щодо походжень і значень цих літер. За однією з теорій «Z» подібна на 2, а тому позначає 22.02.2022 – день, коли Держдума проголосувала за ратифікацію так званого «договору про дружбу» між Росією та самопроголошеними «ЛНР» і «ДНР». За іншою версією, літери означають схід (рос. «vostok») і захід (рос. «zapad»). Генеральний штаб ЗСУ вважає, що латинські літери позначають регіон, з якого наступають: Z – східні

сили РФ, Z у квадраті – з окупованого Криму, V – морська піхота [32]. Міноборони РФ у соціальних мережах пропонує своє пояснення символів Z та V. Буква Z означає «За перемогу» («За перемогу»), а літера V — «Сила у правді» («Сила V правді») і «Завдання буде виконано» [79].

У сучасній військовій поезії зафіксовано чималу кількість АЛН із використанням графічних позначень Z і V. Інновації, утворені поліграфіксацією переважно вказують на російських військових і росію: *балаZма, Zдебіл, zed-батьківщина, Z-команда, Z-клятий, Z-тварь, Z-вояк, звірячий, zet-курій, звір, зомбостан, злодюга, війна, мозкаль, рузський, Pozzia* тощо. Напр.: *Zвіряча сутність клятих москалів, / Вже проявилась з перших днів навали* (Покрасьон Анатолій Михайлович, ПВ:33579, #~25.08.2023); *Чому не чує Бог наші прохання, Чому не спинить Z-вояк?* (Віта Гориславець, ПВ:31211, #09.06.2023). На нашу думку, такі графічні утворення вказують на ненависть і осудження російських військових та агресії Росії.

Засвідчено лексеми, коли автори використовують латинські літери замість кириличних З і В. Напр.: *Ці ваші неZапрохані? / Занедбані й Заскалені? / У вас же руки... всі брудні... / Ні, точніше у крові...* (Ірина, ПВ:1532, #~20.03.2022); *Після війни у НАТО приймемо країну. / Із зброї нашої по рашиці не стріляйте!* (Олена Мягких, #16.07.2023); *Але скоритися смерті? / Ні! Встали воїни світла! / Бо українцям не вперше / Нищать мерзоту у світі* (Лідія Серкова, ПВ:35010, #~29.10.2023); *Криком в думах шумить закатована орками Буча. / Парк Бузковий, Херсон... наших хлопців вони розстріляли* (Херсонська Пташка, ПВ:31479, #21.06.2023).

В Україні та інших країнах після початку війни бренди почали відмовлятися від графічних позначень Z і V у своїх назвах. Наприклад, швейцарська страхова компанія Zurich Insurance прибрали свій логотип «Z» у соцмережах, Samsung змінила маркування «Z» у назвах своїх смартфонів, українські музичні гурти «БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ» і MOZGI теж більше не використовують «Z» у своїх найменуваннях [32]. Російська айдентика війни стала символом загарбництва та жорстокости.

Верховна Рада України ухвалила закон, згідно з яким літери «Z» і «V» — символи воєнного вторгнення РФ, тому заборонено пропаганду російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України. В Україні заборонено використовувати латинські літери «Z», «V» окремо (без правомірного контексту або в контексті виправдання збройної агресії проти України чи інших воєнних дій) або шляхом заміни цими літерами кириличних літер "З", "С", "В", "Ф" чи інших літер в окремих словах з візуальним акцентом на цих літерах [84].

У сучасній воєнній поезії, крім символічних позначень Z і V, зафіксовано АЛН, у яких поєднані кириличні з іншими латинськими літерами. Інновації переважно негативно забарвлені й позначають ворога, його дії та наслідки війни. Така мовна гра надає тексту більшої експресивності й емоційності. Напр.: *Не окупувайте rauuustu ви чужі країни / Наведіть краще порядок у своїй росії* (Панасюк Валентин, ПВ:30257, #~14.05.2023); *Не подолати зло без зброї! / PaSSeї вірити не можна* (Любов Сердунич, ПВ:6863, #~25.03.2022); *Наші люди хотіли додому, / Але Путлер їх всіх убив!* (Херсонська Пташка, ПВ:28481, #01.10.2022).

АЛН *mo\$kalʹ* (Панасюк Валентин, ПВ:28482, #~26.03.2023), у якому поєднано латинську літеру S і символ грошової одиниці – долар (\$), утворений ідеографіксацією (або кодографіксацією) (2,6%) – різновидом графіксації, що суміщає вербальні й невербальні (логограми, символи, комерційні знаки) засоби [9, с. 137]. Наявні неолексеми зі знаком @, що надає словам нового змісту, трансформуючи їх у символи технологічної епохи та цифрової війни, що активно розгортається не лише на полі бою, а й у медіапросторі. Інновації передають саркастичне й зневажливе ставлення до ворога та його дій. Напр.: *м@скаль-кретин, к@цапський, кац@пія, кац@п, м@скальський, президент-г@ндон* та ін.: *Усіх поклав контужений вояк: / «Що тут забули, м@скалі-кретини?»* – / *Промовив, заікаючись, вояк... (Ганна Демиденко, ПВ:36950, #27.01.2024); Ви у неї усі полягаєте! Смерть к@цапський, ворожій орді!* (Віолетта Кравченко, ПВ:7667, #~27.03.2022).

У воєнній поезії засвідчено новотвори, сконструйовані транслітерною (перекладною) графіксацією, коли іншомовне слово передають українськими літерами, зберігаючи певні графічні чи фонетичні ознаки оригіналу. АЛН *R@ша* відзеркалює негативне ставлення до ворожої країни з іронічною конотацією. Напр.: *Даруй нам надію, що путінську R@шу / Таки ми здолаєм, дай віру лишень* (Каспрук Мирослава, ПВ:30487, #~24.05.2023). Уважаємо, що така мовна гра має важливе соціальне та політичне значення, особливо в контексті протистояння в інформаційному просторі. Подібні новотвори допомагають не лише передати емоції, але й викликати нові смислові відтінки, за допомогою яких формується ставлення до певних явищ. Неолексеми з нестандартною графічною формою вказують на оригінальність і новаторство, додають креативності та підсилюють експресивність поетичних текстів.

У сучасній воєнній поезії функціонує невелика кількість АЛН, утворених деаббревіацією (дезаббревіацією) (0,1%). Суть такого неuzuального способу словотворення полягає в іншому, оригінальному розшифруванні вже наявних у мові аббревіатур [41, с. 91]. Аббревіатура *ООН* (Організація Об'єднаних Націй) набула нового розшифрування «*Організація Обманутих Націй*»: *Організацію ООН варто розпустити, / Або хоча б для початку назву їй змінити: / «Організація Обманутих Націй», так назвати* (Панасюк Валентин, ПВ:31086, #~08.06.2023). Таке нове переосмислення акроніма критикує бездіяльність або неспроможність міжнародної організації ефективно реагувати на воєнні конфлікти та світові загрози. На нашу думку, деаббревіація – надзвичайно потужний інструмент для того, щоб висловити протест або іронію. Вона дає змогу авторам не лише грати зі словами, але й передавати глибокі смисли, актуальні для воєнного та політичного контексту. Погоджуємось із твердженням С. Климович і С. Мартос, що емоція гумористичного в таких словах виникає під час зіткнення загальновідомого змісту аббревіатури і специфічного сленгового тлумачення [41, с. 91].

Отже, АЛН, утворені неuzuальними способами, – важливий складник мови сучасної воєнної поезії. Їхня продуктивність зумовлена не лише творчим

потенціалом мовців, але й експресивною насиченістю цих слів. Такі неолексеми поповнюють мовну систему через інноваційні підходи до словотворення, зокрема шляхом використання графічних і семантичних засобів. У сучасній військовій поезії найбільше лексичних одиниць утворено контамінацією та поліграфіксацією, що виконують функцію смислового акцентування, моделюючи складні контексти воєнної реальності. Незначну кількість новотворів сконструйовано капіталізацією, гендіадісом, голофразисом і деаббревіацією.

ВИСНОВКИ

Мова постійно розвивається та модифікується, на що впливають внутрішньо- та зовнішньомовні чинники, одним із яких стала російсько-українська війна, що триває з 2014 року. Лексичний склад мови зазнав потужних змін завдяки з'яві нових слів, які з-поміж іншого були створені або увиразнені в поетичних текстах.

З початку повномасштабного вторгнення воєнна поезія стала більш поширеною, оскільки в ній автори виражають свій стан, реакцію на сучасні реалії, висловлюють власні почуття, переживання та ненависть до ворога. Крім того, поетичні твори воєнної тематики активно побутують в інтернет-дискурсі, що уможлиблює їх повну доступність.

Воєнна українська поезія – своєрідний літопис емоційних і психологічних переживань суспільства в умовах війни. Через яскраві образи, багату символіку та сміливі емоційні акценти поети не тільки фіксують події та досвід сучасного українця, але й намагаються осмислити травматичний досвід, який війна залишає в колективній та індивідуальній свідомості. Це дієвий засіб вербалізувати біль, страх і надію, що допомагає суспільству рефлексувати та долати кризові етапи. Роль поезії в умовах війни – не лише висловлювати почуття, але й слугувати терапевтичним інструментом, який допомагає читачам співпереживати, розуміти й відновлювати внутрішню рівновагу.

Складні соціально-політичні умови стимулюють мовотворчість, збагачують лексичний склад новими одиницями та переосмисленням звичних слів. АЛН відображають індивідуальне світосприйняття, національний менталітет і культурну ідентичність, правдиво передають воєнну реальність, називають явища, предмети та події, що постають у нових життєвих умовах.

АЛН трактуємо як незвичне лексичне утворення з емоційно-забарвленим значенням, що функціює в мові поетичних творів, позначає нові предмети та явища, відображає особливості світосприйняття письменника та є маркером авторського стилю.

У сучасній військовій поезії засвідчено 539 індивідуально-авторських новотворів і 31 загальнономовний неологізм. АЛН (*баран-ліліпут, зомбонутий, вбити*) відображають творчий експеримент митців, натомість загальнономовні неологізми (*ватний, бандера-смузі, пуйло*) найменують ворога, країну-агресора, виражають ненависть українців до військових дій.

Лексикографічні дослідження АЛН демонструють, як війна впливає на мовну систему, збагачуючи її новими одиницями. У неологічних словниках зафіксовано лексичні новотвори, проаналізовано їхнє походження, структуру та семантику. Дослідники, зокрема Г. М. Вокальчук, А. М. Нелюба та Є. О. Редько, розширили теоретичну базу та методику укладання словників АЛН, вивчаючи інновації військової тематики через призму авторських стилів, суспільних змін і мовних трансформацій.

На сучасному етапі з'являються інтернет-словники, які фіксують новотвори війни. З-поміж важливих лексикографічних праць виокремлено «Словник українського спротиву» Г. М. Вокальчук, Н. А. Адах, «Словник війни» Остапа Сливинського, а також словник «Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа» за редакцією Л. І. Шевченко та Д. Ю. Сизонова.

Аналіз семантичних особливостей АЛН, зафіксованих у сучасній військовій поезії, дав змогу простежити основні закономірності авторської номінації.

Іменникові інновації (87,7%) створюють системно організоване тематичне поле, до якого входять такі ЛСГ: «Найменування ворога» (*вбивці-орки, звір-росіянин, рашист-падлюка*), «Номінації Росії та російських політиків» (*гном-авторитет, Ліліпутін, країна-мотрьюшка*), «Назви українців» (*воїн-звитяжець, люди-янголи*), «Найменування української землі» (*країна-руїна, земля-святиня*), «Назви білорусів» (*бацька-білорус, бульбоїд*), «Номінації війни» (*кривдниця-війна, війна-злодійка*), «Назви військової зброї» (*трембіти-джавеліни, бандера-смузі*). Переважають іменникові новотвори, які мають негативну й жартівливу конотацію, позначають ворогів і віддзеркалюють ставлення українців до російських військових. Неолексеми, що найменують українців і українську землю, акцентують на хоробрості та непереможності,

підкреслюючи героїчний образ військових, що захищають народ від ворожих атак. Ці нові мовні одиниці виконують важливу роль у формуванні позитивного національного образу та символізують мужність і стійкість українського народу в часи війни.

Авторські прикметникові новотвори (10%) формують емоційну та семантичну атмосферу, характерну для воєнного часу. Виокремлено номінації з кольоративною семантикою, що вказують на наслідки війни, зокрема кровопролиття, убивства, смерть; новотвори, які передають внутрішні особливості й зовнішню характеристику ворога та внутрішній стан українців. Менш репрезентативні інновації, які мають у своїй семантичній структурі семи 'звір', 'рашист', 'зомбі' та утворені від прізвища російського президента.

Дієслівні новотвори (2,1%) в сучасній воєнній поезії репрезентовано невеликою кількістю емоційно-експресивних інновацій, які реалістично відображають суспільні процеси та передають психологічний стан людей. Авторські дієслова мають денотативні семи 'дія', 'стан', 'процес'. Виокремлено дієслівні ЛСГ, що характеризують емоційний стан, фізичну дію та звучання.

З'ясовано, що 83,7% інновацій утворено узуальними способами та 17,3% — okazіональними. Найбільш продуктивною виявилася юкстапозиція, за допомогою якої сконструйовано неолексеми, що найменовують українських воїнів і російських окупантів. Такі АЛН емоційно забарвлюють текст, тому виокремлено близькі за значенням сполуки, означувально-означувані, означувано-означувальні та багатоосновні одиниці. За емоційно-експресивною характеристикою індивідуально-авторські юкстапозити розподілено на юкстапозити-демінітиви, юкстапозити-аугментативи, юкстапозити-номінативи.

3-поміж неморфологічних способів переважають морфолого-синтаксичний, зокрема субстантивація, та лексико-семантичний, що дає змогу мовцям економити мовні засоби, забезпечуючи стислість висловлювання.

У системі неузуальних способів словотворення превалює контамінація (3,9%) та поліграфіксація (8,5%). Найбільше неолексем, утворених

контамінацією, сформовано вичленуванням однієї твірної основи в іншу та накладанням однієї твірної основи на іншу. Переважає контамінування неолексем за моделлю «антропонім+антропонім». Такі АЛН позначають політичних діячів і передають зневажливе ставлення до президента росії.

Поліграфіксацією утворено здебільшого АЛН з латиничними графічними засобами Z і V – маркерами російської пропаганди та реклами. Такі інновації переважно найменують російських військових і росію та вказують на ненависть українців до них. Здебільшого автори замінюють кириличні літери З і В латинськими, використовуючи їх для того, щоб надати тексту стилістичного ефекту й увиразнити візуальний ефект, що є прикладом мовної гри. Крім позначень Z і V у сучасній військовій поезії засвідчено АЛН з іншими латинськими літерами (*rauuust*, *Путлер* та ін). Низку лексем сконструйовано ідеографіксацією, зокрема зафіксовано інновації з невербальними засобами, як-от, знак @, символ грошової одиниці \$.

Капіталізацією (0,5%), гендіадісом (0,3%), транслітерною графіксацією (0,1%), деаббревіацією (0,1%) сконструйовано незначну кількість авторських новотворів. Такі інновації найменують ворогів, країну-агресора, а також політичні та культурні явища, що відображають боротьбу та стійкість під час війни.

Укладено словник лексичних новотворів, у якому зафіксовано близько 560 інновацій. До лексикографічної праці ввійшли індивідуально-авторські й загальнономовні неологізми, засвідчені в сучасній військовій поезії.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в аналізі національно-культурних і біблійних компонентів у семантичній структурі авторських лексичних новотворів, зафіксованих у сучасній військовій поезії, а також у вивченні АЛН з еволюційного та функційно-стилістичного погляду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Lerer S. *Inventing English: The Portable History of the Language*. Columbia University Press: New-York, 2007. 316 p.
2. The International Institute for Strategic Studies. *The Military Balance*. London Office, 2018. 504 p.
3. Translating military slang terms from English. *Research on Humanities and Social sciences*. 2016. № 6 (24). P. 52–62.
4. Адах Н. А. Авторські лексичні новотвори в поезії Василя Барки: семантика, функції, прагматика : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Рівне, 2008. 264 с.
5. Адах Н. А. Словник авторських лексичних новотворів Василя Барки. *Адах Н. А. Авторські лексичні новотвори Василя Барки (семантикодериваційний та лексикографічний аспекти)*. Рівне : Видавництво Олега Зеня, 2007. С. 52–131.
6. Адах Н. А., чук Г. М. Українська неологія доби російської агресії 2014-2023 років (лексикографічний аспект). *Досвід війни. Медійно-дискурсивний простір сучасної України* / за ред. С. Романюк. Варшава : University of Warsaw Press, 2024. С. 95–110.
7. Бачинська Г. В., Вербовецька О. С. Лінгвістичні особливості військової лексики в повісті О. Вільчинського «У степу під Авдіївкою»: структурно-семантичний аспект. *Мова і культура*. Київ: ВД Дмитра Бураго, 2020. Вип. 22, т. 5. С. 239–245.
8. Бережанський І. Звідки пішли назви «вантаж 200» і «трьохсотий»: пояснення Жданова. 28.06.2022. URL: <https://tsn.ua/ato/zvidki-pishli-nazvi-vantazh-200-i-trohsotiy-poyasnennya-zhdanova-2096725.html> (дата звернення: 11.10.2024).
9. Бойко В. М. Графодеривація в українських рекламних текстах. *Література та культура Полісся*. 2021. № 19. С. 132–140.
10. Брага І. І. Соціолінгвальні явища в українських новітніх словниках. *Українська мова*. 2024. №1. С. 77–107.

11. Букет Є. АрміяInform представляє словник неологізмів української мови. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/20/armiyainform-predstavlyaye-slovnyk-neologizmiv-ukrayinskoji-movu/> (дата звернення: 18.01.2024).
12. Василенко Д. В. Розвиток словникового складу англійської мови військової сфери ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2008. 237 с.
13. Вихованець І. Р. Прикладка. *Українська мова : енциклопедія*. Київ: Вид-во “Українська енциклопедія” імені М. П. Бажана, 2004. С. 524–525.
14. Вокальчук Г. М. Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексико-графічний аспект): монографія. Рівне: РДГУ, 2004. 526 с.
15. Вокальчук Г. М. Короткий словник авторських неологізмів в українській поезії ХХ століття. Авторський неологізм в українській поезії ХХ століття (лексикографічний аспект): монографія. 2004. С. 94–491.
16. Вокальчук Г. М. Оказіональні лексичні новотвори в українській поезії ХХ століття: дис. ... доктора філол. наук : 10.02.01. Київ, 2009. 40 с.
17. Вокальчук Г. М. Семантико-стилістичні особливості юкстапозитів у поезії Лесі Українки. *Лінгвостилістичні студії*. 2014. С. 48–55.
18. Вокальчук Г. М. Словотворчість українських поетів ХХ століття : монографія. Острог : Вид-во НаУ “Острозька академія”, 2008. 536 с.
19. Вокальчук Г. М. „Я – беззразковості поет” (словотворчість Михайля Семенка): монографія. Рівне: Перспектива, 2006. 201 с.
20. Гладченко А. М., Комарова О. С. Неологізація лексики у період російсько-української війни. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика*. 2023. Т. 34. С. 7–13.
21. Гомон А. М., Чернявська С. М. Неологізми в українській військовій термінології: лексико-семантичні особливості. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Т. 34, № 1, ч. 2. С. 168–174.

22. Городиловська Г. П. Метафоризація як лексико-семантичний спосіб творення воєнних неологізмів. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. № 207. С. 54–61.
23. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник для студентів ВНЗ. Київ : Академія, 2004. 334 с.
24. Гриценко С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. № 2(32). С. 9–13.
25. Данильчук Д. Війна, що змінила мову: росія з малої літери, легітимізація матюків. *Читомо*. 04.05.2022. URL: <https://chytomo.com/chomu-vsi-pyshut-rosiia-z-malenkoi-a-matiuky-staly-normoiu-u-zmi-sposterezhennia-linhvista/> (дата звернення: 05.10.2024).
26. Дашкевич Я. Як Московія привласнила історію Київської Русі. *Універсум*. 2011. № 11-12 (217-218). URL: <https://universum.lviv.ua/magazines/universum/2011/6/dashk.html> (дата звернення: 18.10.2024).
27. Дем'яненко Б. Л., Дем'яненко В. М. Російська військова агресія проти України 2014–2022 рр.: політичні та побутові неологізми називання агресора. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2022. № 9. С. 173–194.
28. Етимологічний словник української мови : у 7 т. Т. 2: Д–Копці / ред. кол.: О. С. Мельничук (гол. ред.), В. Т. Коломієць, О. Б. Ткаченко. Київ : Наукова думка, 1985. 572 с.
29. Жадан С. Промова на врученні Премії миру німецьких книгарів 2022 р. URL: <https://www.facebook.com/serhiy.zhadan> (дата звернення: 11.12.2023).
30. Жижома О. О. Індивідуально-авторські новотвори в поетичному дискурсі 80–90-х років ХХ століття: дис. ...кандидата філол. наук: 10.02.01. Київ, 2003. 242 с.

31. Землянська А. В. Колористика сучасної поезії про війну (на матеріалі мережі «Facebook»). *Література й історія: матеріали Всеукраїнської наукової конференції (17–18 листопада 2022 р.)* / гол. ред. Н. В. Горбач та ін. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. С. 84–88.
32. Карпа В. Символіка «V» та «Z». 06.09.2022. URL: <https://bomedia.com.ua/symbols/> (дата звернення: 20.09.2024).
33. Карпіловська Є. А. Вплив інновацій на стабільність мовної системи: регулятори системної рівноваги. *Мовознавство*. 2008. №2-3. С. 148–158.
34. Карпіловська Є. А. Динаміка сучасної української мови в словниках нового покоління (проект серії словників нової української лексики). *Українська мова*. 2004. №3. С. 3–29.
35. Карпіловська Є. А. Неузואльне словотворення: правила «гри без правил». *Вісник Київського національного лінгвістичного ун-ту. Серія «Філологія»*. 2005. Т.8. №1. С.106–117.
36. Кирилюк О. В. Словник авторських лексичних новотворів Павла Тичини. *Мовотворчість Павла Тичини у дзеркалі третього тисячоліття: збірник наукових праць*. Острог: Національний університет «Острозька академія». 2011. С. 181–263.
37. Кириченко І. Ватники: хто вони – люди, які й досі симпатизують Росії. Україна молода. 2022. Вип. 025. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3819/188/169151/> (дата звернення: 05.10.2024).
38. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: монографія. Київ : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. 434 с.
39. Клименко Н. Ф. Словотвірна структура і семантика складних слів у сучасній українській мові. Київ : Наукова думка, 1984. 251 с.
40. Клименко Н. Ф. Юкстапозит. *Українська мова : енциклопедія*. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2007. С. 810.

41. Климович С., Мартос С. Абревіація та словоскладання як способи творення молодіжних сленгізмів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2018. Випуск 32. С. 88–94.
42. Ковалик І. І. Вчення про словотвір. *Вибрані праці*. Івано Франківськ : Місто НВ, 2007. 404 с.
43. Ковальов Д. Хто такі бандерлоги і чого вони хочуть. 05.06.2014. URL: <https://initiativenational.blogspot.com/2014/06/banderlohi-jdut-u-nastup.html> (дата звернення: 08.08.2024).
44. Коктейль Молотова. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BA%D1%82%D0%B5%D0%B9%D0%BB%D1%8C_%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0 (дата звернення: 10.10.2024).
45. Колоїз Ж. В. До питання про диференціацію основних понять неології. *Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки*. 2002. № 3. С. 78–83.
46. Колоїз Ж. В. Неузואльне словотворення : монографія. Кривий Ріг : НПП Астерікс, 2015. 156 с.
47. Колоїз Ж. В. Оказіональні утворення в сучасному інформаційному дискурсі. *Лінгвістика : зб. наук. праць : матеріали Міжнародної наукової конференції «Сучасний лінгвістичний і лінгводидактичний дискурсний простір» (Луганськ, 6–7 жовтня 2010 р.) / гол. ред. К. Д. Глуховцева та ін.* Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2010. № 2(20). С. 166–171.
48. Колоїз Ж. В. Тлумачно-словотвірний словник оказіоналізмів. Кривий Ріг : Явва, 2003. 168 с.
49. Кондратенко М. Ванька встанька. URL: <https://www.pisni.org.ua/songs/5453545.html> (дата звернення: 01.10.2024).
50. Космеда Т. А., Халіман О. В. Мовна гра в парадигмі інтерпретативної лінгвістики. Граматика оцінки. Граматична іграма (теоретичне осмислення дискурсивної практики). Дрогобич : Коло, 2013. 228 с.

51. Костенко В. «Нацистський знак» у концтаборі: СБУ пояснила значення літери «Z» на техніці РФ. 07.03.2022. URL: <https://www.dsnews.ua/ukr/politics/nacistskiy-znak-v-konclagere-sbu-obyasnila-znachenie-bukvy-z-na-tehnike-rf-07032022-454292> (дата звернення: 06.10.2024).
52. Котомка. *Вікіпедія*. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%BA%D0%B0> (дата звернення: 18.08.2024).
53. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підручник. Київ : Академія, 2000. 368 с.
54. Кремінь Т. Новітні сленгізми-неологізми – мовне відзеркалення війни. *Укрінформ*. 23.05.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3490258-novitni-slengizmineologizmi-movne-viddzerkalenna-vijni.html> (дата звернення: 25.10.2024).
55. Кузьменко А. Сука-війна URL: <https://www.pisni.org.ua/songs/2292124.html> (дата звернення: 08.10.2024).
56. Лаврінець О., Симонова К., Ярошевич І. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: підручник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія, 2019. 526 с.
57. Лазарєв О. В. Неологізми у сучасному мовленні. *Матеріали IV Всеукраїнської інтернет-конференції «Проблеми лінгвістики й методики викладання мов у контексті входження України в європейський простір»*. Умань: Уманський НУС, 2022. С. 20–44.
58. Левкова А. Слова війни. Як народжуються і живуть слова. Портал, 2020. 208 с.
59. Литовченко І. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд) : монографія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2016. 206 с.
60. Літвінова І. М. Репрезентація образу війни у сучасній українській поезії (на матеріалі текстів за березень-травень 2022 року). *Linguistic Bulletin*. 2022. №1(33). С. 103–111.

61. Лукаш Г. П. Конотації етнонімів у мовній та культурній свідомості українців. *Мова і суспільство*. 2018. Випуск 9. С. 125–132.
62. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-ті роки ХХ ст.): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львів, 2002. 20 с.
63. Максимчук В. В. Словник лексичних новотворів сучасних поетів Рівненщини. *Максимчук В. В. Словотворчість сучасних поетів Рівненщини : монографія*. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. С. 118–348.
64. Максимчук В. В. Авторські новотвори з компонентами на позначення об'єктів невидимого світу (на матеріалі сучасної поезії Рівненщини). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича : збірник наукових праць / наук. ред. Бунчук Б. І. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. Вип. 509–511 : Слов'янська філологія*. С. 274–279.
65. Максимчук В. В. Капіталізація як спосіб оновлення футбольного лексикону. *«Citius, Altius, Fortius!»: феномен спорту в літературі та культурі : зб. матеріалів конференції (Бердянськ, 24–25 вересня 2020 р.) / гол. ред. О. П. Новик*. Бердянськ : БДПУ, 2020. С. 98–100.
66. Максимчук В. В. Словотворчість сучасних поетів Рівненщини : монографія / за ред. Г. М. Вокальчук. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. 386 с.
67. Маленко О. О. Риторика війни в сучасному українському поетичному дискурсі. *Український світу наукових парадигмах : зб. наук. праць*. Харків : ХІФТ, 2016. Вип. 3. С. 105–113.
68. Мартинець А., Чередник Т. Міфологізація вербальних візій у сучасній українській мережевій поезії про війну. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2023. №8. С. 37–44.
69. Маслій Н. А. Словотвірні процеси в українській мові воєнного часу. *Філологія ХХІ століття: збірник наукових праць студентства й наукової*

молоді за матеріалами XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентства й наукової молоді. Харків : Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 160–164.

70. Матвієнко В. Е. Художнє осмислення психотравматичного досвіду війни у збірках Бориса Гуменюка «Вірші з війни» та «Блокпост». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 40. Том 1. С. 62–66.

71. Матвійчук Т. П. Неологізація мови у часи війни: структурно-семантичні особливості новотворів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2024. № 65 С. 33–36.

72. Мацько Л. І., Мацько О. М., Сидоренко О. М. Стилїстика української мови: підручник. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.

73. Медведєва А. А. Специфіка власних назв у романі Міхаеля Енде «Нескінченна історія» та її відтворення у перекладі. *Молодіжний науковий журнал «Студентські наукові студії»*. 2013. Випуск 1 (32). С. 31–35.

74. Мислово: онлайн-словник неологізмів та сленгу сучасної української мови. URL: <https://myslovo.com/>

75. Мова війни: нові слова, нові значення, нове сприйняття / упор. М. Мазурок, Л. Заводна. Рівне : РОППО, 2023. 48 с.

76. Написання назв «російська федерація». *Національна комісія зі стандартів державної мови*. 20.09.2023. URL: <https://mova.gov.ua/news/napysannia-nazv-rosiiska-federatsiia> (дата звернення: 05.10.2024).

77. Нелюба А. М. Черезкрокове словотворення й інноваційні явища в українській мові (на зразках суфіксальних дериватів). *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство»*. № 11. 2009. Вип. 15, т. 1. С. 201–208.

78. Нелюба А., Редько Є. Лексико-словотвірні інновації (2015–2016): словник. Харків : Харківське історико-філологічне товариство, 2017. 204 с.

79. Орлова В. Що означають символи Z та V на техніці окупантів: пояснення (фото). УНІАН. 03.04.2022. URL: <https://www.unian.ua/war/shcho-znachit-z-ta-v-na-tehnici-okupantiv-foto-novini-vtor-gnennya-rosiji-v-ukrajinu-11770981.html> (дата звернення: 21.09.2024).
80. Пастух Т. Поезія в час війни (I). URL: <https://zbruc.eu/node/112014> (дата звернення: 11.12.2023).
81. Пастух Т. Поезія в час війни (II). URL: <https://zbruc.eu/node/112646> (дата звернення: 11.12.2023).
82. Пастух Т. Поезія в час війни (III). URL: <https://zbruc.eu/node/113426> (дата звернення: 11.12.2023).
83. Поліщук Я. *Arg masacrae*, або про те, чи є поезія на війні. *Слово і Час*. 2016. №7. С. 3–11.
84. Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну : Закон України від 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-20#Text> (дата звернення: 25.09.2024).
85. Пухонська О. Поза межами бою. *Дискурс війни в сучасній літературі*. Брустури : Дискурсус, 2022. 288 с.
86. Радько О. Г. Індивідуально-авторські назви статичних ознак в українській поезії ХХ сторіччя: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Острог, 2016. 327 с.
87. Радько О. Г. Словник індивідуально-авторських прикметників в українській поезії ХХ-ХХІ сторіч. *Радько О. Г. Індивідуально-авторські назви статичних ознак в українській поезії ХХ сторіччя: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01*. Острог, 2016. С. 299–327.
88. Редько Є. О. Словотвірна контамінація в сучасних інноваційних процесах. ХХ–ХХІ століття: жанрово-стильові й лінгвістичні метаморфози в українській мові і літературі : колективна монографія. Olomouc : VUP, 2016. С. 205–229.

89. Рогальська-Якубова І., Чепелюк Н. Воєнні неологізми на позначення ворога в інтернет-дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. С. 101–107.
90. Русанівський В. М. Мова в нашому житті. Київ : Наукова думка, 1989. 111 с.
91. Рябченко М. Жанрова різноманітність воєнної прози в сучасній українській літературі. *Najnowsza słowiańska literatura i kultura popularna. Figury swojskości i obcości współczesnego świata w literaturze i kulturze popularnej krajów słowiańskich*. 2019. С. 277–289.
92. Семенюк О. В. Лексичні новотвори Павла Тичини: структура, семантика, лексикографічно-часові параметри: дис. ... кандидата філол. наук: 10.02.01. Луцьк, 2015. 275 с.
93. Сливинський О. Словник війни. Харків : Vivat, 2023. 224 с.
94. Словник Путіна: політичний сленг путінської епохи. 11.05.2015. URL: https://24tv.ua/slovník_putina_politichniy_sleng_putinskoyi_epohi_n572945 (дата звернення: 15.10.2024).
95. Словник української мови : в 11 томах. Київ : Наукова думка, 1970–1980.
96. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації). Вид. 2-ге. Київ : Пугач, 2005. 388 с.
97. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Берковець та ін. ; за ред. А. К. Мойсієнка. Київ : Знання, 2013. 530 с.
98. Термінологічний словник російсько-української війни / за ред. М. М. Слюсаревського; упоряд. С. Л. Чуніхіна. Київ : Ін-т соціальної та політичної психології НАПН України, 2022. 20 с.
99. Тищенко-Ламанський Р. «На щиті» замість «Груз 200». Як у ЗСУ позбуваються радянської спадщини. *Твоє місто*. 15.08.2022. URL: https://voemisto.tv/exclusive/na_shchyti_zamist_vantazh_200_yak_u_zsu_pozbuvayutsya_radyanskoj_spadshchyny_135977.html (дата звернення: 15.10.2024).

100. Турчак О. М. Оказіоналізми в мові української преси 90-х років ХХ століття: автореф. дис. канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровськ, 2005. 19 с.
101. Турчак О. М. Юкстапозитні типи як основа новотворів публіцистичного стилю (на матеріалі періодичних видань кінця ХХ століття). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. 2016. Випуск 75. С. 32–35.
102. Українець О. Свинособаки, рашисти, кацапи: звідки взялися зневажливі прізвиська для ворога. URL: <https://www.platfor.ma/topic> (дата звертання: 20.05.2024).
103. Фіялка С. Зображально-виражальні засоби в українській поезії періоду повномасштабної військової агресії РФ. *Синопис: текст, контекст, media*. 2023. №29 (2). С. 114–119.
104. Хар М. Є. Воєнний дискурс: процеси неологізації. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Випуск 24. Том 1. С. 160-166.
105. Хотин Р. «Рашка», «лапті», «мордор». Чому українці дають глузливі назви Росії в часи війни і що вони означають? *Радіо Свобода*. 2020. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-yak-ukrayintsi-nazyvayut-rosiyu-v-chas-viyny/32418920.html> (дата звернення: 11.05.2024).
106. Христич Н. С. Переклад індивідуально-авторських лексичних інновацій як декодування концептуальної інформації (на матеріалі поетичних творів П. Тичини). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Германістика та міжкультурна комунікація*. 2020. №1. С. 117–123.
107. Цепкало Т. О. Міфологізм української поезії ХХ століття як об'єкт літературного дискурсу. URL: http://www.baltijapublishing.lv/download/monograph/colmomo_fil/22.pdf (дата звернення: 11.12.2023).
108. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. Ч.1. 114 с.

109. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2019. Ч. 2. 119 с.

110. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2020. Ч. 3. 120 с.

111. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. Ч. 4. 100 с.

112. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа: словник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2022. Ч. 5. 359 с.

113. Шевчук Л. В. Словотвірна контамінація як вияв лінгвокреативності на феномен війни (на матеріалі медіатекстів). *Записки з українського мовознавства*. 2022. С. 172–185.

114. Юрковська М. М. Дискурс англomовної анімаційної комедії : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2011. 23 с.

СПИСОК ПЕРШОДЖЕРЕЛ ТА ЇХ УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

БГум Гуменюк Б. Вірші з війни: поезії. Київ : Ярославів Вал, 2015. 136 с.

Гол(авп) Пилипець Т. М. Голоси: (антологія військових письменників). Київ: Самміт-Книга, 2023. 260 с.

ПВ Поезія вільних / Міністерство культури та інформаційної політики України. 2022. URL: <https://warpoetry.mkip.gov.ua/>

Там де вдома Там де вдома : 112 віршів про любов та війну / Максим Кривцов, Марко Терен, Влад Сорд, Юлія Ілюха, Валерій Пузік; уклад. Юлія Ілюха; іл. Олена Сарженко, Валерій Пузік. Харків : АССА, 2019. 220 с.

ТБац Бацмай Тетяна ПРОжити: збірка поезій. Рівне : Культура Рівненщини, 2023. 210 с.

ДОДАТКИ

Додаток А.

СЛОВНИК ЛЕКСИЧНИХ НОВОТВОРІВ У СУЧАСНІЙ ВОЄННІЙ ПОЕЗІЇ

Словник лексичних новотворів у сучасній військовій поезії укладено за лексикографічними принципами, які розробила Г. М. Вокальчук, апробували й удосконалили автори словників, виданих у лексикографічній серії «Українська ідентифікаційно-авторська неологія». Основна мета праці – систематизувати та описати лексичні інновації, засвідчені в сучасній військовій поезії.

До словника лексичних новотворів у сучасній військовій поезії увійшли:

- іменникові новотвори, напр., *баран-ліліпут* (Володимир Шевчук, ПВ:22616, #~09.09.2022), *вбивця-орк* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:29006, #10.04.2023), *захисник-лев* (Позивний «Поет», ПВ:20058, #05.04.2022), *паРАША* (Микола Карпець, ПВ:8649, #~30.03.2022);
- прикметникові інновації, як-от, *підуральський* (Юлія Базя, ПВ:21084, #~17.07.2022), *ракетно-дроновий* (Максим Златьєв, ПВ:27406, #23.02.2023), *руїнно-спотворений* (Пономарьов Олег, ПВ:19066, #~31.05.2022);
- дієслівні та дієприкметникові новотвори: *хлипати-тужити* (Ніна Арендар, ПВ:34551, #07.10.2023), *розстріляти* (Херсонська Пташка, ПВ:31479, #21.06.2023), *вбити* (Олена Мягих, ПВ:32218, #~17.07.2023); *неЗапроханий* (Ірина, ПВ:1532, #~20.03.2022).

У словнику розмежовано ідентифікаційно-авторські новотвори та загальнономовні неологізми на основі декількох критеріїв:

- частота вживання: загальнономовні неологізми вживають у різних мовленнєвих ситуаціях, медіа, інтернет-дискурсі. Натомість ідентифікаційно-авторські побутують лише в поетичному тексті конкретного автора;
- словникова фіксація: загальнономовні неологізми, якщо їх активно використовують протягом тривалого часу входять до словників.

Загальний обсяг словника – понад 560 одиниць, із них 529 – ідентифікаційно-авторських і 31 – загальнономовних неологізмів.

Джерелами для створення словника стали поетичні тексти, розміщені на порталі «Поезія вільних», а також вірші Бориса Гуменюка, Тамари Бацмай, Максима Кривцова, Валерія Пузика, Влада Сорда та ін.

Ідентифікаційно-авторські новотвори в словниковій статті позначено скороченням *інд-авт.*, а загальнономовні – *заг. неол.* після кожного слова, напр., **Мижєбратній**, прикм., інд.-авт., **Двохсбтій**, ім., ч. р., заг. неол.

У словниковій статті наведено приклади вживання загальнономовного неологізма в сучасній військовій поезії та 2–3 приклади в інших дискурсах. Дата в порівняльному контексті раніша, ніж у військовій поезії. Це засвідчує, що поет не творив слова, а воно побутувало раніше. Наприклад, **Бандерлог**, ім., ч. р., заг. неол., *Світ зрозуміє: «велич рашики» - фейк. / Всього лиш недолугі бандерлоги* (Віра Павленко, ПВ:25761, #01.01.2023); пор.: *Путін обізвав російську опозицію "бандерлогами"* (<https://tsn.ua>, 15.12.2012); *Хто такі бандерлоги і чого вони хочуть* (initiativenational.blogspot.com, 05.06.2014). Також додано пізніші контексти, що свідчать про поступове входження слова в мовну практику, напр., **Лаптеногий**, прикм., заг. неол., *Мене не потрібно звільняти / Я живу у вільній неньці-Україні / Та лаптеногим цього не поняти / Бо звикли бомжувати в убогій руїні* (Юлія Німчинова, ПВ:20617, #~09.07.2022); пор.: *Б'ємося проти тиранії лаптеногих власною доморощеною тиранією* (espresso.tv, 10.09.2024). Усі порівнювані контексти розміщено за хронологією.

Іменникові новотвори подано в називному відмінку однини, а в множині – лише юкстапозитні інновації, у яких використання форми однини змінює лексичне значення, напр., **Облуди-кайдани**, ім., мн., **Часо-дзвони**, ім., мн., **Орки-московлята**, ім., мн.

Прикметникові й дієприкметникові інновації подано в називному відмінку чоловічого роду незалежно від граматичної форми, у якій новотвір ужито в контексті, напр., **Хижацько-озвірілий**, прикм., **НеЗапроханий**, дієприкм., пор.: **Трепетно-іскристий**, прикм., *Всім дарує казку золотисту, / Так барвисто стелить килимки, / І про мрію, трепетно-іскристу, / Запитає ніжно у ріки* (Надія Петровська, ПВ:35475, #~23.11.2023).

Дієслівні новотвори наведено в інфінітиві зі збереженням категорії виду, напр.: **ПРОжити**, дієсл., **Відкобзобнити**, дієсл.

У словнику подано граматичні характеристики новотворів, зокрема рід і число іменника, адже після кожної іменникової інновації є вказівка на рід, а після слів, зафіксованих у множині, – на число, напр.: **Ватник**, ім., ч. р., **Браття-неборакі**, ім., мн.

У словниковій статті після позначки # вказано дату створення лексичного новотвору та вживання загальнономовного неологізму в сучасній військовій поезії, якщо її вказав письменник. Інновацію може бути датовано:

- конкретним днем, напр.: **Горе-біль**, ім., с. р., інд.-авт., *Горем-бодем по Україні / Війна покотилась, / Де сліди її – руїни, / Ніщо не світилось* (Ганна Демиденко, ПВ:37701, #16.02.2024); **Мозкаль**, ім., ч. р., інд.-авт., *На поріг би не пустили мозкалів - потвору! / Брану міцно зачинили б, щоб не йшли до двору!* (Башинська Ніна Анатоліївна, ПВ:37692, #10.03.2024);

- приблизною датою: **Боягуз-заєць**, ім., ч. р., інд.-авт., *Ей, боягузе-зайцю, ухляйте, / ти чом злякався – і зразу вгору „лапки“? / Нема у тебе інших варіантів / як в ЗСУ служить – і крапка!* (Анатолій Яриновський, ПВ:37573, #~04.03.2024); **Дрон-корифей**, ім., ч. р., інд.-авт., *Веде оператор свій дрон-корифей / вдивляється зморено в тьмянний дисплей* (Пироженко Євгеній Григорович, ПВ:37713, #~11.03.2024).

Після ілюстрації в круглих дужках подано вказівку на джерело, у якому зафіксовано лексичний новотвір із зазначенням сторінки, якщо це поетична збірка, напр.: (#Гол(авп):31), (БГум1:22), і порядковий номер поезії на порталі «Поезія вільних»: (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27174, #26.01.2023), (Тетяна Димань, ПВ:5573, #~23.03.2022).

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ І ПОЗНАЧКИ, УЖИВАНІ В СЛОВНИКУ

див. – дивись

дієприкм. – дієприкметник

дієсл. – дієслово

ж. р. – жіночий рід

заг. неол. – загальнономовний неологізм

ім. – іменник

інд.-авт. – індивідуально-авторський новотвір

мн. – множина

пор. – порівняй

прикм. – прикметник

присл. – прислівник

с. р. – середній рід

ч. р. – чоловічий рід

/ – вказівка на кінець віршового рядка

() – вказівка на джерело ілюстративного матеріалу

#~ – вказівка на приблизну дату створення лексичного новотвору

Агресор-кацап, ім., ч. р., інд.-авт., *Агресорів-кацапів / ти косиш тисячами. / І ссе зі злості лапу / їх виродок ночами* (Василь Клічак, ПВ:4004, #13.03.2022).

Агресор-ордінець, ім., ч. р., інд.-авт., *Жорстокість дивує багатьох українців, / Хто і чим окупантам завинив? / Та мета і ціль агресорів-ординців / Знищити народ, що вільно жив* (Альбіна Кулик, ПВ:25340, #~22.12.2022).

Анти-аси, ім., мн., інд.-авт., *Але, не міг ти знати про наліт / Щоденний цих російських анти-асів* (Ірина Кримська-Лузанчук, ПВ:11551, #26.03.2022).

«Асвабадітель-воїн», ім., ч. р., інд.-авт., *Ти думав, що будеш «асвабадітелем-воїном»? / А в дійсності вийшло - немічна гнида!* (Воронюк Маргарита, ПВ:12060, #~07.04.2022).

АТОшний, прикм., заг. неол., *АТОшні діти, а в орків – сказ, / Поки не пізно їх врятувати* (Каспрук Мирослава, ПВ:30650, #~29.05.2023); пор.: *Интерв'ю: Юрій Бутусов про «АТОшний туризм»* (youtube.com, 05.12.2014); *АТОшний «висяк»: Які потрібні військовим закони застрягли в Раді* (dero.ua, 05.12.2017).

Аззвабадітель, ім., ч. р., інд.-авт., *Аззвабадітель повернувся додому, / Багатим став хлопчина у стократ* (Юлія Базя, ПВ:21081, #~17.07.2022).

Байдужість-вбивство, ім., с. р., інд.-авт., *Іноді байдужість-вбивство, / Часто донати-зброя! / Щоб припинити звірство / треба стати Героєм!* (Альона Нікітіна, ПВ:29407, #~21.04.2023).

БалаЗта, ім., ж. р., інд.-авт., *Ми - вирок ваш! Не панувать балаЗту / На Богом даній нам святій Землі!* (Віра Павленко, ПВ:26780, #~05.02.2023).

Бандера-нацист, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми прийшли вас визволяти / Від бандер-нацистів, / А ви зброю взяли в руки / Стали захищатись* (Панасюк Валентин, ПВ:29694, #~27.04.2023).

Бандера-смүзі, ім., с. р., заг. неол., *Ми незалежні, ви звичайні сиротинці / У вас "водка" в нас Бандера-смүзі* (Валерія, ПВ:818, #~20.03.2022); пор.: *Недільний кулінарний ранок, або як готувати коктейль Бандера смүзі* (photo-lviv.in.ua, 27.02.2022); *У Сумах містяни готують для росіян "Бандера-смүзі"* (suspilne.media, 01.03.2022).

Бандерівець-фашист, ім., ч. р., інд.-авт., *Тут пропаганда матушка, / Усім браткам і батюшкам / Про «звірства» і «карателів», / «Бандерівців-фашистів», / «Страшних і злих нацистів»* (Рімма Петруня, ПВ:226, #~20.03.2022).

Бандерлóg, ім., ч. р., заг. неол., *Світ зрозуміє: «велич рашики» - фейк. / Всього лиш недолугі бандерлоги* (Віра Павленко, ПВ:25761, #01.01.2023); пор.: *Путін обізвав російську опозицію "бандерлогами"* (<https://tsn.ua>, 15.12.2012); *Хто такі бандерлоги і чого вони хочуть* (initiatiivenational.blogspot.com, 05.06.2014).

БАНДЕРóлька, ім., ж. р., інд.-авт., *Не знають москальські боти / Нашу рідну мову «настолько» / З російської «Груз двухсотый» / Перекладається як «БАНДЕРóлька»* (Константин Каріх, ПВ:19055, #~31.05.2022).

Бандіт-брат, ім., ч. р., інд.-авт., *А ось у Широкіно все розбомбили, / Будинки і школи, дитсадки та лікарні! / А те, що не рушилось, те підпалили, / Вбивали бандити-брати неначе безкарні!* (Павлюк Леонтій Михайлович, ПВ: 20928, #~13.07.2022).

Баран-ліліпút, ім., ч. р., інд.-авт., *Ще в пам'яті "гітлер капут", / А тут нова морда огидна. / Це дикий баран-ліліпút / Зі сходу сміється ехидно* (Володимир Шевчук, ПВ:22616, #~09.09.2022).

Бацька-білорус, ім., ч. р., інд.-авт., *росія, тебе прокляли твої ж люди, Й бацька-білорус свою країну* (Олексій Трохимчук, ПВ:2325, #~21.03.2022).

Бджовелін, ім., ч. р., інд.-авт., *Хай не пруться голодранці більше в Україну / Й пам'ятають: їх чекають наші Бджовеліни!* (Олександр Бригас, ПВ:9387, #~01.04.2022).

БеЗзвучний, прикм., інд.-авт., *І ви не виЗволителі, / Як вам сказали ваші управителі... / Ви малодушні і беЗзвучні!... / Без Бога в серці, і безвільні... / Такі ж як і вони...пусті...* (Ірина, ПВ:1532, #~20.03.2022).

БеЗнаказаний, прикм., інд.-авт., *Чи думаєте, що беЗнаказані залишитесь? / Невже не бачите, дорога вам у пекло приготована?...* (Ірина, ПВ:1532, #~20.03.2022).

Безумець-гном, ім., ч. р., інд.-авт., *Скажіть, кати, – яка від них загроза? / Безумець-гном вже геть оскажений, / Чи то уже їм всім відняло розум* (Каспрук Мирослава, ПВ:29912, #~03.05.2023). 31427

Безу́мець-ка́рлик, ім., ч. р., інд.-авт., Безумець-карлик всю злість свою / Націлив знову на Україну (Каспрук Мирослава, ПВ:30650, #~29.05.2023).

Бёрку́т-ре́крут, ім., ч. р., інд.-авт., *Народ не влізе у вражі пута. / Міцніше нас лиш об'єднає / Дубинка беркута-рекрута* (Олександр Заяць, ПВ:5447, #~23.03.2022).

Бідло-ва́та, ім., с. р., інд.-авт., *Як вона руйнує хату, / як вона творить біду. / Як і наше бидло-вата / хлопа неї по плечу* (Артем, ПВ:30624, #28.05.2023).

Бідло-ра́счі, ім., с. р., інд.-авт., *Їм гроші обіцяв за це упир, / Тому чекають віплати мамаші, / Бо саме він для них усіх – кумир. / Таке воно продажне бидло-расчі* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27230, #30.03.2022).

Бідлостан, ім., ч. р., заг. неол., *Корчаться в вибухах / Чорної злоби, / Що бидлостан розплодив* (Вероніка Журавель, ПВ:33923, #17.04.2022); *Потрібно чітко визначитись чи ми у стані війни з бидлостаном. потрібно перестати словоблудити перед людьми (detector.media, 26.11.2018); Декалог є судинами у яких тече кров українців і України як держави. Тільки гниди ворожої Україні кремлівського бидлостану і їх посіпаки коментують Декалог як вороги України (ukrnationalism.com, 2018).*

Бинт-триво́га, ім., ж. р., інд.-авт., *Війну, яка диким воєм зра'ння / і страхом диким змела й мене / зі "вчора" тихого, розірвала / життя на пасма бинтів-тривога* (Оксана Воркун-Цепенда, ПВ:27507, #~25.02.2023).

Бідола́ха-во́рог, ім., ч. р., інд.-авт., *Валяється бідолаха-ворога ніжка, / Не обійшов він смерть пекучу* (Костя Слівін, ПВ:3382, #~21.03.2022).

Бій-блискави́ця, ім., ч. р., інд.-авт., *Розповім, як йде бій-блискавиця. / Як ми молимо, Боже, Тебе, / Щоб горіла свіча-гromовиця, / Що вперед Українців веде!* (Ольга Ходацька, ПВ:32387, #20.07.2023).

Біс-моска́ль, ім., ч. р., інд.-авт., *Старий Дніпро реве і знов лютує, / То клятий біс-москаль мордує* (Альона, ПВ:36573, #~21.01.2024).

Біс-путля́р, ім., ч. р., інд.-авт., *Ідть вже геть російські мари! / Валіть додому біси-путляри!* (Ірина Гудзенко-Біднина, ПВ:9380, #~01.03.2022).

Блідо-сизува́тий, прикм., інд.-авт., *Блідо-сизуваті хмарки з височини / Гірко ридають попелястими слізьми* (Дарія Семчук, ПВ:32385, #~22.07.2023).

Блок-заста́ва, ім., ж. р., інд.-авт., *Вербові котики квітують по землі, / Де тиха річка й грізна блок-застава. / Вербові котики квітують навкруги... / Сміливі! Хоч від вибухів заграва* (Лариса, ПВ: 25477, #~28.12.2022).

Борець-украї́нець, ім., ч. р., інд.-авт., *Дякую тобі, / Борцю-українець! / За гідну відсіч / Ворогів-злочинців* (Марина Гірявець, ПВ:29508, #03.03.2023).

Боягу́з-за́ець, ім., ч. р., інд.-авт., *Ей, боягузе-зайцю, ухилинте, / ти чом злякавсь – і зразу вгору „лапки“? / Нема у тебе інших варіантів / як в ЗСУ служить – і крапка!* (Анатолій Яриновський, ПВ:37573, #~04.03.2024).

Брат-«освободі́тель», ім., ч. р., інд.-авт., *«Освободіть?» Тож слухайте сюди, / «Брати-освободітелі» прокляті, / Загинете на нашій землі ви* (Лілія, ПВ:3764, #~21.03.2022).

Брат-геро́й, ім., ч. р., інд.-авт., *Брати-герої бережуть наш спокій, / "Закрили небо", але вже не при житті* (Чабаненко Марина, ПВ:3107, #~21.03.2022).

Брат-зра́дник, ім., ч. р., інд.-авт., *По різні боки барикади... / Тут - я, а там – ти, брат-зрадник!...* (Лідія Підвисоцька, ПВ:32959, #~18.08.2023).

«Брат»-супоста́т, ім., ч. р., інд.-авт., *Не буде правди на Землі, / допоки «брата»-супостата / не виб'єм з рідної землі* (Віктор Селюченко, ПВ:13763, #~11.04.2022).

«Брат-чужі́нець», ім., ч. р., інд.-авт., *Зі смертю йдуть «брати-чужинці». / Де є вони – там скрізь біда* (Ніна Фесенко (Гайковська), ПВ:17261, #~04.05.2022).

Братовбивчий-хі́жий, прикм., інд.-авт., *Вбивць благословляли на війні, / Освятивши наміри та зброю, / В братовбивчо-хи́жому двобої* (Микола Стасюк, ПВ: 15501, #~19.04.2022).

Бра́ття-небора́ки, ім., мн., інд.-авт., *Доки, доки, доки, доки / до якого часу? / Ой ви, браття-небораки, / нема на вас спасу...* (ТБац:77).

Будінок-суглоб, ім., ч. р., інд.-авт., *Сни – як сполохана згряя чорних ворон. / Плачуть міста від будинків-суглобів вивихів* (#Гол(авп):26).

Бузувір-ворог, ім., ч. р., інд.-авт., *Там Батьківщина мила, любя і спалюжена моя, / Чекає, кличе мене і блага / Не полишать її / На бузувіра-ворога...* (Yarinoa Nezhoda, ПВ:33379, #~20.08.2023).

Бульбоїд, ім., ч. р., заг. неол., *пнуть з усіх щілин клопи, воші та таргани, / то вусатий бульбоїд в РБ* хулиганить* (Володимир Чуйко, ПВ:76, #~20.03.2022); пор.: *Бульбоїд* *замітає сліди* (facebook.com, 27.02.2022); *Бульбоїд* *реально слабий на голову* (facebook.com, 02.03.2022); *От і прибув бульбоїд до країни де 1,4 ярди населення і що він там буде обговорювати???* (facebook.com, 28.02.2023).

Бункер-баба, ім., ч. р., інд.-авт., *Не допоможе вам для лиха ні свиня, ні жаба, / Перший відео знімає, другий - бункер-баба* (Свген Киричок, ПВ:8923, #~31.03.2022).

Бункер-град, ім., ч. р., інд.-авт., *Ось у бункері це діло, / Ходить він поки що сміло. / Вже йому ніде не раді / От і живе у бункер-граді* (Боже-дар, ПВ:26297, #24.12.2022).

Бункердід, ім., ч. р., інд.-авт., *І чистішим стане світ, / Як сконає «бункердід»!* (Сергій Дубенко, ПВ:32333, #20.07.2023).

Бункер-схрбня, ім., ч. р., інд.-авт., *Сховався у бункері-схроні, / Відомий тиран-людожер!* (Трахт Ігор, ПВ:6395, #~24.03.2022). 25190

Ванька-невдаха, ім., ч. р., інд.-авт., *Злії орки повзуть, мов мурахи / Зазомбовані дідом-хуйлом / Гинуть сотнями ваньки-невдахи / Й не шкода їх нікому – позор* (Петро Петрович, ПВ:1233, #~20.03.2022).

Ваньок-неандерталець, ім., ч. р., інд.-авт., *Розпочне кривавий танець / Наш Ваньок-неандерталець, / Що горілку денно п'є / І дружину скрепно б'є* (Паталаха Всеволод, ПВ:30864, #~01.06.2023).

Ваньок-неандерталець, ім., ч. р., інд.-авт., *Розпочне кривавий танець / Наш Ваньок-неандерталець, / Що горілку денно п'є / І дружину скрепно б'є* (Паталаха Всеволод, ПВ:30864, #~01.06.2023).

Варвар-вандал, ім., ч. р., інд.-авт., *Ніхто не знав, що буде далі, / Але всі знали: це війна. / Нашестя варварів-вандалів, / Послав їх, мабуть, сатана* (Микола Савка, ПВ:31634, #25.06.2023).

Ватний, прикм., заг. неол., *Колоборантам шлях назад закрить, / Вони не є, й не будуть більше «наші». / Не тільки їх, а й «ватних» посіпак* (Покрасьон Анатолій Михайлович, ПВ:19114, #~31.05.2022); пор.: *нам попався ватний таксист з Z на задньому склі. він розказував що за останні ВІСІМ років місто вилізали до блиску та тут дуже добре живуть прості люди а чиновники що крадуть кошти одразу відправляються за трати* (twitter.com, 26.04.2022); *Русня всюди русня. А ви такий же імперець і ватний придурок, як і всі інші* (twitter.com, 01.05.2022).

Ватник, ім., ч. р., заг. неол., *«Ватник», чуй: русини – не раби! / Землю вкрав – епох не викрадають, / Бо завжди загарбника здолають* (Микола Стасюк, ПВ:15497, #~19.04.2022); пор.: *Слово «ватник» внесли в словник* (volynpost.com, 12.08.2014); *«Ватники»: хто вони – люди, які й досі симпатизують Росії* (umoloda.kyiv.ua, 01.09.2022).

Вбивця-голодренець, ім., ч. р., інд.-авт., *Сильні вибухи усюди / І вночі, і вранці, / Ніяк Київ не полишать / Вбивці-голодраниці* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:36987, #29.12.2023).

Вбивця-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Люди, може родяться, / а не вбивці-кати...* (Юлія Щетіліна, ПВ:25251, #19.12.2022).

Вбивця-москаль, ім., ч. р., інд.-авт., *До неба полум'я - горить моя земля / Від бомб, ракет, снарядів, вбивці-москаля* (Тамара Гнатович, ПВ:19662, #~13.06.2022).

Вбивця-орк, ім., ч. р., інд.-авт., *Чом скажіть ви вбивці-орки кляті / Сюди пхалися? / "Русский мир"! І з бомбою "спасатель" / Помиляється!* (Анастасія Боровик, ПВ:7088, #12.03.2023).

Вбівця-посіпака, ім., сп. р., інд.-авт., *Терпить нарід наш знуцання, ракетні атаки, / Не вгамуються потвори, вбівці-посіпаки* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:29006, #10.04.2023).

Вбівця-рашійст, ім., ч. р., інд.-авт., *Країна – вбівць-рашистів / і орків-терористів. / Вернімо їм історію – / болотяну московію!...* (Валентин Бугрим, ПВ:28261, #~19.03.2023).

Вбівця-син, ім., ч. р., інд.-авт., *І молоком яким поїла? / А іграшки які давала, / Що виховала вбівцю-сина?* (Палій Олександр, ПВ:209, #~20.03.2022).

ВиЗволітель, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **БеЗзвучні**.

Вигнанка-війна, ім., ж. р., інд.-авт., *Вигнанка-війна перелякано-босих / Дітей українських та їх матерів / Стривожено-сонних і простоволосих / Штовха до кордонів далеких країв* (Анна Ничипорчук, ПВ:14011, #~11.04.2022).

Віродок-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Хай знищать блискавки палючі / Сучасних виродків-катів* (Чекарьова Марія, ПВ:19700, #~14.06.2022).

Вишкребок-дебіл, ім., ч. р., інд.-авт., *Йдіть до біса, вишкребки-дебіли, / У своє гадючине кубло, / Щоби злидні ту орду обсіли* (#Гол(авп):31).

Вібрувати-стогнати, дієсл., інд.-авт., *Не вібрує-стогне аж струна: І пече вогнями, і тривожить...* (Микола Стасюк, ПВ: 15501, #~19.04.2022).

Відбувайло-цап, ім., ч. р., інд.-авт., *Українські РукоБоги / Зап@здячать всіх кацанів, / Х@йла відбувайло-цапів, / Що при йшли на землю нашу* (Mira Soyounzik, ПВ:18406, #~19.05.2022).

Відкобзніти, дієсл., заг. неол., *Мусиш пам'ятати ти, / Щоб дії урезонити: / «Наших» – задонатити, / А «їхніх» – відкобзонити!* (Константин Каріх, ПВ:19056, #~31.08.2022); пор.: *Відкобзонити –знищити ворога* (vseosvita.ua, 20.08.2022); *Відкобзонити – вбити (лише про росіян)* (theukrainians.org, 28.03.2023).

Відьма-Війна, ім., ч. р., інд.-авт., *Їй дитинку б в руках, біля серця тримати / Та прийшла в рідний край чорна відьма-Війна* (Юрій Носенко, ПВ:25500, #24.05.2022).

Війна-злодійка, ім., ж. р., інд.-авт., *В руках тримала найдорожчий скарб, / Війна-злодійка його в неї вкрала, / І заховала в розмаїтті своїх барв* (В'ячеслав Данилюк, ПВ:29236, #~17.04.2023).

Війна-кров, ім., ж. р., інд.-авт., *Мо здурів, ачи не знає: / Хто війну-кров засіває* (Роман Перехрест, ПВ:536, #28.02.2022).

Війна-лихоманка, ім., ж. р., інд.-авт., *Ті погляди звірів, розстріляні ранки, / ті шрами і болі війни-лихоманки, / ту кров і руїни, і звуки сирени...* (Прибила Володимир, ПВ:30078, #~07.05.2023).

Війна-облуда, ім., ж. р., інд.-авт., *Щоб вберегти для мами назавжди / Від болю клятої війни-облуди / Вона ж шукатиме його сліди / На танку, коло дому і усюди* (Наталя Процак, ПВ:2890, #~21.03.2022).

Війна-приблуда, ім., ж. р., інд.-авт., *Збудила Місто Війна-приблуда - / Ніхто не чекав - ні Харків, ні Люди: / Обоє спали в обіймах Бога* (Лілія Собко, ПВ:29944, #24-30.08.2022).

Вкраїнець-вой, ім., ч. р., інд.-авт., *Б'є катів сучасна зброя / У руках вкраїнца-воя* (Паталаха Всеволод, ПВ:30864, #~01.06.2023).

Вкраїнка-роксолана, ім., ж. р., інд.-авт., *Мої вкраїнки-роксолани, / Гаремна розкіш, дика хіть, / Вас кидали під ноги ханам / Так просто, легко, мимохіть...* (ТБач:79).

Вождь-садіст, ім., ч. р., інд.-авт., *Терпіли, мучились, кляли, / Та не своїх вождів-садистів, / Які на смерть їх повели / Втайвши помисли нечисті* (Віталій, ПВ:27418, #~24.02.2023).

Вождь-упір, ім., ч. р., інд.-авт., *Брехливо кажуть: ми за мир, / Як з Мавзолею вождь-упир* (VirtuOff, ПВ:31929, #~05.07.2023).

Воїн-Аполон, ім., ч. р., інд.-авт., *Хитає землю. Воїн-Аполон / Тримає Смерть, щоб та не підкосила* (Альбіна Кузів, ПВ:19230, #~03.06.2022).

Воїн-богатир, ім., ч. р., інд.-авт., *На честь українських воїнів-богатирів, захисників осяйного, незламного / Соледара, з найвищими пошаною та любов'ю* (Олександр Довбуш, ПВ:26002, #~10.01.2023).

Воїн-боєць, ім., ч. р., інд.-авт., *А перед Господом святим / Просити будем на колінах / Опіки воїнам-бійцям, / Невинним жертвам геноциду!* (Зіновія Гаврилюк, ПВ:15300, #18.04.2022).

Воїн-брат, ім., ч. р., інд.-авт., *Неначе щит, міцніший від металу, / Хоробрі, мужні воїни-брати* (Марина Зубрик, ПВ:29592, #02.09.2022). 29508 29592

Воїн-брат-солдат, ім., ч. р., інд.-авт., *Воїне-брате-солдате! / Я низько вклонюся тобі до землі, / ти сміло на варті готовий стояти, / спокійно, щоб спалось мені* (Самчук Олена, ПВ:30161, #18.10.2022).

Воїн-вбивця, ім., ч. р., інд.-авт., *Бачив як він пітніє під вагою обладунків зброї / І важкої роботи війна-вбивці / Як він падає поранений* (БГум1:14).

Воїн-герой, ім., ч. р., інд.-авт., *Зустрічати війна-Героя / Вийшли односельці вже усі. / Стільки сліз, і розпачу, і горя... / Ще один синочок... на щиті* (Ніна Арендар, ПВ:28735, #~02.04.2023) (19134 19455 24909 28735).

Воїн-звитяжець, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми з вами, воїни-звитяжці, / Ми з вами, наші славні козаки* (Пазиченко Світлана, ПВ:31, #~11.03.2022).

Воїн-ратоборець, ім., ч. р., інд.-авт., *Митці фіксують кожне обличчя / наших Воїнів-ратоборців* (Роза Софілканич-Марусенко, ПВ:24651, #~06.12.2022).

Воїн-син, ім., ч. р., інд.-авт., *Дідусю, не чекали ворогів / На нашу рідну українську землю, / Не сподівались воїнів-синів / У двадцять першому столітті ви, напевно?* (Наталія Шевель, ПВ:34358, #~26.09.2023).

Воїн-янгол, ім., ч. р., інд.-авт., *Воїни-янголи, в Небо злітали, / Як заповіти наступних звитяг!* (Олексій Осіпов, ПВ:18289, #~19.05.2023).

Ворог-терорист, ім., ч. р., інд.-авт., *Минає рік важкий для України, / Історію він кров'ю нам писав, / Який приніс нам згарища й руїни, / Бо ворог-терорист на нас напав* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27408, #23.02.2023).

Ворог-вбивця, ім., ч. р., інд.-авт., *Іде захищати / Свою Україну, / Від ворога-вбивці, / Ні кроку назад!* (Наталія, ПВ:5107, #~22.03.2022).

Ворог-забрѳда, ім., ч. р., інд.-авт., *Моя земля-квітуча нива / В піснях прославлений народ, / А його сила незборима / Здолає ворогів-забрѳду* (Галина, ПВ:3968, #~21.03.2022).

Ворог-злочинець, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Борєць-українець**.

Ворог-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Тримайтеся люди, поборемо ворога-ката, / Єднаймося всі, ми - єдиний, прекрасний народ* (Кравченко Крістіна, ПВ:3428, #~21.03.2022).

Ворог-маніяк, ім., ч. р., інд.-авт., *Земля моя ковтає дим ядучий, / що всюди сіє ворог-маніяк* (Сашко Обрій, ПВ:6900, #~25.03.2022).

Ворог-нападник, ім., ч. р., інд.-авт., *В очікуванні "неспроможної" для виживання українців Зими-2022 (за / погрозами ворога-нападника) випадково(!) вийшла на зустріч до Сходу / СОНЦЯ, коли воно тільки-но підіймалось з-за обрїю* (Лілія Собко, ПВ:29628, #~26.04.2023).

Ворог-окупант, ім., ч. р., інд.-авт., *Привиди синів і дочок України зійдуться у бій. / І задушть клятого ворога-окупанта* (Діана Літвінчук, ПВ:5257, #~22.03.2022).

Ворог-ордїнець, ім., ч. р., інд.-авт., *Ще й ворог-ордїнець стояв на кордоні, / То ж маємо втрати і страх від загроз* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28165, #~16.03.2023).

Ворог-приблѳда, ім., ч. р., інд.-авт., *Все буде добре, все буде гаразд! / Ворог-приблѳда, без сумніву, згине, / Дорогу до пекла знайде він у нас* (Галина Онацька, ПВ:17180, #~03.05.2022). 20157

Ворог-рашїст, ім., ч. р., інд.-авт., *Чому ворогів-рашїстів / Ти не покараєш, / А їх нашими руками / Вбивать заставляєш* (Сорока Олександр, ПВ:12773, #~08.04.2022).

Ворог-сусїд, ім., ч. р., інд.-авт., *Не новина, хоч як і сумно / Підступність ворога-сусїда, / Ще ж стерво зрадників у юрби / Понабігало швидко дивом* (Тетяна, ПВ:27506, #25.02.2023).

Ворог-щур, ім., ч. р., інд.-авт., *Війна їх зжерла, щоб жили ми в мирі І щоб подохли вороги-щурі* (Ганна Гайворонська, ПВ:3574, #19.03.2022).

Вояк-«вогонь», ім., ч. р., інд.-авт., *Русакі – це вояки-«вогонь»*, / *І без сміху неможна їх брати* (Лігун Наталія, ПВ:19801, #~16.06.2022).

«Вседержитель»-узурпатор, ім., ч. р., інд.-авт., *Цей світ набув таких от кольорів, / Бо «вседержитель»-узурпатор повелів* (Галина Наливайко, ПВ:14040, #30.07.2014).

Гей-бульбашенко, ім., ч. р., інд.-авт., *А злі «зелені чоловічки» / Не прилетіли в НЛО, - / Їх привели до Прип'ять-річки / Гей-бульбашенко і пуйло* (Каспрук Мирослава, ПВ:29611, #~26.04.2023).

Герой-бог, ім, ч. р., інд.-авт., *За давню іржу ланцюгів - / Солоною кров'ю – відплата. / І помста героїв-богів, / І віра у волю крилату* (Вікторія Шаблівська, ПВ:26185, #09.01.2023).

Герой-провісник, ім., ч. р., інд.-авт., *Ви Герої-провісники краєвих світів – / На весь світ розлетілися ваші світлини* (Пономарьов Олег, ПВ:24329, #26.10.2022).

Герой-син, ім., ч. р., інд.-авт., *Україна здобуде славу, / І щаслива в нас буде путь, / Бо герої-сини відважні / На землі цій святій живуть!* (Соболь Людмила, ПВ:26505, #~26.01.2023).

Герой-солдат, ім., ч. р., інд.-авт., *в українських дружин все життя «на нулі», / де воюють герої-солдати...* (Ольга Петришина, ПВ:27735, #~04.03.2023). 28606

Герой-чернігівець, ім., ч. р., інд.-авт., *Пономаренку Дмитру Олександровичу / (22.05.1981 – 25.02.2017), герою-чернігівцю, що загинув при виконанні / бойового завдання під Авдіївкою на Донбасі* (Ганна Демиденко, ПВ:30428, #15.05.2021).

Гірко-бентежний, прикм., інд.-авт., *Ти сильна і вже незалежна, / Не зломлена важкістю літ. / Хоч час зараз гірко-бентежний, / Про тебе дізнався весь світ!* (Микола Савка, ПВ:32896, #05.08.2023).

Гірко-щемлівий, прикм., інд.-авт., *Дивом і святом рідним, щасливим, / Запахом хвойним гірко-щемливим...* (Вікторія Шаблівська, ПВ:29310, #~19.04.2023).

Гігле-п'юті-ло, ім., ч. р., інд.-авт., *Гігле-п'юті-ло (заголовок) (Г. Чук, ПВ:8558, #~30.03.2022).*

Гітлер-п'ютін, ім., ч. р., інд.-авт., *Розривають наші хлопці / гітлер-п'ютіна війська* (Андрій, ПВ:11443, #~06.04.2022).

Гнобитель-раб, ім., ч. р., інд.-авт., *У цьому жодних сумнівів немає, / Гнобителям-рабам землі не віддамо* (Ніна Фесенко (Гайковська), ПВ:17261, #~04.05.2022).

Гном-авторитет, ім., ч. р., інд.-авт., *А зараз мерзне та тремтить в холодному льоху, / Від безперервних авіаударів і ракет / Які так щедро роздає кремлівський "гном-авторитет"* (Тарас М., ПВ:4328, #~21.03.2022).

Гномик-пройдісвіт, ім., ч. р., інд.-авт., *І об Україну зуби поламали / Їх хвалене військо й гномик-пройдісвіт* (Каспрук Мирослава, ПВ:31075, #~08.06.2023). 31427

Голіаф-росія, ім., ч. р., інд.-авт., *Голіафе-росія, ось твоя кара! / Очі розплющив, ну що, не примара?* (Регіна Свиридова, ПВ:4518, #~22.03.2022).

Голод-лярва, ім., ч. р., інд.-авт., *Ще мить вагань - і голод-лярва / Складе несмілих на курган* (Тетяна, ПВ:323, #~20.03.2022).

Горе-біль, ім., с. р., інд.-авт., *Горем-боле по Вкраїні / Війна покотилась, / Де сліди її – руїни, / Ніщо не світилось* (Ганна Демиденко, ПВ:37701, #16.02.2024).

Гранітно-скельний, прикм., інд.-авт., *Палали хати, мов солома, / І не злічити мертвих тіл... / Важка гранітно-скельна втома. / Здавалось, тріснув світ навпіл* (Микола Савка, ПВ:31634, #25.06.2023).

Гучно-вибухово, присл., інд.-авт., *Було ракетно-дроново / І гучно-вибухово – / Вогнями пурпуровими / Дніпро здригався знову* (Ольга Кириченко, ПВ:30575, #26.05.2023).

Двохсотий, ім., ч. р., заг. неол., *Вантаж її жахливим є за змістом - / «Двохсотий», якщо кажуть про війну* (Сергій Дубенко, ПВ:18939, #26.05.2022); пор.: *Гори «двохсотих» досягають двох метрів заввишки* (varta1.com.ua, 10.05.2022); «Двохсотих» +200: *Геништаб ЗСУ назвав нові дані щодо втрат росіян* (<https://armyinform.com.ua>, 20.05.2022); *Варто*

замінити терміни «двохсоті», «трьохсоті», – військовий експерт пояснив, чому це важливо (24tv.ua, 24.06.2023).

Демон-тиран, ім., ч. р., інд.-авт., *Моя рідна, моя Україно / Від пекельних страждаєш ти ран / Тебе нищить за те, що ти вільна / Кровожерливий демон-тиран* (Ліда Селезень, ПВ:15122, #~18.04.2022).

Десантник-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Та лиха принесли багато / Русні десантники-кати* (Олександр Коваль, ПВ:26437, #09.05.2022).

Дикар-орк, ім., ч. р., інд.-авт., *Ще світ не проснувся досі: / «Та якже вони посміли?» / Орда дикарів-орків вогнем розірвала тишу* (Любов Генба, ПВ:14558, #~14.04.2022).

Дикун-чужинець, ім., ч. р., *А ми назло народжуємо вільних, / Здорових і щасливих українців, / Які із перших днів вже набувають / Імунітет на дикунів-чужинців* (Наталія Шкробель, ПВ:5507, #~22.03.2022).

Діва-снайпер, ім., ж. р., інд.-авт., *Похмура діва-снайпер "Немезида" / З'явилася на фронті, на "нулях" - / Брюнетка з пасмом сивого волосся, / Відчужена, жорстка, неговірка, / Тупих рабів безчесного колоса / Косила без жалів її рука* (Андрій Немченко, ПВ:8143, #~29.03.2022).

Дівчина-вбивця, ім., ж. р., інд.-авт., *Зусиллям волі душа моя піднялася, / Та з жагою залишила тіло дівчини-вбивці! / В небо, до Бога моя душа вознеслася, / Туди, де мешкають душі-щасливіці!* (Павлюк Леонтій Михайлович, ПВ: 20928, #~13.07.2022).

Дівчинка-Війна, ім., ж. р., інд.-авт., *Світяться могили, всіяні свічками: / Це святкує рочок дівчинка-Війна* (#Гол(авп):24).

Дід-хуйло, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Ванька-невдаха**.

Діточкі-янголіята, ім., ж. р., інд.-авт., *А діточки-янголіята ще життя не жили, А вони їх підступно, жорстоко убили...* (Альбіна Шептицька (Кулик), ПВ:15331, #~18.04.2022).

ДНРівка, ім., ж. р., інд.-авт., *Не ДНРівка, а українка, / По матері, по батькові, по паспорту також* (Пилипенко Лідія, ПВ:35812, #~08.12.2023).

Довбойоб-сусід, ім., ч. р., інд.-авт., *В кожного ж був довбойоб-сусід? / Руйнівниця імперій повстане знов, / Око за око і кров за кров!* (Влад Сорд, Там де вдома с. 87).

Доля-покоління, ім., ж. р., інд.-авт., *Хто б подумати міг, що таке припаде на наш вік: незліченні / мільйони зруйнованих доля-поколінь, перекреслені стежки та / вирвані наживо зі світу навік, живих й ненароджених так і - під корінь?* (Ольга, ПВ:11459, #~06.04.2022).

Донат-зброя, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Байдужість-вбивство**.

Дрон-корифей, ім., ч. р., інд.-авт., *Веде оператор свій дрон-корифей / вдивляється зморено в тьмянний дисплей* (Пироженко Євгеній Григорович, ПВ:37713, #~11.03.2024).

Дрон-убивця, ім., ч. р., інд.-авт., *Життя! Хіба можна дивитися в небо / І мріять про щось, коли мітять у тебе / І "Точки", й "Калібри", і дрони-убивці?* (Світлана Коробова, ПВ:28186, #~17.03.2023).

Душа-мова, ім., ж. р., інд.-авт., *Вони нам душу-мову отравили, / В концтаборах гноїли наш народ* (Слава Слободян, ПВ:29364, #15.03.2022).

Душа-щасливиця, ім., ж. р., інд.-авт., див.: **Дівчина-вбивця**.

Душоуб-упір, ім., ч. р., інд.-авт., *А скільки ще кривавої сваволі / Планує нам цей душоуб-упир?* (ТБац:10).

Дядько-відчайдуха, ім., ч. р., інд.-авт., *З нами такі дядьки-відчайдухи! / У нас тут такі діди! / Веселі бувальці, мудрі, незлі, / оком примруженим / нестять свої калашмати* (Яр. Ворона, ПВ:5047, #~22.03.2022).

Жага-бажання, ім., с. р., інд.-авт., *Чи є жага-бажання жити, / За когось дбати та іскрити, / Коли, як камінь, голова?* (Микола Стасюк, ПВ:26183, #~16.01.2023).

Жалюгідно-огідний, прикм., інд.-авт., *Ви всі крадії жалюгідно-огідні, / Робити навчилися лише плагіат* (Юлія Базя, ПВ:8038, #~29.03.2022).

Жáрово-студéнный, прикм., інд.-авт., *Ти тишею наповнюєш легені, / Осінній п'єш озоновий коктейль. / Тече по венах, жарово-студенний / І кров міняє на червоний гель* (Олена Мягких, ПВ:34755, #16.20.2023).

Життя-каліка, ім., с. р., інд.-авт., *Сльози виплакані до дна, / Сиротливі життя-каліки / залишає по собі війна..* (Дарія Кобзар, ПВ:3340, #~21.03.2022).

Життя-лабірінт, ім., с. р., інд.-авт., *Життя-лабіринт пропонує нам вибір / Обрати дорогу і далі піти. / Або зупинитись, чекаючи вітер, / Що знову відкриє перед нами порти* (Василь Чорнобровенко, ПВ: 31697, #~01.07.2023).

За...(спів)áтися, дієсл., інд.-авт., *Кобзон уже за...(спів)ався / Давати щодня Вам концерти* (Константин Каріх, ПВ:19056, #~31.05.2022).

Забрóда-сусід, ім., ч. р., інд.-авт., *Не лишу я лелек на гнізді / На поталу заброді-сусіду* (Людмила Мозгова, ПВ:6564, #~25.03.2022).

Завойóвник-забрóда, ім., ч. р., інд.-авт., *Поцезнуть всі перевертні й прибуду / І орди завойовників-забрóд!* (Анатолій Яриновський, ПВ:іро33597, #~26.08.2023).

Загáрбник-моска́лець, ім., ч. р., інд.-авт., *Запрягайте Хаймерс, хлопці, / Обирайте гарну ціль, Щоб загарбники-москальці, / Як шури шукали ціль* (Посейдон, ПВ:23388, #~11.10.2022).

Загáрбник-раші́ст, ім., ч. р., інд.-авт., *Проженем загарбників-рашистів з України, / Їй щасливо в незалежній Україні будем жити* (Калініченко Віктор Максимович, ПВ:21845, #14.07.2022).

Загáрбник-чужі́нець, ім., ч. р., інд.-авт., *В Гаазі Трибунал буде злочинцям, / тим нелюдям, загарбникам-чужинцям* (Валентин Бугрим, ПВ:27555, #~26.02.2023).

Зáйда-москóвiт, ім., ч. р., інд.-авт., *Господо, чула ти тут стрілянину, / Яку зчинив цей зайда-московит, / А я благала Бога щохвилино: / Тримайся, рідна, хоч тобі болить!..* (Ольга Ходацька, ПВ:20159, #17.04.2022).

Захисні́к-герóй, ім., ч. р., інд.-авт., *Хтось виживе, хтось ні у цьому двобої, / Шану матимуть безмежну захисники-герої!* (Альбіна Шептицька (Кулик), ПВ:15331, #~18.04.2022).

Захисні́к-лев, ім., ч. р., інд.-авт., *Розлетиться на шматочки тиша кришталева. / Вчитель знову став хоробрим захисником-левом* (Позивний «Поет», ПВ:20058, #05.04.2022).

Захисні́к-солда́т, ім., ч. р., інд.-авт., *Молюсь за оборону міст щитом зі сталі, / За кожного захисника-солдата* (Альбіна Шептицька (Кулик), ПВ: 15320, #~18.04.2022).

Звiт'яжець-герóй, ім., ч. р., інд.-авт., *Синів України, звитяжців-Героїв — / Чийсь половинки, надії, світи...* (Алла Бабенко, ПВ:26171, #~16.01.2023).

Зві́р-зáйда, ім., ч. р., інд.-авт., *Українців не скорити звірам-зайдам. / Знайте, наш супротив швидко дійде до мети* (Світлана Пирогова, ПВ:35620, #~28.11.2023).

Зві́р-не́люд, ім., ч. р., інд.-авт., *І серце розривається, щемить. / І ці страждання, муки, біль і горе / Неможна звірам-нелюдям простити* (Галюк Лідія Василівна, ПВ:25806, #~04.01.2023).

Зві́робляди́на, ім., ж. р., інд.-авт., *Така собі болотяна звіроблядина, / Хоч і каже, що віруюча людина* (Боже-дар, ПВ:31530, #09.06.2023).

Зві́р-росі́янин, ім., ч. р., інд.-авт., *Не забудь, Україно, як 24 лютого / Хижий звір-росіянин, у шкурі овечій, мов брат, / Вдерся в мирну країну і бив із ненавистю лютою/ З літаків, «Ураганів» і тисяч потужних гармат* (Маруцак Анатолій, ПВ:5725, #~23.03.2022).

Зві́рюка-во́рог, ім., ч. р., інд.-авт., *Народу праведний хай гнів, / Наблизить нашу Перемогу, / А всім звірюкам-ворогам, / У пекло вистелить дорогу..* (Віктор, ПВ:1413, #~20.03.2022).

Зга́рище-ру́їна, ім., с. р., інд.-авт., *Усюди плач, плач ньєнки-України... / І Суми, і Одеса, і Дніпро... / Стають щомиті згарища-руїни. / Чому в нас біль й не сіється добро?* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28406, #~23.03.2023).

Згубни́ця-вiйна́, ім., ж. р., інд.-авт., *Несправедлива згубниця-війна / Життя зриває, як волошки в полі* (Інна Чірка, ПВ:25194, #~18.12.2022).

Зебoт, ім., ч. р., заг. неол., *І живемо в «штучній» країні. / Нас ділили на «зеботів» / Кричали ви «порохоботи»* (Панасюк Валентин, ПВ:30933, #~03.06.2023); пор.: Ботолубов. *Як розпізнати порохоботів, юлеботів і ЗЕботів* (ms.detector.media, 27.03.2019); *Зебот* – це озлоблене бидло, яке не навидить всіх хто розумніший, не навидить Порошенко, і вжитті не визнає свою головну помилку (x.com/ViktorMoiseich, 15.05.2023).

Земля-святиня, ім., ж. р., інд.-авт., *Згине вся орда ворожа на землі-святині. / І по світу залунає - Слава Україні!* (Вікторія Коновалова, ПВ:24811, #~10.12.2022).

Зетка, ім., ж. р., заг. неол., *Наші діти в укриттях гімн усі співають, / А тупі ваші щенята «зетки» вирізають...* (Ірина, ПВ:18988, #~29.05.2022); пор.: *Тільки зараз дійшло що емблема Азова це перекреслена зетка справжня причина чого русня сосе омг* (twitter.com, 19.04.2022); *в рососії офіційно заявили, що зетка та ве не являються військовими символами. а шо, правильно, вони являються символами геноциду, руйнувань та тисяч невинних жертв* (twitter.com, 19.05.2022).

Злодій-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Хай знають злодії-кати – / З них кожен в цій землі сконає!* (Сергій Дубенко, ПВ:32334, #18.07.2023).

Злодій-президент, ім., ч. р., інд.-авт., *Вердикт Гааги в бункерній оселі / Арешт отримав злодій-президент* (Олег Іванович, ПВ:28243, #18.03.2023).

Злочинець-mosk@ль, ім., ч. р., інд.-авт., *Прогнали бидло звідти все смердюче, / Не буде там злочинця-mosk@ля* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28143, #~15.03.2023).

Зомбі-драко, ім., ч. р., інд.-авт., *Зомбі-драко лізе в драку, / Пре на нас з усіх сторін* (Рунельо Вахейко, ПВ:28466, #~25.03.2023).

Зомбі-змій, ім., ч. р., інд.-авт., *Зомбі множаться, як клони, / Зомбі-зет і зомбі-ві, / Зомбі-змій повзе в колоні, / Хоче хліба на крові* (Рунельо Вахейко, ПВ:28466, #~25.03.2023).

Зомбі-московіт, ім., ч. р., інд.-авт., *Руйнуються міста, страждають діти.. / Дістала всіх братерська любов, / Брехливих, підлих, зомбі-московитів..* (Перекрест Олена, ПВ:24523, #~28.11.2022).

Зомбі-псевдолюди, ім., с. р., інд.-авт., *Бійтеся в своїй багнюці, зомбі-псевдолюди! / Всім за злочини криваві привітання буде!* (Позивний «Поет», ПВ:20058, #05.04.2022).

Зомбі-стадо, ім., с. р., інд.-авт., *боляче, коли сусід — ходячий сатана разом із народом зомбі-стадом* (Тіна Маргітич, ПВ:4062, #~21.03.2022).

Зомбі-упірі, ім., с. р., інд.-авт., *Гостомель, Буча, Маріуполь, Суми, / Охтирку, Ворзель... оповила тінь / Росії з її зомбі-упирями* (Карпенко Інна, ПВ:9947, #~03.04.2022).

Зомбо-воїн, ім., ч. р., інд.-авт., *Міг дихати! Від жаху перестав! / Бо зомбо-воїн блекоти об'ївшись, / Ракетою крилатого дістав!* (Бойченко Іван Іванович, ПВ:13398, #~09.04.2022).

Зомбонутий, прикм., інд.-авт., *Вас, зомбонутих, нічим не пробити, / Хочеться просто взяти й прибити* (Юлія Базя, ПВ:21088, #~17.07.2022).

Зомбо-психопат, ім., ч. р., інд.-авт., *На грабіж й насилля хижо закликати? / Тільки московити, зомбо-психопати* (VirtuOff, ПВ:29015, #~10.04.2023).

Зрадник-їуда, ім., ч. р., інд.-авт., *І правда змусить їх відповісти, / Апостоли добра і зрадники-їуди – / Навік розійдуться два різні ці шляхи* (Юлія Гришко, ПВ:27098, #~16.02.2023).

Зрадник-сусід, ім., ч. р., інд.-авт., *Коли брат йде на брата, шкірячись лукаво. / Коли з-за хати зрадники-сусіди нападають* (Бабич Богдана, ПВ:16253, #~24.04.2022).

ЗСУ-солдат, ім., ч. р., інд.-авт., *О, скільки в полі вас вже полягло / Сивих і мужніх ЗСУ-солдатів!* (Тарасова Любов, ПВ:32065, #~10.07.2023).

ЗСУшний, прикм., інд.-авт., *Щоразу коли надсилала гроші на чергове ЗСУшне авто, / Подумки промовляла, що встигне ще наскладати собі на нове пальто* (Анна Стахняк, ПВ:25126, #~17.12.2022).

Ірод-скарабей, ім., ч. р., інд.-авт., *Знову Ірод-скарабей / хоче знищити дітей, / хоче знищити країну* (Pavlo, ПВ:3470, #~21.03.2022).

Ірод-тира́н, ім., ч. р., інд.-авт., *Геть руки, іроди-тирани*. / Від наших міст, від наших хат! (Наталія Калиновська, ПВ:35434, #~21.11.2023).

Ірод-упі́р, ім., ч. р., інд.-авт., *Та якийсь кацапський ірод-упир* / Знищив дитячий світогляд, весь її мир (Боже-дар, ПВ:33618, #21.08.2023).

К@ца́пський, ім., прикм., інд.-авт., *Ви у неї усі полягаєте! Смерть к@цапській, ворожій орді!* (Віолетта Кравченко, ПВ:7667, #~27.03.2022).

Ка@ца́п, ім., ч. р., інд.-авт., *Не втікаємо! Залишаємось!* / Нехай кожен ка@цап збагне: / *Не раби! І ніколи не будемо!* (Віолетта Кравченко, ПВ:7667, #~27.03.2022).

Каза́п, ім., ч. р., інд.-авт., *Ворогові. Геть, kazape!* (Вікторія Черняєва, ПВ:7851, #~28.03.2022).

Кади́рка, ім., ч. р., заг. неол., *Куля в лоб - і вже у лобі дірка*, / *Земля скловатою тобі, Рамзан Кадирка* (Юлія Базя, ПВ:18690, #~24.05.2022); пор.: *Я написав тому хто саме мене тут тримає, дядько я бажає щоб кадирка здох разом із пуплером* (<https://twitter>, 30.04.2022); *Ахмат - це батя Рамзана, коротше кадирка взагалі оборзіла* (<youtube.com>, 20.05.2022).

Кади́ров-соба́ка, ім., ч. р., інд.-авт., *Проти пуплера-маньяка / І кадирова-собаки, Проти мокиї із болота / Нас веде козак Голота* (Василь, ПВ:8366, #~30.03.2022).

Каї́н-брат, ім., ч. р., інд.-авт., *Не вірю цифрам і собі. / Не вірю досі, що є люди-звірі.. / Не вірю, що є Каїни-брати...* (Світлана Волкова, ПВ:19737, #~15.06.2022).

Ка́рлик-дідо́к, ім., ч. р., інд.-авт., *Та і карлику-дідку не довго лишило. / Жирик вже чека його, білетів скупило* (Петро Петрович, ПВ:13120, #~08.04.2022).

Ка́рлик-мутант, ім., ч. р., інд.-авт., *Не віддамо Україну ворогам, / отим потворним карлика-мутантам* (Слободянюк Наталка, ПВ:5637, #~23.03.2022).

Ка́рлик-ненаже́ра, ім., ч. р., інд.-авт., *Ах ти карлик-ненажера / Щоб землю ти вдавився / Захворів би на холеру / Та в бараній ріг скрутився...* (Тана, ПВ:34969, #~27.10.2023).

Ка́рлик-тира́н, ім., ч. р., інд.-авт., *Ви це відплатите сповна, / Підручні карлика-тирана, / Що люд невинний розпина* (Наталія Бутук, ПВ:7367, #~26.03.2022).

Ка́рлик-шизофре́нік, ім., ч. р., інд.-авт., *Потворний карлик-шизофренік / Дає накази із кремля / Під цим сатрапом прокаженим / Колись горітиме земля* (Ігор Дурда, ПВ:12025, #~07.04.2022).

Кат-вождь, ім., ч. р., *Кропити треба з пекла кислотою / Той «руський мир» та їх катів-вождей* (Негода Констянтин, ПВ:9334, #~01.04.2022).

Кат-во́рог, ім., ч. р., інд.-авт., *Встає Україна – з Тарасовим духом / І б'є москочитів – катів-ворогів!* (Ольга Кириченко, ПВ:23813, #30.10.2022).

Кат-каца́п, ім., ч. р., інд.-авт., *Вояк наш сокиру у руки візьме / І голову кату-кацапу зітне* (Олена Баглай, ПВ:14134, #~12.04.2022).

Кат-побраті́м, ім., ч. р., інд.-авт., *Любове моя, чи ти чуєш мене там, де хмари?.. / Чи бачиш, як гірко нас мучать кати-побратими?* (Світлана Антонюк, ПВ:3109, #~21.03.2022).

Кат-посіпа́ка, ім., ч. р., інд.-авт., *Нехай вогонь летить в небесну твердь / і спопеляє ката-посіпаку* (Галина Кухаришин, ПВ:2952, #26.02.2022).

Кат-сатана́, ім., ч. р., інд.-авт., *Паришвим оркам там не було скону, / Нащадкам-вбивцям ката-сатани* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28143, #~15.03.2023).

Кат-чужі́нець, ім., ч. р., інд.-авт., *Залишишся - то закопаєм на ріллі, / Бо тут немає місця для катів-чужинців!* (Уляна Ішук, ПВ:13581, #~10.04.2022).

Кати́га-вб́ивця-mosk@ль, ім., ч. р., інд.-авт., *Проснулась я, та піт холодний / Мене облив, тремтіла я. / Ми не забудем вчинок жодний / Катюги-вбивці-mosk@ля* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:29044, #10.04.2023).

Кац@п, ім., ч. р., інд.-авт., *Він смак страждання укусив, / Кац@п проклятий, щоб ти згнив!!!* (Надія Холод, ПВ:21154, #~18.07.2022).

Кац@пія, ім., ж. р., інд.-авт., *Злетілась із кац@пії вся погань. / Прощай "несмітая рассея, - навсегда!"* (holodnadia38@gmail.com, ПВ:21638, #~03.08.2022).

Каца́п-людоже́р, ім., ч. р., інд.-авт., *хай видохнуть від ран. / Кацапи-людожери. / Убивці-москалі. / Назад їх – до печери / в розтрощено́м кремлі* (Василь Клічак, ПВ:4004, #16.03.2022).

Каца́п-пала́ч, ім., ч. р., інд.-авт., *Хай щит Господній вкриє від меча! / Щоб не зламала вас, солдатки і солдатики, / Проклята хіть кацапа-палача* (Анна Стахняк, ПВ:16647, #~28.04.2022).

КДБ-о́вський, прикм., інд.-авт., *Міста і села під завалами в диму... / Тут прагне "руській мір" створити нам тюрму! / Їх КДБ-овський недомірок-шизофрен* (Марія Пишук, ПВ:7880, #~28.03.2022).

Козлоно́гий, прикм., заг. неол., *Він сам себе вважає напівбогом, / а він, по суті, цілий сатана – / така собі почвара козлонога* (Анатолій Яриновський, ПВ:32030, #~09.07.2023); пор.: *Тільки можу уявити, як ця істота, захлинаючись в жовчі, друкувала свій випад... Чим видало себе – радикальний москаль (може один з тих "козлоногих"?)* (blogs.pravda.com.ua, 05.03.2008); *Одного разу козлоногий бог лісів і полів Пан зустрів прекрасну наяд Сірінгу і полюбив її* (blog-vchitelya-muzichnogo-mistet.webnode.com.ua, 06.12.2015).

«Котомка», ім., ж. р., інд.-авт., *Ви є раби-азіати, / ваша країна – котомка. / В неї все хочете вхати* (Костюченко Микола, ПВ:8010, #~29.03.2022).

Коше́й-лілі-Пу́тін, ім., ч. р., інд.-авт., *З пазух дістати каміння «Крим-наш»... / Буде в Гаазі Кошей-лілі-Путін. / Й кожен у списку Яник, Ринат* (Ірина Кримська-Лузанчук, ПВ:13644, #~10.04.2022).

Краї́на-брехло́, ім., ж. р., інд.-авт., *Росія — це фальш, що породжує фальші. Росія — країна-брехло́* (Тофан Андрій Ілліч, ПВ:19238, #30.03.2022).

Краї́на-герої́ня, ім., ж. р., інд.-авт., *В нас нове мислення зросло, / Зміцніли корені родинні! / Ви станьте єдності послом / В моїй Країні-Героїні!* (Олена, ПВ:20578, #~09.07.2022).

Краї́на-злоді́йка, ім., ж. р., інд.-авт., *Росія — країна-злодійка! Національна ідея — кра́сти* (Тофан Андрій Ілліч, ПВ:19238, #30.03.2022).

Краї́на-матрью́шка, ім., ж. р., інд.-авт., *Країна-матрьюшка, курган-могила, / Що здебільшого винаходів своїх не мала, / Сто років тому пазл червоний зробила - / Чотирнадцять інших силою приєднала* (Адріана Яремчук, ПВ:24724, #~09.12.2022).

Краї́на-непо́тріб, ім., ж. р., інд.-авт., *Вони не межують з країною-тираном, з країно-непотребом, тож тут досить простору. / Може, й на краще - буде легше розбирати завали* (Софія, ПВ:3070, #~21.03.2022).

Краї́на-прі́вид, ім., ж. р., *Кажете, не було й немає такої країни, як Україна. / То ж чому ви напали на неіснуючу країну-привид?* (Адріана Яремчук, ПВ:30504, #~25.05.2023).

Краї́на-руї́на, ім., ж. р., інд.-авт., *Чому не скажеш: "Війна в Україні", / Листа не пишеш до президента. / Бомблять будинки. Країна-руїна. / В Тікток знімаєш свої сентименти* (Тетяна Подоляка, ПВ:1747, #28.02.2022).

Краї́на-тира́н, ім., ж. р., інд.-авт., див.: **Краї́на-непо́тріб**.

Кремль-спрут, ім., ч. р., інд.-авт., *Росія - територія туманів, / Що піднялись над ріками отрут. / Люд чадом дихає лихих дурманів, / Яким димить московії кремль-спрут* (Віра Павленко, ПВ:37015, #06.02.2024).

Крива́во-злочі́нний, прикм., інд.-авт., *Так являють вони свою істинну вдачу / І натуру криваво-злочинних «господ»* (Павло, ПВ:30959, #04.06.2023).

Крива́во-сі́льний, прикм., інд.-авт., *З чубів криваво-сільні піли / скáпки, зі скрежетом зубів.. / Аби вже молодіння жіло, / Без бою, сліз, липких жахів* (Дмитро Сорока, ПВ:34340, #~25.09.2023).

Крива́во-черво́ний, прикм., інд.-авт., *І сусід з сусідом перекинуться жартом. / Москву ж накриє криваво-червоний сніг / І стане питання: чи було воно того варто?* (Вікторія Яковчук, ПВ:3822, #~21.03.2022).

Кривдниця-ві́йна, ім., ж. р., інд.-авт., *Печуть вогнем душі глибокі рани, / Забрала сина кривдниця-війна...* (Катерина Гончаренко, ПВ:3931, #~21.03.2022).

Кровоже́р-парази́т, ім., ч. р., інд.-авт., *Збрехати, вкрати – мастаки / Чортоголові московити, / Які поскрізь, мов будяки, / Мов кровожери-паразити* (Віталій, ПВ:32592, #~30.07.2023).

Кровопі́вець-раши́ст, ім., ч. р., інд.-авт., *Ракети – крилаті біси, / від кровопивць-рашистів, / вдень і вночі літають, / місто в повітря здимають...* (Юлія Щетіліна, ПВ:23036, #27.09.2022).

Курва-пу́тін, ім., ч. р., інд.-авт., *Ти, курва-путін, здохнеш, як слимак! / Бо не людина ти – слимак гидкий, по суті* (Олександр Гончарук, ПВ:2173, #~21.03.2022).

Лаптено́г, ім., ч. р., інд.-авт., *Лізе путлер в Україну, лаптеног проклятий, / Бо маразм його давно почав діставати* (Леонід Євтушок, ПВ:1247, #~20.03.2022).

Лаптено́гий, прикм., заг. неол., *Мене не потрібно звільняти / Я живу у вільній неньці-Україні / Та лаптеногим цього не поняти / Бо звикли бомжувати в убогій руїні* (Юлія Німчинова, ПВ:20617, #~09.07.2022); пор.: "Лаптеногий" з Московії пропонував латвійському поліцейському мільйон євро хабара (newsua.one, 04.01.2019); Лаптеногі і в Україні залишаються лаптеногими: окупанти на Київщині ходили в капцях із дерева (zakarpatpost.net, 28.04.2022); Б'ємося проти тиранії лаптеногих власною доморощеною тиранією (espresso.tv, 10.09.2024).

Лєнінобо́рець, ім., ч. р., інд.-авт., *Хлопці, ану бігом сюди, подивіться, хто до нас приїхав – герой майдану, лєніноборець і комбат Микола Коханівський, сер Робін (не футболіст) Гуд і Гуменюк – письменник* (БГум1:18).

Ли́цар-звита́жець, ім., ч. р., інд.-авт., *Не намагайтесь нав'язати їй своє... / У неї лицарі були, і далі будуть, / І лицарі-звитажці в неї зараз є* (Анатолія Яриновський, ПВ:30507, ~25.05.2023).

Ли́цар-син, ім., ч. р., інд.-авт., *У теплі твоїм виросте конюшина – / чотирилисна – для тисяч щасливих доль. / Для нашого мужнього лицаря-сина / і двох принцес – красунечок донь!* (Вовк, ПВ:30208, #~12.05.2023).

Лице́мір-дикта́тор, ім., ч. р., інд.-авт., *Кривавий Ірод, лицемір-диктатор / Тремтів за муром цитадельної стіни / Обрав байдужість Понтій-прокуратор / Волав як бидло натопт: «Розіпни!»* (Олег Іванович, ПВ:29839, #27.04.2023).

Ліліпу́тін, ім., ч. р., інд.-авт., *Ліліпутін в дугу хоче світ весь зігнути, / На коліна поставити, щоб був покірним* (Юлія Базя, ПВ:7772, #~28.03.2022).

Літа́к-мото́р, ім., ч. р., інд.-авт., *На повні груди вдихнем весну, / Забудемо гул літаків-моторів / Вночі без сну...* (Дарія Кобзар, ПВ:3224, #~21.03.2022).

Ліхта́рик-се́рце, ім., ч. р., інд.-авт., *На хвилину довше, на дві...затриматись, / Щоб з ліхтариком-серцем іти вперед, / Щоб розбити надійний міцний намет* (Марина Шаран, ПВ:278, #~20.03.2022).

Лозунгува́ти, дієсл., інд.-авт., *Вони кажуть – хунта, вони кажуть – нацики, / Бо лозунгують, як каже їх цар* (Пономарьов Олег, ПВ:19066, #~31.05.2022).

Лука́ш-Бульба́ш, ім., ч. р., інд.-авт., *Білорус був трохи скраю / Потім обісрався, / Лукаш-Бульбаш до придурків / Скоріш приєднався* (Сімонов Тимур, ПВ:3911, #~21.03.2022).

Лю́ди-зві́рі, ім., мн., інд.-авт., див.: **Ка́їн-брат**.

Лю́ди-зо́мбі, ім., мн., інд.-авт., *Росія - це люди-зомбі, інформаційна війна. / Другий Гітлер, скільки ж в тобі гидкого лайна* (Вікторія, ПВ:8612, #~30.03.2022).

Лю́ди-я́нголи, ім., мн., інд.-авт., *А як же люди-янголи, / Котрих цей „Бог" дозволив / Цим свиням катувати?!* (Домініка Рисюк, ПВ:20678, #~10.07.2022).

Людоже́р-ка́т, ім., ч. р., інд.-авт., *Нуртує кров, і гніву крутоверть / Розверзла паці крижані лещата, / Щоб розчавити людожера-ката, / Щоб зупинити біль страждань і смерть!* (Шиковець Сергій, ПВ:3439, #~21.03.2022).

Людої́д-росі́янин, ім., ч. р., інд.-авт., *Людоїд-росіянин – світ це перевірів, / І те, що негідник він – це не злослів'я!* (Павлюк Леонтій Михайлович, ПВ:20918, #~13.07.2022).

М@скáль-кретін, ім., ч. р., інд.-авт., *Усіх поклав контужений вояк: / «Що тут забули, м@скалі-кретини?»* – / Промовив, заікаючись, вояк... (Ганна Демиденко, ПВ:36950, #27.01.2024).

М@скáльський, прикм., інд.-авт., *Ця битва, справа не проста / В м@скальські груди їх забити!* (Олександр, ПВ:14244, #~13.04.2022).

Мáмця-вйíна, ім., ж. р., інд.-авт., *Моя матір то Воля козацька! / Твоя, виродку, мамця-Вйíна!* (Загоруля Наталя, ПВ:953, #~20.03.2022).

Мародёр-вбйвця, ім., ч. р., інд.-авт., *Ніколи він не впавав би на коліна / перед ордою мародерів-вбйвць* (Анатолій Яриновський, ПВ:24252, #~19.11.2022).

Мародёр-син, ім., ч. р., інд.-авт., *Брехнею хоче приховати / Тотальні звірства в Україні, / Щоб пишалась руська мати / Загиблим мародером-сином* (Павло, ПВ:19275, #~04.06.2022).

Мерзóга, ім., ж. р., інд.-авт., *Але скоритися смерті? / Ні! Встали воїни світла! / Бо українцям не вперше / Нищить мерзоту у світі* (Лідія Серкова, ПВ:35010, #~29.10.2023).

МЕРАтворцЫ, ім., мн., інд.-авт., *Що ж ви тепер "МЕРАтворцЫ", "бАйцы", "добрыє мальчики" Грієте кров'ю й тілами нам наші ґрунти?...* (Крістіна Біла, ПВ:18026, #~13.05.2022).

Мерзénний-рúський, прикм., інд.-авт., *Не заспівають солов'ї / Ні в Підмосков'ї, ні під Курськом... / Лежать в степах синки твої, / Великій мір, мерзенний-русський!* (Загоруля Наталя Іванівна (Наталка Сорока), ПВ:16111, #~23.04.2022).

Мерзóга-рйзнік, ім., ч. р., інд.-авт., *До нас у дім прийшли гвалтівники / І крадії, і вбйвці у лахмітті, / Садисти та мерзота-рйзники* (Юлія, ПВ:11022, #~06.04.2022).

Мерзóга-убйвця, ім., ч. р., інд.-авт., *Ви – нелюди-вбйвці з своїм упирém! / Ми кожну мерзоту-убйвцю знайдém!* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27259, #04.04.2022).

Мерзóтник-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Щоб людей не вбйвало це російське кобло, / Щоб подох мерзотник-кат і вся його подмога* (Ярослава, ПВ:12705, #~08.04.2022).

Мерзóтник-сусід, ім., ч. р., інд.-авт., *І тяжко думати доводилось, що краще, / Підставити мерзотнику-сусіду свою дупу?* (Леонтій, ПВ:23390, #~11.10.2022).

Метéлик-мрйя, ім., ч. р., інд.-авт., *Відриває садистом / крильця метеликам-мрйям, регоче. / Злива з тих крил облітає барвіста / і на землі ще благає, тріпоче...* (Валерій Коростов, ПВ:9217, #01.04.2022).

Мижєбрáтній, прикм., інд.-авт., *Розпанахує безмір небес / «мижєбратня» ракета крилата...* (#Гол(авп):20).

Місто-гніздó, ім., с. р., інд.-авт., *усім безконечним собою / це місто-гніздо / нап'ялося і теж захищає невинних* (Катерина Міхаліцина, ПВ:24, #~11.03.2022).

Місто-примáра, ім., с. р., інд.-авт., *Горять! А там ще не дотліло... / Міста-примари, згорблена земля* (Віра Павленко, ПВ:15082, #~18.04.2022).

Мosk@ль, ім., ч. р., інд.-авт., *Не місце їм на цій святій землі, Сміття не буде серед українців, Назáвжди згинуть кляті mosk@лі* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:30177, #10.05.2023).

Мozk@ль, ім., ч. р., інд.-авт., *Не по дорозі нам із mozk@лями. / Повік у серці правдонька твоя* (Ніна Арендар, ПВ:27987, #06.03.2023).

Мozкáль, ім., ч. р., інд.-авт., *На поріг би не пустили мозкалів - потвору! / Брану міцно зачинили б, щоб не йшли до двору!* (Башинська Ніна Анатоліївна, ПВ:37692, #10.03.2024).

Можновлáдець-хапун, ім., ч. р., інд.-авт., *Не приймуть світ, де беззаконня всюди / Тікайте, можновлáдці-хапуни!* (Олег Іванович, ПВ:27251, #20.02.2023).

Монáрх-терорйст, ім., ч. р., інд.-авт., *І сам зміг всім це довести! / Тепер з монархом-терористом / Ніхто не хоче справ вести!* (Олександр Гарматний, ПВ:26156, #05.07.2022).

Монстр-Кремль, ім., ч. р., інд.-авт., *Захистимо дім наш від монстра-Кремля. / Від Путіна злої ідеї* (Вікторія Борівітер, ПВ:11507, #~06.04.2022).

Монстр-психопат, ім., ч. р., інд.-авт., *Чи зрозуміють монстри-психопати / Безцінну вартість кожного життя* (Анастасія Триш, ПВ:11140, #~06.04.2022).

Мопсякія, ім., ж. р., інд.-авт., *Поженемо їх назад, НА*УЙ – в Мопсякію / Встромим вилами у зад Путлеру – нові!* (Леонід Євтушок, ПВ:1256, #~20.03.2022).

Мордёр-моксанін, ім., ч. р., інд.-авт., *У світі, де правда, де воля, де шана / У світі, де не буде мордора-моксана...* (Олександр Сабадаш, ПВ:5093, #~20.03.2022).

Мордёр-потвора, ім., ч. р., інд.-авт., *Мордорів-потвора люди всі проклинають, / Як ріки, течуть у нас сльози гіркі* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27302, #29.03.2022).

Морок-налигач, ім., ч. р., інд.-авт., *Загроза смерті - кращий вчитель, / Талановитий викладач, / Коли у спину праху вітер, / Пустельний морок-налигач* (Тетяна, ПВ:323, #~20.03.2022).

Москаль-загарбник, ім., ч. р., інд.-авт., *Підступно, тишком на світанку / Москаль-загарбник та напав* (Андрій Чабан, ПВ:11087, #~06.04.2022).

Москаль-мрець, ім., ч. р., інд.-авт., *Випуски своїх недоновин ви присвячуєте йому, / А краще б показали фото москаля-мерця* (Роман, ПВ:6250, #~24.03.2022).

Москаль-окупант, ім., ч. р., інд.-авт., *Наш ворог - москаль-окупант. / Лицемір і брехун* (Роман Ф, ПВ:11308, #~06.04.2022).

Москаль-супостат, ім., ч. р., інд.-авт., *Вже добралися й до вокзалу / Підлі ті москалі-супостати* (Олеся Панченко, ПВ:17336, #~05.05.2022).

Москаль-убивця, ім., ч. р., інд.-авт., *Будь проклятий, москаль-убивця! Тобі ж всі наші сльози / Шнурком обернуться на шиї і чорт не допоможе...* (Олеся Жуковець, ПВ:28779, #02.05.2022).

Москаль-урод, ім., ч. р., інд.-авт., *Ніде більш спокою нема. Усюди грім гармат – / З усіх стволів стріляють москалі-уроди* (Посейдон, ПВ:28152, #~16.03.2023).

Москаль-шакал, ім., ч. р., інд.-авт., *І тих, хто не вчився, москалі-шакали / Десь-таки у чомусь та переконали* (Ігор Дурда, ПВ:12030, #~07.04.2022).

Москаляка, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми не спіткали чуда тиші / Під час ракетних тих атак, / Та не порушить мрії наші / Здолати клятих москаляк* (Наталя Котляр, ПВ:31950, #~06.07.2023).

Москвó-ордінець, ім., ч. р., інд.-авт., *І землю свою мов коштовний кришталь / Боронимо люто від москво-ординців* (Дмитро, ПВ:126, #~20.03.2022).

Москворóтий, ім., ч. р., інд.-авт., *Не панімаєш, москворотий? / Чи угро-фінські у вас «рти»? / Ото й сиди в своїм болоті / І не нав'язуйся в брати!* (Датчук Олена, ПВ:28722, #~02.04.2023).

Москóвія-нападниця, ім., ж. р., інд.-авт., *Війна в державі, та – воєнний стан,- / Московія-нападниця лютує, / Московський патріарх, кремлівський клан* (Алла Демчишина, ПВ:28640, #~30.03.2023).

Москóвія-нападниця, ім., ж. р., інд.-авт., *Війна в державі, та – воєнний стан, / - Московія-нападниця лютує, / Московський патріарх, кремлівський клан* (Алла Демчишина, ПВ:34877, #~23.10.2023).

Москóвсько-кремлівський, прикм., інд.-авт., *І сьогодні не легш, ніж учора... / Знемагає Україна від ран, / А московсько-кремлівська потвора / Сатанинський «виконує план»* (Ніна Горик, ПВ:2425, #~21.03.2022).

Моська-п'утін, ім., ч. р., інд.-авт., *Вишкірив ікла моська-п'утін, / Шовіністичний слиз ковта, / Плете інтриг імперські п'ута... / На сході вже його п'ята!* (Михайло Федак, ПВ:6098, #~24.03.2022).

Мошквá-катакомба, ім., ж. р., інд.-авт., *Підтримують Нелюдя Зомбі, / Що поруч із нами віками / Жили у мошква-катакомбі, / І нас називали "братами"...* (Сергій Дубенко, ПВ:3926, #~21.03.2022).

Мурашка-українець, ім., ч. р., інд.-авт., *Трудолюбиві і єдині, хоч й маленькі / Мурашки-українці дають відсіч пацюку-русні...* (Марина Бережнюк, ПВ:6141, #~24.03.2022).

Мута́нт-приду́рок, ім., ч. р., інд.-авт., *Тепер ці мутанти-придурки / Ішли в «рижій лес» на забій* (Каспрук Мирослава, ПВ:31690, #~27.06.2023).

На щиті, заг. неол., *Вони збирались на війну / Веселі, жартівливі / Із азартом. / Летіли в бій / Неначе ті юнці... / А повернулись з бою - / На щиті* (Марія Пензенник, ПВ:35412, #~19.11.2023); пор.: «На щиті» замість «Груз 200». Як у ЗСУ позбуваються радянської спадщини (tvoemisto.tv, 15.08.2022); *Повернутися допомагають пошуковці з гуманітарної місії ЗСУ «На щиті»* (suspilne.media, 10.09.2023).

НаZZистський, прикм., інд.-авт., *Із квітами в руках. / Згорів наZZистський танк* (Тарас Кобетяк, ПВ:1300, #~20.03.2022).

Нав'язливо-брудний, прикм., інд.-авт., *З нав'язливо-брудним сусідом / Навіки розійшлись стежки* (Сергій Сергійченко, позивний Поет, ПВ:30399, #16.02.2023).

Народ-варвар, ім., ч. р., інд.-авт., *Народе-варвар схаменися, / Ти явно програєш Богам!* (Алвард, ПВ:5840, #~23.03.2022).

Насильник-рашійст, ім., ч. р., інд.-авт., *Чекає кара вас, насильники-рашисти, / Меч пімсти впаде, бо ж ви гірші ніж фашисти...* (Петро Федичканич, ПВ:10340).

НАТівський, прикм., інд.-авт., *Мовляв: "заховали військові припаси під сходами. / Десь там і НАТівська зброя: / гранати, машини, Хімарси, фугаси* (Ксеня Берш, ПВ:31526, #~22.06.2023).

Націст-звір, ім., ч. р., інд.-авт., *Ще в п'ятнадцятому році / утікли тарілки в Київ, / і, як дядя напропорочив, / стали мов нацисти-звірі* (Валерія Піщанська, ПВ:23474, #~15.10.2022).

Націст-кровопівець, ім., ч. р., інд.-авт., *У Сталіна, що нами був голодний / чи в Гітлера – нациста-кровопивці?* (Олег Гнатюк, ПВ:8359, #~30.03.2022).

Нащадки-люди, ім., мн., інд.-авт., *І обплюють нащадки-люди / Міся, де порох твій гниє* (Микола Стасюк, ПВ:15485, #~19.04.2022).

Нащадок-вбійця, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Кат-саганя**.

НеЗапроханий, діеприкм., інд.-авт., *Ці ваші неЗапрохані? / Занедбані й Заскалені? / У вас же руки... всі брудні... / Ні, точніше у крові...* (Ірина, ПВ:1532, #~20.03.2022).

Небраття-московіти, ім., мн., інд.-авт., *Додому йдіть, небраття-московити. / Ми певні, що «родину» обирають!* (Маргарита, ПВ:8298, #~30.03.2022).

Невдаха-московіт, ім., ч. р., інд.-авт., *Кожен з приїдешніх невдах-московитів, / славить росію та рве наші квіти* (Артем, ПВ:30533, #24.02.2023).

Негідник-нацист, ім., ч. р., інд.-авт., *"Ми рятувати вас прийшли, / Від вас негідників-нацистів" / Звільнявши землі, кров'ю ми лягли, / За нашу землю, вільну від рашистів* (Алла Бурдова, ПВ:13809, #~11.04.2022).

Недомірок-шизофрэн, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **КДБ-овський**.

Недопалок-мудак, ім., ч. р., інд.-авт., *Історичний "феномену факт" / Ще немало зведе суперечок. / ... Як зумів недопалок-мудак / Із мільйонів зробити овечок?!* (Віра Павленко, ПВ:23636, #~25.10.2022).

Незбагненно-могутній, прикм., інд.-авт., *Все це майбутнє - незбагненно-могутнє, / вірніше сказати, на нас вже відчутнє, висне у небі* (Очеретович Назарій, ПВ:7701, #~27.03.2022).

Нелюд-вбійця, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Мерзота-убійця**.

Нелюд-відлюдок, ім., ч. р., інд.-авт., *Хто сотворив їх, нелюди-відлюдки, / Без віри в Бога, без душі той плід* (Магдаліна Рудницька, ПВ:27708, #12.02.2023).

Нелюд-звір, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми високо несем / Стяг свободи і віри, / Вони стали мечем / Проти нелюда-звіра!* (Слава Слободян, ПВ:22096, #28.07.2022).

Нелюд-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Як крає серце за людину, / За кожного із тих, / Хто просто хоче вільно жити, / Без нелюдів-катів* (Олена Коваленко, ПВ:4822, #~22.03.2022).
27579 29511

Нелюд-москаль, ім., ч. р., інд.-авт., *Скільки горя і біди / Наробили нелюди-москалі, / Залишаючи криваві сліди* (Наталя Паска-Горяча, ПВ:20252, #~28.06.2022).

Нелюд-окупант, ім., ч. р., інд.-авт., *А ви, нелюди-окупанти, / Волієте підім'яти / Під себе славную державу* (Фалатюк Анастасія, ПВ:20851, #~12.07.2022).

Нелюд-Путін, ім., ч. р., інд.-авт., *Вісім років гострив пазурі свої, - Нелюд-Путін готувався до війни* (Нагорний Леонід, ПВ:16472, #~26.04.2022).

Нелюд-рашист, ім., ч. р., інд.-авт., *І космос захитався від тих звірств, / Які чинили нелюди-рашисти / З людьми в Гостомелі, у Бучі й інших міст* (Галюк Лідія Василівна, ПВ:25806, #~04.01.2023).

Нелюд-сурок, ім., ч. р., інд.-авт., *А старий пеня, комуняка, сатана / Від людей ховається нелюд-сурок / Огризок зла, падла кусок* (Іван Мамчур, ПВ:21946, #~15.08.2022).

Нелюд-тварюка, ім., ч. р., інд.-авт., *За що ви, нелюди-тварюки, життя нам поламали??? / За що жорстоким способом дітей наших вбивали???* (Олеся Жуковець, ПВ:28779, #02.05.2022).

Нелюд-фашист, ім., ч. р., інд.-авт., *Убиті, понівечені тим катом- / російським нелюдом-фашистом* (Аліна Бебешко, ПВ:15972, #~22.04.2022).

Нечестивець-українофоб, ім., ч. р., інд.-авт., *Не смійте, нечестивці-українофоби, / зашкодити нам якимось, замарати честь... / Відреагуєм зразу – і таке вам зробим, / що буде каятись століття клан ваш весь* (Анатолій Яриновський, ПВ: 35160, #~06.11.2023).

Нечисть-отрута, ім., ж. р., інд.-авт., *Очиститься і світ від смуту, / Отої нечисті-отрути... / А людям немає де повертатись...* (Боже-дар, ПВ:33620, #23.07.2023).

Нещадність-болото, ім., с. р., інд.-авт., *Немає неньки на роботі, / Лежить в нещадності-болоті. / Лежить жива і нежива, / Це не слова, ой не слова* (Роман Бутковський, ПВ:3435, #~21.03.2022).

Огк, ім., ч. р., інд.-авт., *Криком в думках шумить закатована огками Буча. / Парк Бузковий, Херсон... наших хлопців вони розстріляли* (Херсонська Пташка, ПВ:31479, #21.06.2023).

Обірванно-безсонний, прикм., інд.-авт., *Ця ніч була обірвано-безсонною. / Тремтіла не від холоду, а стінами, / В повітрі біла цілі ешелонами* (Ольга Кириченко, ПВ:30436, #22.05.2023).

Облуди-кайдани, ім., мн., інд.-авт., *Про брехню й про істину, / Про криваві рани, / Про правду розхристану, / Й облуди-кайдани...* (Бабій Яніна, ПВ:29915, #~03.05.2023).

Оборон-актив, ім., ч. р., інд.-авт., *Нас ворог притискав, а не злякав, / Домівки наші — в оборон-активі* (Ірина Кримська-Лузанчук, ПВ:11551, #26.03.2022).

Окоп-схрон, ім., ч. р., інд.-авт., *Солдати вже четвертий рік / Вартують смужку оборони. / Що є, поїв, вдягнув, що є, / У ланцюжках окопів-схронів* (Тетяна, ПВ:32713, #09.08.2017).

Окоп-яма, ім., ч. р., інд.-авт., *...Доці, окопи, липкая багнюка, / І сон в окопах-ямах погребельних* (Ніна Чигиринська, ПВ:35129, #~05.11.2023).

Окупант-moskaľ, ім., ч. р., інд.-авт., *Не знатиме моя земля / Окупант-moskaľ* (Панасюк Валентин, ПВ:29401, #~21.04.2023).

Окупант-бідолаха, ім., ч. р., інд.-авт., *Не дума: прахом стане плоть... / Чи ум заброді дав Господь? / Чи в окупанта-бідолаху / Нічної розумець комахи?* (Паталаха Всеволод, ПВ:35605, #~28.11.2023).

Окупант-гад, ім., ч. р., інд.-авт., *Україну спопелити на руїну / Тобі не вдасться окупанте-гад!!!* (Ірина, ПВ:3693, #~21.03.2022). 30400

Окупант-прибулець, ім., ч. р., інд.-авт., *Накриває снігом криваві шрами / Наших з вами доріг і вулиць... / Залишайся поряд своєї мами, / Бо подохнеш тут, окупант-прибулець!* (Вероніка Мовчан, ПВ:1879, #~20.03.2022).

Окупант-холера, ім., ч. р., інд.-авт., *Проснулися під гул сирени, / Напав на мирний мій народ / Російський окупант-холера* (Валентин, ПВ:6668, #~25.03.2022).

Окупіздень, ім., ч. р., інд.-авт., *Які, вбіса, з вас окупанти? / Звичайні собі окупіздни* (Роман Євдокимов, ПВ:8627, #~30.03.2022).

ООН, ім., ж. р., інд.-авт., *Організацію ООН варто розпустити, / Або хоча б для початку назву їй змінити: / «Організація Обманутих Націй», так назвати* (Панасюк Валентин, ПВ:31086, #~08.06.2023).

Орда-mosk@лі, ім., ж. р., інд.-авт., *До неба тягнули пелюстки-долоні, / Щоб їх не вбивала орда-mosk@лі* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28165, #~16.03.2023).

Орда-сарана, ім., ж. р., інд.-авт., *Відплата і кара Господня за все / Орді-сарані, що змією повзе / На землю квітучу багато століть!* (Ольга Кириченко, ПВ:26215, #17.01.2023).

Орда-сміття, ім., ж. р., інд.-авт., *Усі в молитві Господа благаєм, / Аби позбутись нам орди-сміття* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27408, #23.02.2023).

Ордінець-недобрірок, ім., ч. р., інд.-авт., *То знахабнілі ці озброєні ординці-недомірки / Порядкувати почали у нас в оселях* (Павло, ПВ:29629, #~26.04.2023).

Ордінець-посіпака, ім., ч. р., інд.-авт., *А це й змелем, наче в жорні, / Всіх ординців-посіпак* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:36988, #07.02.2024).

Ордінець-сатана, ім., ч. р., інд.-авт., *Життя потвори кляті забирають, / Вбиває нас ординець-сатана* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:30176, #10.05.2023).

Ордо-звірячий, прикм., інд.-авт., *Проводжав батько сина свого, / Побажавши можуть козачої, / Аби йшов крізь борвії негод / Проти полчища ордо-звірячого* (Пилип Юрик, ПВ:2401, #~21.03.2022).

Орел-мутант, ім., ч. р., інд.-авт., *Журавлі та лебеді на варті, / Із орлом-мутантом у бою, / Відсіч вбивці гідну змогли дати, / Мужньо захищаючи Сім'ю* (Наталія Манько, ПВ:15498, #~19.04.2022).

Орел-уродець, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми несемо імперську службу / Орла-уродця у вінці* (Володимир, ПВ:11866, #~07.04.2022).

Орка-гніда, ім., ч. р., інд.-авт., *Будуть синім вогнем звуки ринди. / Ось такий твій кінець, орка-гнідо* (Ольга, ПВ:18749, #~26.05.2022).

Орк-баюн, ім., ч. р., інд.-авт., *Страну непобедиму і магучу / На світ увесь "прославив" орк-баюн* (Віра Павленко, ПВ:23478, #~16.10.2022).

Орк-ворог, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми довго будем пам'ятати / Проклятих орків-ворогів / Це ж були наші кращі друзі / А стали зовсім нам чужі* (Марія Берчук, ПВ:29375, #~20.04.2023).

Орки-«канібали», ім., мн., інд.-авт., *Як тільки в «рулеточку» зіграли / 5 орків-«канібалів». Тіла не закопали* (Нікіта Куніцин, ПВ:13294, #~09.04.2022).

Орки-московлята, ім., мн., інд.-авт., *На дні хай краби поїдять / тих клятих орків-московлят!* (Юджін Папуша, ПВ:37140, #~14.02.2024).

Орк-катюга, ім., ч. р., інд.-авт., *Марні демона сподівання, / з волі Бога – дамо «по заслугі» / За дітей України стражання / Найгідотному орку-катюзі!* (Валентина Бабенко, ПВ:17647, #~08.05.2022).

Орк-москаль, ім., ч. р., інд.-авт., *згинуть орки-москалі. / Як подолаєм супостата, / І буде син, і буде мати / В нас на оновленій землі!* (Микола Стасюк, ПВ:15485, #~19.04.2022). 25839

Орк-нелюд, ім., ч. р., інд.-авт., *А ті орки-нелюди! / Та ви себе врятуйте!!! / Пришли нас визволяти.??? / Краще бункер вбивці штурмуйте!!* (Вікторія, ПВ:695, #~20.03.2022).

Орко-бурундук, ім., ч. р., інд.-авт., *Хто відкрив москальський цей сундук, / Виліз звідти дикий орко-бурундук* (Юрій, ПВ:14824, #~31.03.2022).

Оркокаїн, ім., ч. р., інд.-авт., *Не простуда, не грип, не ковід. / Насторожить синдром - "оркокаїн"!* (Віра Павленко, ПВ:23822, #~01.11.2022).

Орк-окупант, ім., ч. р., інд.-авт., *По всіх країнах розлетівсь, / Про тебе, воїне незламний, / Могутній клич: «Несеш ти смерть / Рашистським оркам-окупантам!»* (Малимон Тетяна Сергіївна, ПВ:25762, #14.04.2022).

Оркостан, ім., ч. р., заг. неол., *Будинок чи лікарня – той об'єкт, / Який несе загрозу оркостану?* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:30591, #26.05.2023); пор.: Також в Україні можна почути й назву «оркостан» – на позначення «країни орків», а доданий «-стан»

означає радше авторитарну модель тиранічного азійського типу (www.radiosvoboda.org, 20.05.2023); “Оркостан, ви готові?”: “Едельвейси” готують “сюрпризи” для ворога поблизу Бахмуту (pik.net.ua, 12.05.2023).

Орк-раши́ст, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми орків-рашистів відправим в мішках, / Щоб гнили в своїх їб*нях* (Вячеслав Шинкар, ПВ:12001, #~07.04.2022).

Орк-совде́п, ім., ч. р., інд.-авт., *Бомбить і розстрілює тупо / Із тупістю орка-совдепа... / Але ще стоїть Маріуполь* (Сергій Дубенко, ПВ:3926, #~21.03.2022).

Орк-сусі́д(а), ім., ч. р., інд.-авт., *Винищать хочуть нас орки-сусіди. / Та наштотвхнулись на спротив без страху* (Василь Клічак, ПВ:6846, #21.03.2022).

Оркська-ненаже́ра, ім., ч. р., інд.-авт., *Тримайся рідна Україна, з тобою ми, з тобою світ! / Та падла, оркська-ненажера, у пеклі вже горить, горить...* (Ольга Горлова, ПВ:13259, #~09.04.2022).

Орк-терорі́ст, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Вбівця-раши́ст**.

ПаРА́ША, ім., ж. р., інд.-авт., *Ще не вмерла Україна / І не вмере ніколи / Від свинячої паРАШИ* (Микола Карпець, ПВ:8649, #~30.03.2022).

Паску́да-жрець, ім., ч. р., інд.-авт., *Троцисть чутливу свідомість, підпалює ніжність неба, / Трикляте огидне звіряче стадо, / І їхній паскуда-жрець підспівує заупокійну прижиттєво* (Олекса Довгородський, ПВ:10711, #~06.04.2022).

Паціо́к-русня́, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Мура́шки-украї́нці**.

Пекельно-чо́рний, прикм., інд.-авт., *Вже не повернуться вони, / Стражденні мучені криваві, / Пекельно-чорної війни* (Наталія Шевель, ПВ:37300, #~22.02.2024).

Переля́кано-бо́сий, прикм., інд.-авт., див.: **Вигна́нка-війна́**.

Перлі́нно-бі́лий, прикм., інд.-авт., *Темні вибухи, що лунають щодня. / Перлінно-білий сад вишневий / Миттєво сизо-сірим став* (Дарія Семчук, ПВ:32385, #~22.07.2023).

Пес-окупа́нт, ім., ч. р., інд.-авт., *Там сльози кулями стають, / Там скавулять: „Бендери б’ють“ / Пси-окупанти* (Паталаха Всеволод, ПВ:32523, #~28.07.2023).

Пес-опри́чник, ім., ч. р., інд.-авт., *Проти путінських псів-опричників - / на шляхах стоять залізничники* (Пермяков Андрій, ПВ:5277, #~22.03.2022).

Підура́льський, прикм., інд.-авт., *І от хлопці із фронту просили / (Поки є в волонтерів ще сили) / Притягнути їм Путіна Вову / Із його підуральського крову* (Юлія Базя, ПВ:21084, #~17.07.2022).

Побраті́м-ветеран, ім., ч. р., інд.-авт., *Боліли груди, нили рани, / Кудись тікали в простір сні, / І побратими-ветерани / Усі стояли перед ним* (Левко Світлий, ПВ:31245, #~11.06.2023).

Повста́нець-вої́н, ім., ч. р., інд.-авт., *Захисників і Захисниць, / Козацтва свято і Покрови, / Повстанців-воїнів зірниць, / Що і полегли непоборні* (Тетяна, ПВ:32947, #13.10.2021).

Погане́ць-зра́дник, ім., ч. р., інд.-авт., *Як тяжко жити нині на Вкраїні, / Не те вже сонце й небо вже не те. / Поганці-зрадники зміїні / плюндрують ім’я золоте* (Світлана Каратнюк, ПВ:1776, #~20.03.2022).

Поёт-вої́н, ім., ч. р., інд.-авт., *Приходить до мене хлопець / Той якого тяжко поранили на околиці Маріуполя / Юний поет-воїн* (БГум1:22).

Покидьо́к-смі́ття́, ім., ч. р., інд.-авт., *Ордою спалені будинки, / В яких колись було життя, / Його забрали і в дитинки / Ординські покидьки-сміття* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27174, #26.01.2023).

Понті́й-прокура́тор, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Лицемі́р-дикта́тор**.

Порохобо́т, ім., ч. р., заг. неол., див.: **Зебо́т**; пор.: *Я не порохобот, але геть від Москви* (zakarpattya.net.ua, 10.04.2019); *Порохобот – це не обов’язкова палкий прихильник 5го, це людина, яка розуміла, до чого призведе обрання українофоба та клована* (x.com/ViktorMoiseich, 15.05.2023).

Потво́ра-вбівця́, ім., сп. р., інд.-авт., *Назвешся таким же потворою-вбивцею, / Бо кров їх невинна на твоїх руках!* (Ольга Кириченко, ПВ:21996, #18.05.2022).

Потвора-солдат, ім., ч. р., інд.-авт., *Хто ти, потворо-солдате? / Чом не сумна твоя мати?* (Губарець Василь Васильович, ПВ:13833, #~11.04.2022).

ППОшник, ім., ч. р., інд.-авт., *"Калібри", "іскандери" чи "кінджали" / вже всі їх наші ППОшники збивали* (Пироженко Євгеній Григорович, ПВ:37422, #~26.02.2024).

Правитель-динозавр, ім., ч. р., інд.-авт., *Війна закінчиться завтра / через правителя-динозавра*. (Анастасія, ПВ:4081, #~21.03.2022).

Президент-г@ндон, ім., ч. р., інд.-авт., *Ну, що, «сестрице», виспалась спокійно? / Ніщо не турбувало мирний сон? / Тебе охороняє там надійно / Найкращий президент-г@ндон?!!* (Тетяна, ПВ:236, #26.02.2022).

Президент-ліліпуть, ім., ч. р., інд.-авт., *Не, ну живете ви «мегакруто»! / Вас совок зробив «непобедимым», / На чолі із президентом-ліліпуттом / Ви назад крокуєте красиво* (Юдія Базя, ПВ:21082, #~17.07.2022).

Прекрасно-невпінний, прикм., інд.-авт., *А щастя — хвилини прекрасно-невпінні! / Тримай їх у серці та не відпускай!* (Топольницька Наталія Степанівна, ПВ:31636, #~26.06.2023).

Прем'єр-кандлер, ім., ч. р., інд.-авт., *Згвалтовано на очах у дітей - в підвалі... / Мені співано оди усіх прем'єрів-кандлерів, / Я вимолена усіма молитвами світу* (Тетяна Швайко, ПВ:23281, #~08.10.2022).

Прівид-місто, ім., с. р., інд.-авт., *Запеклий бій за привиди-міста, / В яких колись жили щасливо люди* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:29995, #05.05.2023).

ПРОжити, дієсл., інд.-авт., *ПРОжити* (назва збірки) (ТБац).

Пройдівсвіт-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Ти спила, нене? Спила мимоволі, / Через отих пройдівсвітів-катів, / Досі небачену ніким сваволю, / Так званих, наших, нібито, "братів"* (Орися Каспрора, ПВ:36123, #28.12.2023).

Псевдо-еМеНеС, ім., с. р., інд.-авт., *Три сотні тіл, в яких украли долі, Ще грабувало псевдо-еМеНеС* (Каспрук Мирослава, ПВ:32212, #~17.07.2023).

Психопат-палач, ім., ч. р., інд.-авт., *На молитву про поміч і на плач / Людей, яких мордує психопат-палач?!* (Тетяна Димань, ПВ:5573, #~23.03.2022).

Птах-лихозвір, ім., ч. р., інд.-авт., *Святий Георгій силу міряє / – Здолати птаха-лихозвіра, / Кривавожадну цю подобу, / Яка скрізь суне свого дзьоба* (Тетяна Приймасюк, ПВ:8524, #~13.03.2022).

Путлер, ім., ч. р., інд.-авт., *Наші люди хотіли додому, / Але Путлер їх всіх убив!* (Херсонська Пташка, ПВ:28481, #01.10.2022).

Пуйло, ім., ч. р., заг. неол., *Тепер в айфоню ви кажіть «Алло!» - / Такого «успіху» досяг ваш бог Пуйло* (Юлія Базя, ПВ:21091, 17.07.2022); пор.: *Якщо Пуйло не може завоювати Україну військовими діями, то він через ОПу це зробить з середини країни...* (twitter.com, 09.04.2022); *"У бункері здохло пуйло": Леся Нікітюк записала гумористичну пісню зі Степаном Гігою* (tsn.ua/glamur, 04.06.2022);

Пукін, ім., ч. р., заг. неол., *Ген, їде в залізному танку по світі / Кремлівський диявол, такий собі Пукін* (Вячеслав Шинкар, ПВ:8049, #~29.03.2022); пор.: *Два диктатори Лукавий і Пукін проведуть навчання біля кордону з Україною* (facebook.com, 02.12.2021); *Емоції зашкалюють, але Пукін думав, що його з квітами зустрінуть, але весь народ став проти нього* (facebook.com, 01.03.2022).

Пунтік, ім., ч. р., інд.-авт., *Набрав собі армію пунтіків Вова, / Та щось в них система слабенька нервова* (Юлія Базя, ПВ:18337, #~18.05.2022).

Пустобазікий, прикм., інд.-авт., *Та – викривають зрадників дволикх, / Підступних ворогів, пустобазіких, / «Нейтральних», боягузливих, слабких...* (Алла Демчишина, ПВ:31719, #28.06.2023).

Путі-бандюк, ім., ч. р., інд.-авт., *Як у злочинців піднялась рука? / Невже мізки зовсім зіпріли? / Нутро паскудне в путі-бандюка!* (Віра Павленко, ПВ:32423, #23.07.2023).

Путінець, ім., ч. р., інд.-авт., *Хто дав право прилітати / Бомбам, мінам і снарядам / Від росії в нашу хату? / Путінці, ви всі прокляті!* (Котова Валентина Іванівна, ПВ:25270, #~20.12.2022).

Путін-катюга, ім., ч. р., інд.-авт., *В Московії - всі імперіалісти / Від Путіна-катюги до бомжа* (Дмитро Шупта, ПВ:4124, #~21.03.2024).

Путін-недоцар, ім., ч. р., інд.-авт., *Начувайтесь вороги, наїстесь страху, / І ваш путін-недоцар піде теж на плаху!* (Мирослава Богуцька, ПВ:13103, #~08.04.2022).

Путін-падлюка, ім., ч. р., інд.-авт., *А я стою в темноті, у ванні – мокрий, у мильній піні / І путіна-падлюку на чому світ стоїть проклинаю!* (Леонтій Павлюк, ПВ:26341, #14.12.2022).

Путін-фашист, ім., ч. р., інд.-авт., *Безмовні слуги демона кремля, / Раби безправні путіна-фашиста* (Ніна Фесенко (Гайковська), ПВ:17261, #~04.05.2022).

Путіст, ім., ч. р., інд.-авт., *Кріпись, тримайся, мій народе! / «путістам» нас не подолать!* (Линник Ольга, ПВ:20271, #~29.06.2022).

Путлер, ім., ч. р., заг. неол., див.: **Лаптеног**; пор.: *Колись я вірив, що путлер спричинив війну. Але з часом зрозумів, що це свідомо воля росіян* (facebook.com, 21.09.2019); *«Путлер, капут»: як помре путін?* (youtube.com, 19.03.2022).

Путлеро-падлюка, ім., сп. р., інд.-авт., *Автомат бере у руки / Той, що виїла іржа – / Мозок путлеро-падлюки / Геть маразм не полиша* (Ольга Кириченко, ПВ:23283, #08.10.2022).

Путлер-маньяк, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Кадірова-собака**.

Путліровець, ім., ч. р., інд.-авт., *Вже кожен путліровець знає, / Як хочеш жити - нас не тронь!!!* (Сердюк Оксана, ПВ:35921, #~15.12.2023).

Путло, ім., ч. р., заг. неол., *Їх двадцять тисяч вже лягло, / Та не спинився ще *Путло / Йому ще мало... (КАПРАЛ САНЯ (Капиніс Олександр), ПВ:20205, #~27.06.2022); пор.: *Що це хворе Путло хоче? Комплекс Наполеона ніхто не відміняв. Від горщика 2 вершка, а всьому світу хоче показати Я!* ([youtube.com](https://www.youtube.com), 18.04.2022); *Брешей, Путло / Брешей, гикее Путло / Україна Є! Була! І буде* (facebook.com, 23.04.2022).*

Путлопсих, ім., ч. р., інд.-авт., *Як тільки терпить земля / Те, що зробив путлопсих?* (Посейдон, ПВ:31229, #~11.06.2023).

Пут-осередок, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми боронимо предків / Солов'їні гаї, / ти ж за пут-осередків / Вліз у наші краї* (Магдаліна Рудницька, ПВ:30623, #21.05.2022).

Путькін, ім., ч. р., заг. неол., *Путькін виє-завиває - / Недовго лишилось! / Щоб ти, кончене, усралось / І місяць не милось* (Вікторія Омельченко VictoryЯ, ПВ:22590, #~08.09.2022); пор.: *путькін – сучий потрох, щоб ти здох, гнида!* (facebook.com, 08.03.2022); *Взрив буде в бункері, Путькін взірветься від злості* ([youtube.com](https://www.youtube.com), 10.08.2022).

Путя, ім., ч. р., заг. неол., *Ой ти Путя, Путя, д'явол полосатий! Скільки горя ти приносиш до кожної хати* (Клавдія Лещенко, ПВ:10324, #~04.04.2022); пор.: *Путя – сука породив цю війну, вона його і прибере гадину* (facebook.com, 31.03.2022); *От не вір після цього в реінкарнацію, я про те що Путя це Гітлер* ([youtube.com](https://www.youtube.com), 02.04.2022).

Путяра, ім., ч. р., заг. неол., *Бо їх цікавлять лише гроші, / Які пообіцяв путяра, тим катам... / За те, що творять в Україні* (Людмила Баглай, ПВ:21003, #~14.07.2022); пор.: *А ще впродовж усього періоду на майдані можна було почути і побачити на таке: "Путяра, іди геть!"* (ogo.ua, 30.11.2014); *Путяра не може помилувати Сенцова без його прохання* (gordonua.com, 15.08.2018).

Пухлойоблий, прикм., інд.-авт., *Кінь чекає біля верби, / Дивиться, як тоне / Перший бурят пухлойоблий, / Другий, третій, шостий* (Левонід, ПВ:7894, #~28.03.2022).

Pasch@цвіль, ім., ж. р., інд.-авт., *У жодному кутку нема спокою, / Усюди кров, трагедія і біль, / Прийшов paschist із клятою війною, / Прийшла гнила смердюча pasch@цвіль* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28406, #21.04.2022).

Paschíст, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Pasch@цвіль**.

Расхі́ст-сатана́, ім., ч. р., інд.-авт., *В моїй Україні вбивають, / Воює paschusm-сатана, / Та зрадники їх прославляють* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28377, #10.03.2023).

Расхі́стський, прикм., інд.-авт., *Як хочеться очістить землю нашу / Від бруду і paschusmської орди, / Налили горя й сліз велику чашу, / Завдали нам незнаної біди* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:29118, #21.04.2022).

Расчова́га, ім., ж. р., інд.-авт., *Де не буде вбивців клятих, / Їх в Європу не візьмуть, / Там не буде расчовати, / В пух і прах нас не зітруть* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:30151, #09.03.2023).

Расчотоп, ім., ч. р., інд.-авт., *Україна – це Європа, / Й світ давно це визнає, / Де не буде расчотона, / Це нам віри додає* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:30151, #09.03.2023).

PaSSeя, ім., ж. р., інд.-авт., *Не подолати зло без зброї! / PaSSeї вірити не можна* (Любов Сердуніч, ПВ:6863, #~25.03.2022).

PaZZeя, ім., ж. р., інд.-авт., *Москалів кладуть в мішечок / До paZZeї відправлять!* (Інна Бабак, ПВ:6428, #~24.03.2022).

Раб-буря́т, ім., ч. р., інд.-авт., *Ніхто й неньку не підкорить: / Ані орки з Омська, / Ані ситі московити, / Ні раби-буряти* (Ганна Демиденко, ПВ:30204, #~11.05.2023).

Раб-великорос, ім., ч. р., інд.-авт., *Утік, проклявши дух Свободи, / Від міста раб-великорос...* (Паталаха Всеволод, ПВ:16941, #~01.05.2022).

Раб-віродок, ім., ч. р., інд.-авт., *втікаєте, кінець лиш відстрочивши / ви не нація і не народ, раби-виродки / ми ж, як наші предки, це не вигадки* (Діана Дашук-Присяжнюк, ПВ:5561, #~23.03.2022).

Ра□іст, ім., ч. р., інд.-авт., *Поглянь же, світе, на ра□истів, – / Бахмұт до тебе промовля / Доценту випаленим містом... / Але під ним – жива земля!..* (Ольга Кириченко, ПВ:24636, #~05.12.2022).

Ракета-кілер, ім., ж. р., інд.-авт., *Не відали, що мчить ракета-кіллер. / Тремтів Донець, за ним – Дніпро, Десна* (Ганна Демиденко, ПВ:32882, #14.07.2023).

Ракетно-вогністий, прикм., інд.-авт., *Я буду писати про тебе, / Про твоє бездонне небо, / Яке не давно було чистим, / А стало ракетно-вогністим* (Тетяна Вітер, ПВ:27073, #18.06.2022).

Ракетно-дроновий, прикм., інд.-авт., *Не допоможе вам ніколи / Ракетно-дроновий терор / І блага навіть відібравши, / Безсилий буде ваш мордор* (Максим Златьєв, ПВ:27406, #23.02.2023).

Ракетно-дроново, присл., інд.-авт., див.: **Гучно-вибухово**.

Рана-окіп, ім., ж. р., інд.-авт., *І до кого звернутися "там угорі", / Щоб загоїлись рани-окопи?* (Козирева Ілона, ПВ:10012, #~03.04.2022).

Рана-руна, ім., ж. р., інд.-авт., *Коли болить душа, пече вогнем, / Випалює на серці рани-руни, / Ідесь, всередині, під внутрішнім дощем, / Холонуть та змокають щастя струни* (#Гол(авп):41).

Рас-Пу́тін, ім., ч. р., інд.-авт., *Росія - як мертвий Распутін. Рас-Пу́тін, родина? Хто-зна...* (Адріана Яремчук, ПВ:2030, #~20.03.2022).

Ра́ша-сволота, ім., ж. р., інд.-авт., *Тягне світ пуйло у болото, / світло знищує раша-сволота, / та стоїть, не вклоняється світ* (Оксана Книжка, ПВ:7484, #~27.03.2024).

Ра́шен-генерал, ім., ч. р., інд.-авт., *На коні поле перелетимо вмить, / Щоб знову побачити картину, / Як рашен-генерал лежить!* (Василь Савченко, ПВ:9321, #~01.04.2022).

Ра́шист-падлюка, ім., ч. р., інд.-авт., *Рашисти-падлюки такі агресивні, / Не знають ніколи вони каяття* (Роман Котляр, ПВ:12376, #29.03.2022).

Ра́шист-супостат, ім., ч. р., інд.-авт., *Вони жили у фільмах, книжках. / Повернулися із сорокових, / Повернув їх рашист-супостат* (DAROVANA, ПВ:10788, #~06.04.2022).

Ра́шистсько-поганський, прикм., інд.-авт., *В нашім дворі хазяйнує хижак тороплений / І навіжена рашистсько-поганська орда* (Ніна Третяк, ПВ:1861, #~20.03.2022).

Ра́шка-а́спід-змі́й, ім., ж. р., інд.-авт., *Та покарай рашку-аспіда-змія! / За муки жахливі їм відімести!* (Тетяна Замчук, ПВ:32306, #~19.07.2023).

Ра́шо-кретині́зм, ім., ч. р., інд.-авт., *Щоб корчилися з болю та шкварчали / В них мізки, що набиті рашо-кретинизмом* (Негода Константин, ПВ:9334, #~01.04.2022).

Режі́м-тира́н, ім., ч. р., інд.-авт., *Ви жертви режиму-тирана / Несете людям страшну шкоду / Ми ж все одно вас подолаєм* (Тарасюк Олена, ПВ:9022, #~17.03.2022).

Рі́зні́к-«р'я́тві́нні́к», ім., ч. р., інд.-авт., *Орда ворюг, катів, гвалтівників / Уже чекають день і ніч бавовну / Родини різників-«р'ятівників»* (Олег Іванович, ПВ:27526, #25.02.2023).

Роззі́я, ім., ж. р., інд.-авт., *Я буду щоденно молитися.: / Роззія - гори в аду!* (Лариса Печерська, ПВ:8579, #~30.03.2022).

Розстріля́ти, інд.-авт., дієсл., див.: **Огк.**

Робот-вбі́вця, ім., ч. р., інд.-авт., *Ви зомбі, ви роботи-вбивці, / В вас запис в програмі один - / Руїнування і знищення* (Рунельо Вахейко, ПВ:31184, #~10.06.2023).

Росі́йнин-безбо́жник, ім., ч. р., інд.-авт., *Яка у росіян-безбожників мета? За що вони знищують наші мрії?!* (Сімонов Тимур, ПВ:7897, #~28.03.2022).

Росі́йнин-псе́вдобрат, ім., ч. р., інд.-авт., *Я не маю нічого спільного / З росіянами-псевдобратами. / Я з народу іздавна вільного, / Прі́рва лю́ті стоїть між нами* (Юлія Базя, ПВ:7773, #~28.03.2022).

Росі́йнин-сади́ст, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми побачили, як дітей наших москалі твалтують, / Як мінами і бомбами рушать міста і села наші! / Як полонених наших росіяни-садисти катують, / Як в голови цивільних вистрілюють патронташі!* (Павлюк Леонтій Михайлович, ПВ:20922, #~13.07.2022).

Росі́я-сусі́д, ім., ж. р., інд.-авт., *Вийде на світ із сердець той затаєний гнів, / Що толерантністю був до росії-сусіда. / І під напругою помислів наших і слів / Вщент розлетиться кремлівська хитка піраміда!* (Тетяна Мошковська, ПВ:13213, #~09.04.2022).

Россо́лдат, ім., ч. р., інд.-авт., *Зажурився россолдат, він вже віри не має, / Щось пішло не по плану - Україна стоїть* (Шевченко Галина, ПВ:8510, #~30.03.2022).

Ру́зьський, ім., ч. р., інд.-авт., *Та згиньте, всі рузькі ісконно, / Зрівняйтеся з ісконною землею* (Юлія Базя, ПВ:23710, #~26.10.2022).

Руї́нно-спотво́ренний, прикм., *А їхні обличчя руїнно-спотворені / Гнуть про «єдинство», вбиваючи нас...* (Пономарьов Олег, ПВ:19066, #~31.05.2022).

Ру́коБо́гі, ім., мн., інд.-авт., див.: **Відбува́йло-цап.**

Русня́во-звіря́че, прикм., субст., інд.-авт., *Кожен з нас щосекунди благає, / Злиться, ненавидить, плаче, / Що виринається те русняво-звіряче!* (Марина, ПВ:715, #~20.03.2022).

Русоту́ри́сто@ля́дь, ім., ч. р., інд.-авт., *Ржаві російські засланці - / Русотури́сто@ля́дь... / Ниці, голодні засранці, / Як недокурки лежать* (Олександр Берестяний, ПВ:4228, #~21.03.2022).

Русофі́лі́тик, ім., ч. р., інд.-авт., *Путінським виродкам все відгукнеться. / Русофілі́тики! Смерть ворогам!* (Роман Котляр, ПВ:12376, #29.03.2022).

Сади́ст-курду́пель, ім., ч. р., інд.-авт., *Нескорений ординцями Херсон. / Та жоден бункерний садист-курдупель / Не візьме Україну у полон!* (Позивний «Поет», ПВ:20059, #10.04.2022).

Сади́ст-Сау́рон, ім., ч. р., інд.-авт., *Всім миром стали в оборону / Проти садиста-Саурана* (Тетяна Димань, ПВ:5575, #08.03.2022).

Сатана́-окупа́нт, ім., ч. р., інд.-авт., *Скільки років лежатимуть міни / Там, де був сатана-окупант?* (Херсонська Пташка, ПВ:28486, #19.09.2022).

САУ́шка, ім., ж. р., інд.-авт., *Ко'валь обладнає мізки воїна! / Кує смертельну свою симфонію, / Той, хто народжений міццю САУшок, / Що гарячіша, ніж подих Смауга* (Влад Сорд, Там де вдома с. 80).

Свіно́пес, ім., ч. р., інд.-авт., *Нехай свінопес гидке рило паскудне / запхне у болота вонючі свої* (Світлана, ПВ:20618, #~09.07.2022).

Свіно-соба́ка, ім., ч. р., заг. неол., *Літри крові за сльозу дитини / Вбий свино-собаку: врятуй Україну!* (Артем Зелений, ПВ:18369, #~18.05.2022); пор.: "Свинособаки знову не туди звернули". Бійці "десятки" оприлюднили фото знищеної техніки РФ (suspilne.media, 16.04.2022); Свинособаки, рашисти, кацапи: звідки взялися зневажливі прізвиська для ворога (platfor.ma, 28.04.2022)

Сізо-сірий, прикм., інд.-авт., див.: **Перлінно-білий**.

Син-окупант, ім., ч. р., інд.-авт., *Танки ваші потроцили, літаки збивали, Ваших синів-окупантів тисячами клали* (Євген Киричок, ПВ:8923, #~31.03.2022).

Син-солда́т, ім., ч. р., інд.-авт., *Там дим, вогонь, і кулі свищуть, / Летять і міна, і снаряд. / Я молю Бога й сили вищі, / Аби вцілів мій син-солдат* (Микола Савка, ПВ: 35108, #03.11.2023).

Сіро-чо́рний, прикм., інд.-авт., *Залишилась ти з мавзолеєм, / Хай надихає тебе Ленін... / Нехай комуна сіро-чорна / Тебе охороняє сповна!* (Надія Холод, ПВ:12958, #~08.04.2022).

Скот-голодрáнець, ім., ч. р., інд.-авт., *Знущалися теж над людьми в Бородя́нці / Ординці, расхисти, скоті-голодранці* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27259, #04.04.2022).

Сльоза́-ріка́, ім., ж. р., інд.-авт., *Сльози-ріки миють серця рани, Розпач розповзається навколо* (Тетяна Швець, ПВ:28771, #~03.04.2023).

Смерть-на́речена, ім., ж. р., інд.-авт., *І каву холодну товариш в окопі доп'є. / Це смерть-наречена тримає його за руку* (Данііл Кіріченко, ПВ:48, #~11.03.2022).

Смерть-примара́, ім., ж. р., інд.-авт., *Дорослі гинули і діти, гуляла вільно смерть-примара* (Анатолій Яриновський, ПВ:32860, #~05.08.2023).

Соба́ка-моска́ль, ім., ч. р., інд.-авт., *Поки сидиш в палаті / І чується вдалі / Тікають в результаті / Собаки-москалі* (Хромей Вова, ПВ:1736, #~20.03.2022).

Соба́ка-сатра́п, ім., ч. р., інд.-авт., *Пияк. Мародер. Собака-сатрап, / Якщо одним словом, То просто кацап* (Роман Ф, ПВ:11308, #~06.04.2022).

Советсько-сади́стський, прикм., інд.-авт., *Які «жести волі» сусідські? / У вас у крові лиш спростога / На жести советсько-сади́стські* (Юлія Базя, ПВ:23710, #~26.10.2022).

Солда́т-захисні́к, ім., ч. р., інд.-авт., *Сиджу на сосні та думку гадаю, / Чи то Байрактар чи Хімарс пролітає, / Солдат-захисник надію втрачає, / А я Україна її повертаю* (Оксана Рибак, ПВ:28651, #~30.03.2023).

Солда́т-прометей, ім., ч. р., інд.-авт., *Кожен пройшов тут свій Колізей / свобода здобута найкращий трофей / його не сховують за скло у музей / здобув для народу солдат-прометей* (Пироженко Євгеній Григорович, ПВ:37713, #~11.03.2024).

Спекот́но-чо́рний, прикм., інд.-авт., *Відходить літо десь за небокрай, / Ще нерозтрачене тепло збирає. / Не скинувши оманливу вуаль - / Спекотно-чорну, дроблену, діряву* (Наталія Шевель, ПВ:31702, #~27.06.2023).

Спога́д-пові́сть, ім., ч. р., інд.-авт., *Дім цей колись туго пахнув теплом... / Й, щастям просякнутий повністю, / Змоклий від снігу старенький альбом / Був комусь спогадом-повістю* (Юлія Ющенко, ПВ:12237, #~07.04.2022).

Сро́чник-паца́н, ім., ч. р., інд.-авт., *Залишили серед поля, серед лісу десятків другий срочників-пацанів, насипали кілька відер набоїв і – як хочете, так до ранку відбивайтеся* (БГум1:19).

Сте́ржень-монолі́т, ім., ч. р., інд.-авт., *Тримають ЗСУ удар важкий, / Бригади - стержні-моноліти. / І кров'ю закипають скрізь стежки* (Віра Павленко, ПВ:31420, #~04.10.2023).

Стіля́га-хло́пець, ім., ч. р., *Стіляги-хлопці* коханим відкривалися / В своїй любові в парках, горсаду (Ніна Чигиринська, ПВ:18981, #20.05.2022).

Стогна́ти-точі́тися, дієсл., інд.-авт., *У знекровлених жилах в'язниць, / В розпростертій над полем молитві / Де стогнала-точилася битва, / Впали зорі сумні долілиць* (ТБац:8).

Страждання-терпіння, ім., с. р., інд.-авт., *Світе-світе, гарно ж ти нас кинув! / Та у неклі цих страждань-терпінь / Все ж стоїть золотoverхий Київ, / Буча, і Гостомель, і Ірпінь* (Олександр Ірванець, ПВ:44, #~11.03.2022).

Стражник-шуліка, ім., ч. р., інд.-авт., *Коли в ніч стражники-шуліки / в саду схопили чоловіка, / якого їм позначив Юда* (Юджін Папуша, ПВ:36014, #~22.12.2023).

Стривожено-сонний, інд.-авт., прикм., див.: **Вигнанка-війна**.

Сука-війна, ім., ж. р., інд.-авт., *Я так хочу пірнути у сні: / Туди, де немає суки-війни / Де вільна моя рідна земля* (Анна, ПВ:1780, #~20.03.2022).

Супостат-московіт, ім., ч. р., інд.-авт., *Оріхівщина – сильна, знаменита / твої сини-як мужній щит / тримають супостата-московита, / бо він не брат нам, він – бандит* (Валентина Олексіївна, ПВ:27103, #~16.02.2023).

Сусід-«брат», ім., ч. р., інд.-авт., *Бо зло — що нива в бур'янах! / А, головне, - з сусідом-«братом» / Дев'ятий рік у нас війна...* (Лоза Анатолій Романович, ПВ:2304, #~21.03.2022).

Сусід-агресор, ім., ч. р., інд.-авт., *І немає вороття, / І не має сенсу / Ця війна не за життя, / Мій сусід-агресор* (Татур Надія, ПВ:14307, #~25.03.2022).

Сусід-деградант, ім., ч. р., інд.-авт., *Зізнайся, що дарували посмішку сусіди-деграданти, / Скотилась економіка до дна назад у 90-ті* (Діана Романишин, ПВ:17177, #~03.05.2022).

Сусідка-загарбниця, ім., ж. р., інд.-авт., *Таке легке життя я мав... / Одержима сусідка-загарбниця / Вдерлась, весь край палав!* (Костя Слівін, ПВ:3338, #~21.03.2022).

Сусід-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *Де знову держава свою незалежність виборює кров'ю синів, / Де хтось прославляє свою приналежність до кепських сусідів-катів!* (Світлана Фоменко, ПВ:108, #~20.03.2022).

Сусід-терорист, ім., ч. р., інд.-авт., *Щоб у сусідів-терористів / Із настанням тепла й весни / Проклюнулися перші мізки / Та ми побачили плоди* (Деркач Анна, ПВ:20028, #~24.06.2022).

Сусід-тиран, ім., ч. р., інд.-авт., *Ні, ти врешті провчиш / Сусіда-тирана, невдачу* (Тетяна Часовська, ПВ:23392, #~11.10.2022).

Сусід-урод, ім., ч. р., інд.-авт., *Скільки наслухались вже і сирен, і тривоги, / Скільки разів проклинали сусіда-урода* (Ольга Савчак, ПВ:847, #~20.03.2022).

Тарапунька-педераст, ім., ч. р., інд.-авт., *Уся Планета є за Нас / Лиш тільки «тарапунька-педераст» / На Нас всіх «орків» посилає* (Михайло Мисак, ПВ:4544, #~22.03.2022).

Тварюка-расхіст, ім., ч. р., інд.-авт., *Убивці смердючі, тварюки-расхисти, / Мерзота, потвори, ординські фашисти!* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27259, #04.04.2022).

Тварюка-рашист, ім., ч. р., інд.-авт., *ЗСУ собою пів світу прикривають, / А тварюки-рашисти мирних людей убивають* (Сергій Тітов, ПВ:19169, #31.03.2022).

Терорист-гёрлохват, ім., ч. р., інд.-авт., *За чорним планом / терористів-гёрлохватів / Три тисячі людей / «скосили» літаками* (Каспрук Мирослава, ПВ:34112, #~12.09.2023).

Терорист-істеричка, ім., ж. р., інд.-авт., *Вже не паніка, тільки б - помста! / Тільки більше ніякої расії! / Тільки б бункерна терорист-істеричка / Задихнулася в епілепсії* (Світлана, ПВ:23507, #10.10.2022).

Тиран-боягуз, ім., ч. р., інд.-авт., *Створив собі "мрію-хімеру", / Щоб знов відродити "союз"! / Шукаєш живого Бандеру, / Шкідливий тиран-боягуз?* (Ігор Трахт, ПВ:25190, #~18.12.2022).

Тиран-диктатор, ім., ч. р., інд.-авт., *Тиран-диктатор захопився грою / І день за днем криваві шле дари* (Дарина Федорович, ПВ:14420, #~13.04.2022).

Тиран-людожер, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Бункер-схроня**.

Тиран-прокуратор, ім., ч. р., інд.-авт., *доки не зникнуть усі демони і не з'явиться віра, / що ніколи не вміє руки тиран-прокуратор* (#Гол(авп):12).

Тиран-супостат, ім., ч. р., інд.-авт., *Чи буде суд, чи буде кара тирану-супостату, / Що приніс війну у кожен дім і у кожна хату?* (Альбіна Шептицька, ПВ:15309, #~18.04.2022).

Тиран-упир, ім., ч. р., інд.-авт., *З багряним оскалом кумир! Світ встановив: тиран-упир, Щоб не любити вже ніколи* (Микола Стасюк, ПВ:15501, #~19.04.2022).

Трембіта-джавелін, ім., ч. р., інд.-авт., *Сурмлять трембіти-джавеліни, / Запеклі точаться бої, / Солдати віддано стоять / За волю нашої землі* (Каюк Ярослав, ПВ:1147, #~20.03.2022).

Трепетно-іскрістий, прикм., інд.-авт., *Всім дарує казку золотисту, / Так барвисто стелить килимки, / І про мрію, трепетно-іскристу, / Запитає ніжно у ріки* (Надія Петровська, ПВ:35475, #~23.11.2023).

Убійця-вразина, ім., сп. р., інд.-авт., *Чорна птаха – убивця-вразина, / Їй властиво чинити лиш зло* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:27468, #~24.02.2023). 28710

Убійця-заброда, ім., сп. р., інд.-авт., *На світ народжуєш убивць-заброд, / Ти – некла уособлення, свавілля!* (Мирослава Богуцька, ПВ:13106, #~08.04.2022).

Убійця-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *ЯКІ ДОКАЗИ ТРЕБА СВІТУ? / ЩО POSSIA УБИВЦЯ-КАТ!* (Херсонська Пташка, ПВ:28486, #19.09.2022).

Убійця-москаль, ім., ч. р., інд.-авт., *Скрізь сліди убивці-москаля, / Ірод не дає нам жити щасно* (Королева Гір Клавдія Дмитрів, ПВ:28144, #~15.03.2023). 27588

Убійця-фашист, ім., ч. р., інд.-авт., *І не бачити їм більші своєї мами. / Бо прийшли до нас, як убивці-фашисти, / Бо зомбі, бо орки, москальські «рашисти»* (Сун-Чен-Лі Юрій Олександрович, ПВ:5745, #18.03.2022).

Убійця-цар, ім., ч. р., інд.-авт., *Руському стаду не соромно - / Славлять убивцю-царя!* (Юлія Ємець, ПВ:27942, #~11.03.2023).

Українець-раб, ім., ч. р., інд.-авт., *Українець-раб? Раби - не ми! Наче скот, не зможем ремігати!* (Микола Стасюк, ПВ:15501, #~19.04.2022).

Фашистсько-путінський, прикм., інд.-авт., *Збери докупи: всю потвору, / Ганебні пики лицемірів, / Фашистсько-путінських кумирів* (Прохорова Світлана Геннадіївна, ПВ:25364, #~22.12.2022).

Хата-вдова, ім., ж. р., інд.-авт., *ми були тут не раз, щоб себе віднайти, / поміж скель, де паруються ріки. / а тепер під ногами стежки, як дроти, / хати-вдови вагітні криком* (Олена Пашук (Кицан), ПВ:15184, #~18.04.2022).

Хижацько-озвірілий, прикм., інд.-авт., *Десятий рік вже тлумляться чужинці-зайди, / Розкривши суть хижацько-озвірілу* (Світлана Пирогова, ПВ:35616, #~28.11.2023).

Хитрун-кощій, ім., ч. р., інд.-авт., *Зібрав хитрун-кощій диван: / Покликав борджигінів, / Зайсанів сивих покликав - / Зійшлися всі, й присіли* (Богдан Кириєнко, ПВ:29613, #~26.04.2023).

Хліпати-тужити, дієсл., інд.-авт., *Знову воєнна осінь... / Хліпають-тужать дні. / Вітер в садку голосить. / Думи снують сумні* (Ніна Арендар, ПВ:34551, #07.10.2023).

Хлібовозка, ім., ж. р., інд.-авт., *Така собі звичайна «хлібовозка», / І цифра «200» - мітка смерті на бортах - Нагадування кожному для мозку - / Війна кривава все ще сіє смерть і жах* (Сергій Дубенко, ПВ:18939, #26.05.2022).

Хлопець-герой, ім., ч. р., інд.-авт., *Не сплять наші ХЛОПЦІ-ГЕРОЇ – / за спиною Рідний Дім!* (Юлія Щетіліна, ПВ:30215, #12.05.2023).

Хлопець-титан, ім., ч. р., інд.-авт., *Ніхто не зважав ні на кров, ні на рани, / Давно вже червоними стали поля. / Казали, вмираючи, хлопці-титани: / "Ми йдемо, але знаємо: це вільна земля!* (Микола Савка, ПВ:35115, #03.11.2023).

Хрест-автомат, ім., ч. р., інд.-авт., *я розповім тобі казку... / про чорні гори / про рясні Голгофи за вугільними шахтами / про хрести-автомати / про Євангеліє землі твердої...* (Максим Кривцов, Там де вдома с. 26).

Христопродавець-слизняк, ім., ч. р., інд.-авт., *Не грати роль, а знати й знати / Христопродавців-слизняків!* (Лоза Анатолій Романович, ПВ:2304, #~21.03.2022).

Ху-п'утінський, прикм., інд.-авт., *Нечестивці, беззаконники, нікчеми, / Кривопивці ху-п'утінської системи* (Галина Брич, ПВ:14775, #~16.04.2022).

Цап-відбувайло, ім., ч. р., інд.-авт., *Він назавтра зрозуміє, / Що ж таке він підписав! / Та підпис є, нічого не вдіє, / Цапом-відбувайлом уже став* (Боже-дар, ПВ:29157, #07.04.2023).

Цар-кат, ім., ч. р., інд.-авт., *...зі слізьми змучених людей – / і Божя кара упаде на голову цареві-кату, / на зграю відданих убивць* (Валентин Северинюк, ПВ:29933, #29.04.2023).

Царство-кучка, ім., с. р., інд.-авт., *Там, на гнилих болотах, / у лісових пустотах, / була якась Тартарія, / що сталась як московія / через ріку вонючку – / васальне царство-кучку* (Валентин Бугрим, ПВ:28261, #~19.03.2023).

Цвісті-тужити, дієсл., інд.-авт., *Відголосила болем ця весна. / Була чи не була - ми й не збагнули. / Чи дим, чи квіт, чи, може, сивина... / Сади цвілі-тужили за минулим* (Ніна Арендар, ПВ:20276, #27.05.2022).

Часо-дзвони, ім., мн., інд.-авт., *Залізом війни – не візьмеш їхню душу / Не стратиш перонів, не стреш часо-дзвони* (Аміна Лин, ПВ:10517, #~05.04.2022).

Чмобік, ім., ч. р., заг. неол., *Ми неодмінно переможемо / Це стадо «чмобіків» й кремля* (Ірина Колодзінська, ПВ:25133, #~17.12.2022); пор: Чмобік – третій етап еволюції слова чмо, значення те ж саме, хоча й трохи звужене, оскільки стосується лише аморальних мобілізованих орків (www.slangzone.net, 27.09.2022); псковський «чмобік» установив неймовірний рекорд швидкості потрапляння в полон (armyinform.com.ua, 05.11.2022).

Чорно-глибокий, прикм., інд.-авт., *Сонце сьогодні не спить: / Прірвою, чорно-глибокою / Смерть між полями біжить* (Юлія Бондарчук, ПВ:22409, #~30.08.2022).

Чужинець-зайда, ім., ч. р., інд.-авт., див.: **Хижачко-озвірілий**.

Шірма-війна, ім., ж. р., інд.-авт., *Від крові п'яний, всі творив гріхи, / Сховавшись за ширмою-війною* (Сергій Сергієнко, позивний Поет, ПВ:30400, #11.01.2023).

Янгол-герой, ім., ч. р., інд.-авт., *І відлітають янголи-герої / У небо із жорстокого двобою* (Тетяна Приймасюк, ПВ:2853, #~21.03.2022). 20554

Янгол-захисник, ім., ч. р., інд.-авт., *Бережіть себе наші Янголи-Захисники, / Мені ще за когось із вас виходити заміж...* (Паша Броський, ПВ:617, #~20.03.2022).

Янголи-діти, ім., мн., інд.-авт., *Якби могла я пригорнути / Усіх згорьованих людей, / Якби ж могла я повернути / Із неба янголів-дітей...* (Вікторія Шаблівська, ПВ:18782, #~26.05.2022).

Kasap-и, ім., мн., інд.-авт., *В усьому світі чути слово Україна. / Бо те, що коють в нас kasap-и, - це не сон* (Петро Рух, ПВ:10893, #~06.04.2022).

Mo\$kaľ, ім., ч. р., інд.-авт., *Нічого кращого немає, / Як той mo\$kaľ, який від нас / У новенькому пакеті / Додому їде ніби фарш* (Панасюк Валентин, ПВ:28482, #~26.03.2023).

R@ша, ім., ж. р., інд.-авт., *Даруй нам надію, що путінську R@шу / Таки ми здолаєм, дай віру лишень* (Каспрук Мирослава, ПВ:30487, #~24.05.2023).

Рашист, ім., ч. р., інд.-авт., *Не окупуєте рашисту ви чужі країни / Наведіть краще порядок у своїй росії* (Панасюк Валентин, ПВ:30257, #~14.05.2023).

Вбіти, дієсл., інд.-авт., *І це не доля!!! Як всі кажуть нам! / Їх просто було vbuto, просто vbuto!!!* (Олена Мягких, ПВ:32218, #~17.07.2023).

Війна, ім., ж. р., інд.-авт., *Після війни у НАТО приймемо країну. / Із зброї нашої по рашиці не стріляйте!* (Олена Мягких, ПВ:32201, #16.07.2023).

Zet-курій, ім., ч. р., інд.-авт., *Загоним хижаків у лігво, / І згине двоголовий zet-курій!* (Віра Павленко, ПВ:35573, #23.11.2023).

Звірячий, прикм., інд.-авт., *Звіряча сутність клятих москалів, / Вже проявилась з перших днів навали* (Покрасьон Анатолій Михайлович, ПВ:33579, #~25.08.2023).

Залізний, прикм., інд.-авт., *Але в нелюдів «залізні» груди / І в серцях у них нема Христа* (Анна, ПВ:5676, #~23.03.2022).

Занедбаний, прикм., інд.-авт., див.: **HeZáпроханий**.

Заска́лений, прикм., інд.-авт., див.: **НеЗа́проханий**.

Зві́р, ім., ч. р., інд.-авт., *Ранкові зведення - ніби мантра - / Молитва за упокоєння звіра* (Сергій Чемерис, ПВ:10671, #~06.04.2022).

З-во́як, ім., ч. р., інд.-авт., *Чому не чує Бог наші прохання, Чому не спинить З-вояк?* (Віта Гориславець, ПВ:31211, #09.06.2023).

Здебі́л, ім., ч. р., інд.-авт., *Топилось в люті / Виблюдків московських / Тупого зомбі, гнилоти / Смердючих Здебілів* (Ігор Іванків, ПВ:12518, #~07.04.2022).

Зед-ба́тьківщи́на, інд.-авт., ім., ж. р., *Тікаєш, кидаючи країну? / Свою "великую" зед-ба́тьківщину?* (Катерина Грушун, ПВ:23648, #~25.10.2022).

Зігану́тий, прикм., інд.-авт., *Рашистські зігануті клуші / Готові підірвать, спалить весь світ* (Віра Павленко, ПВ:32423, #23.07.2023).

З-кля́та, прикм., субст., інд.-авт., *Скільки долей зламала З-клята / Скільки небо забрало увись...* (Валерія Аргунова, ПВ:553, #~20.03.2022).

З-комáнда, ім., ж. р., інд.-авт., *А ось прогнози для З-команди – / Хто пам'ятає «кінá» фінал, – / Ті, хто при грóшах – втечуть в шаландах, / Для решти – в пекло там є портал* (Каспрук Мирослава, ПВ:30704, #~30.05.2023).

Зло, ім., с. р., інд.-авт., *Безжалісні ракети прилітають / І вицент руйнують місто і село / Так боляче, що діти уже знають / І бачили, яким буває Зло* (Оксана, ПВ:1995, #~2022).

Злодію́га, ім., сп. р., інд.-авт., *Жаль, що марно до злодюг волати, / Плакати, благати, закликать* (Анна, ПВ:5676, #~23.03.2022).

Зни́щений, прикм., інд.-авт., *Знищена Pazzia* (Юлія Базя, ПВ:21089, #~17.07.2022).

Зомбі́, ім., ч. р., інд.-авт., *Забирайтеся нелюди звідси, Повертайтеся в свій Зомбіленд* (Дмитро Коршунов, ПВ:12130, #~07.04.2022).

Зомбоста́н, ім., ч. р., інд.-авт., *А в прогнилім зомбостані на всі втрати наплювати, / Там раби за своїм «богом» добровільно йдуть за грати* (Давид Найфонов, ПВ:11039, #~06.04.2022).

З-твар, ім., ч. р., інд.-авт., *Ми точно знаємо, у нім З-тварям місця / Нема! Їх тут лиш пекло привітає* (Світлана Почепець, ПВ:11737, #~05.04.2022).